

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**ANONİM ŞİRKETLERDE ELEKTRONİK
ORTAMDA GENEL KURUL YAPILMASI**

Yüksek Lisans Tezi

KORAY BEDÜK

İSTANBUL, 2019

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SERMAYE PİYASASI VE TİCARET HUKUKU YÜKSEK
LİSANS PROGRAMI

ANONİM ŞİRKETLERDE ELEKTRONİK
ORTAMDA GENEL KURUL YAPILMASI

Yüksek Lisans Tezi

KORAY BEDÜK

Tez Danışmanı: PROF. DR. ALİ NECİP ORTAN

İSTANBUL, 2019

ÖNSÖZ

Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sermaye Piyasaları ve Ticaret Hukuku (Tezli) Yüksek Lisans Programı'nda yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmanın ortaya çıkmasında en büyük paya sahip olan, Üniversite hayatımdan beri her zaman yanımda olan ve desteklerini bir an olsun eksik etmeyen, danışmanlığımı üstlenen, beni her daim motive eden, Prof. Dr. Ali Necip Ortan'a ve Doç. Dr. Mete Özgür Falcıoğlu ve Dr. Ayşe Şahin'e üzerimdeki emekleri ve destekleri için teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca tez sürecinde yanımda olan ve beni her daim motive eden başta değerli ailem olmak üzere tüm dostlarıma ve iş arkadaşlarıma canı gönülden teşekkür ediyorum.

ÖZET

ANONİM ŞİRKETLERDE ELEKTRONİK ORTAMDA GENEL KURUL YAPILMASI

Koray Bedük

Sermaye Piyasaları ve Ticaret Hukuku Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ali Necip Ortan

Temmuz 2019, 117 Sayfa

Genel kurul, anonim şirketlerde vazgeçilemez öneme sahip, zorunlu bir organ konumundadır. Anonim şirketlerde genel işleyiş ve yönetime ilişkin kararlar, tüm ortakların katılım hakkına sahip oldukları genel kurullarda alınmaktadır. Bu bakımdan genel kurulların, şirket iradesinin oluşumunu sağladıkları söylenebilir. Şirketteki pay sahipleri, genel kurul toplantılarında gündemde yer alan konulara ilişkin görüşlerini açıklayıp, oy kullanabilmektedirler. Pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmamaları, anonim şirkette yürütülen faaliyetler hakkında bilgi sahibi olmalarını engellemektedir. Zaman zaman pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmamaları sonucunda toplantı ve karar yeter sayısı sağlanamamakta ve herhangi bir karar alınamamaktadır. Pay sahiplerinin genel kurula katılım ile ilgili olarak ilgisiz davranışları da şirketler bakımından önemli sorunlardan birisi olmuştur. Bütün bu problemlerin önüne geçmek adına genel kurulun internet ortamında yapılması yapılan hukuki düzenlemelerle mümkün kılınmıştır. Genel kurul toplantısına uzaktan erişimin mümkün kılınması, genel kurula katılım problemi olan pay sahipleri açısından oldukça faydalıdır. E-GKS ile anonim şirketteki pay sahiplerinin genel kurula gösterdikleri ilginin artırılması hedeflenmektedir.

Anahtar kelimeler: Anonim şirket, genel kurul, elektronik genel kurul

ABSTRACT

ELECTRONIC PLENARY SESSION IN JOINT STOCK CORPORATIONS

Koray Bedük

Capital Markets and Commercial Law Master Program

Thesis Supervisor: Prof. Dr. Ali Necip Ortan

July 2019, 117 Pages

The plenary session is a mandatory organ with an indispensable importance in joint stock companies. Decisions related to general operation and management in joint stock companies are taken in plenary sessions where all shareholders have the right to participate. In that sense it can be debated that plenary sessions provide the formation of corporation will. Shareholders of the corporation can express their opinions on the agenda items and votes in plenary sessions. The fact that the shareholders are not present at the plenary session meetings prevents them from being informed about the activities carried out in the joint stock company. From time to time the absence of shareholders in plenary session meetings causes lack of meeting and decision quorum and no decisions can be taken. Shareholders uninterested participation in plenary session meetings is one of the most important problems in terms of corporations. In order to prevent all these problems, it was made possible to conduct plenary sessions on the internet with changes in legislation. The remote access to the plenary session meeting is very useful for the shareholders who have a plenary session participation problem. It is aimed to increase the interest of shareholders against plenary session with E-GKS.

Keywords: Joint Stock Corporation, Plenary Session, Electronic Plenary Session

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR DİZİNİ	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DÜNYADA VE TÜRKİYEDE ELEKTRONİK GENEL KURUL SİSTEMİ VE FAYDALARI

I. ELEKTRONİK GENEL KURUL SİSTEMİNİN FAYDALARI	3
II. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE ELEKTRONİK GENEL KURULLAR	8
1. Dünyada Elektronik Genel Kurullar	8
2. ABD'deki Gelişmeler	9
3. Avrupa Birliği'ndeki Gelişmeler	10
4. Türkiye'de Elektronik Genel Kurullar	13

İKİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKET KAVRAMI VE ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL

I. GENEL OLARAK.....	15
II. ANONİM ŞİRKETİN TANIMI	18
III. ANONİM ŞİRKETİN UNSURLARI	19
1. Amaç ve Konu	20
2. Ticari Unvan	20
3. Ortak Sayısı	21

4. Tüzel Kişilik	22
5. Sermaye	22
6. Sorumluluk	24
IV. ANONİM ŞİRKETLERİN TEMEL İLKELERİ	25
1. Temel Yapıya İlişkin İlkeler.....	25
2. Sermayenin Korunmasına İlişkin İlkeler.....	30
3. Anonim Şirketin Temel Yapısını Bozan veya Sermayenin Korunması Hükümlerine Aykırı Olan Kararlar.....	34
V. ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL VE GENEL KURUL TOPLANTISI.....	35
1. Anonim Şirketlerin Zorunlu Organları.....	35
2. Genel Kurul	36
a. Genel Olarak	36
b. Genel Kurulun Görev ve Yetkileri.....	41
c. Genel Kurulun Yetkilerinin Sınırları	43
3. Genel Kurul Toplantısı Türleri.....	44
a. Olağan Genel Kurul	44
b. Olağanüstü Genel Kurul	45
c. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Toplantısı.....	47
4. Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması	48
a. Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Yetkisi	48
b. Genel Kurul Toplantısına Çağrının Usulü.....	51
c. Genel Kurul Toplantısının Açılması ve Yürütülmesi	51
5. Genel Kurul Toplantısına Katılmaya Hak ve Yetkisi Olan Kişiler.....	52
a. Pay Sahibi	52
b. Temsilciler	52

c. Denetçiler ve Yönetim Kurulu Üyeleri	54
d. Bakanlık Temsilcisi	54
e. İntifa Hakkı Sahibi	56
f. Davetli ve Dinleyiciler	56
6. Genel Kurul Toplantısının Yeri ve Yeter Sayıları.....	56
a. Toplantı Yeter Sayısı	57
b. Karar Yeter Sayısı.....	59
7. Genel Kurul Toplantı Gündeminin Belirlenmesi ve Gündeme Bağlılık İlkesi ..	60
8. Genel Kurulun İdaresi	62
9. Genel Kurul Toplantılarını Yürütmekle Görevli Başkanı'nın Görevleri	63
a. Genel Kurul Toplantılarını Yürütmekle Görevli Başkanı'nın Seçimi	63
b. Genel Kurul Toplantılarını Yürütmekle Görevli Başkanın Esas Sözleşme ile Belirlenmesi	65
c. Genel Kurul Toplantılarını Yürütmekle Görevli Başkanın Genel Kurul Tarafından Seçilmesi	66

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ELEKTRONİK GENEL KURUL SİSTEMİ

I. ELEKTRONİK GENEL KURULA DUYULAN İHTİYAÇ	68
II. ELEKTRONİK GENEL KURUL TANIMI	71
1. Koşullar	74
2. Gerekli Bilgi ve Belgeler.....	75
3. Bilgi ve Belgelerin İnternette Kalma Süresi.....	75
4. Yayımlama Yükümlülüğüne Aykırılık.....	75
5. Katılım Bildirimi	76
III. ELEKTRONİK GENEL KURUL SİSTEMİNİN TEMEL ÖZELLİKLERİ.....	77
1. Pay Sahipliğinin Tespiti	77

2. Temsilci Atanması.....	78
3. Görüntü ve Ses Aktarımı	78
4. Katılım Beyanı ve Temsilci Tayinlerinin Yapılması	79
5. Anlık Bilgilendirme.....	79
6. Elektronik İmza	80
7. Raporlama ve Arşivleme	82
8. Yabancı Dil Seçeneği	83
IV. GENEL KURUL SIRASINDAKİ İŞLEMLER	83
1. Pay Sahipleri Listesi	83
2. EGKS Kontrolü	85
3. Toplantının Başlaması	87
4. Toplantıya Katılım ve Toplantıda Oy Kullanma.....	89
5. Toplantıda Karar ve Yeter Sayı.....	94
6. Toplantı Tutanağı	96
V. TOPLANTI SONRASINDAKİ İŞLEMLER.....	97
VI. ELEKTRONİK GENEL KURUL SİSTEMİNİN SORUNLARI.....	100
a. Mevzuata İlişkin Sorunlar.....	101
b. Genel Kurula Katılım Açısından Ortaya Çıkabilecek Sorunlar	101
c. Güvenlik Sorunu.....	102
SONUÇ.....	103
KAYNAKÇA	109

KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AET	: Avrupa Ekonomi Topluluğu
AKR	: Adalet Komisyonu Raporu
AO	: Anonim Ortaklık
AŞ	: Anonim Şirket
AT	: Avrupa Topluluğu
BTY	: Bakanlık Temsilcileri Yönetmeliği
EGK	: Elektronik Genel Kurul
EGKS	: Elektronik Genel Kurul Sistemi
EGKY	: Elektronik Genel Kurul Yönetmeliği
e-MKK	: Elektronik Merkezi Kayıt Kuruluşu
ESHS	: Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı
ETTK	: Eski Türk Ticaret Kanunu
f.	: Fıkra
GK	: Genel Kurul
m.	: Madde
MERSİS	: Merkezi Sicil Kayıt Sistemi
MKK	: Merkezi Kayıt Kuruluşu
POK	: Paylı Ortaklıklar Kanunu
SerPK	: Sermaye Piyasası Kanunu
SMS	: Kısa Mesaj Servisi
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TMK	: Türk Medeni Kanunu

TTK : Türk Ticaret Kanunu
TTSG : Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi
YTTK : Yeni Türk Ticaret Kanunu

GİRİŞ

Anonim şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir. Anonim şirket, kapitalist sistemin hâkim olduğu ülkelerin hemen hemen tamamında sıklıkla başvurulmuş bir şirket konumundadır. Dolayısıyla anonim şirketin dünya çapında çok önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Anonim şirketin yapısı incelendiğinde hukuki yönden çok ortaklı bir yapıya imkân verdiği görülmektedir. Anonim şirketlerin bu çok ortaklı yapısı, yaşanan çıkar çatışmalarının ve ortaklar arasındaki problemlerin çözümünde önem taşımaktadır. Anonim şirketler, tüzel kişiliğe sahip şirketlerdir. Tüzel kişilerin hak kazanabilmeleri ve borç altına girebilmeleri için idare ve temsil organlarına sahip olmaları gerekmektedir. Anonim şirketlerde de şirket faaliyetleri bu organlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Genel kurul ve yönetim kurulu, anonim şirket içerisinde yer alan zorunlu organlardır. Genel kurul, anonim şirket içerisinde karar organı sıfatı taşımaktadır. Genel kurul, birbirini tanımayan pek çok sayıda ortağı bir araya getirmekte, ortaklığın genel idaresine ilişkin kararların alınmasını sağlamaktadır. Genel kurulun verdiği kararlar, toplantıya katılım göstermeyen ve katılım göstererek olumsuz oy kullanan pay sahipleri için de geçerlidir. Genel kurul tarafından alınan kararlar, şirket dışındaki üçüncü kişileri etkiler nitelikte olmamalıdır. Bunun temel sebebi, genel kurulun bir şirket içi organ olarak faaliyet göstermesidir.

Genel kurul, anonim şirketin iradesini ortaya koyan organ konumundadır. Genel kurulun aldığı kararlar, belirli birtakım koşullara bağlanmış toplantılar yoluyla meydana gelmektedir. Genel kurul toplantıları, fiziken ve elektronik ile çağrı şekline göre çağrılı ve çağrısız olmak üzere ayrılmaktadır.

Anonim şirketlerdeki pay sahipleri sayısında yaşanan artış, aynı zamanda genel kurul toplantısına katılım oranında da bir düşüş yaşanmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda zamanla birçok problem ortaya çıkmıştır. Sermaye sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmamaları, yönetsel haklarını kullanımlarında ve anonim şirketin işleyişinde sorunlar yaratmaya başlamıştır. Pay sahiplerinin genel kurul

toplantılarına katılmamaları, anonim şirkette yürütülen faaliyetler hakkında bilgi sahibi olmalarını engellemekte, herhangi bir şekilde görüş ve düşünce açıklayamaz hale gelmektedirler. Pay sahibi sayısında artış yaşanması, genel kurul toplantısının gerçekleştirilebileceği fiziksel bir ortamın bulunmasını zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte pay sahiplerinin, şirketin bulunduğu yer dışında farklı bir yerde yaşamlarını sürdürmeleri, genel kurul toplantısına katılım oranını düşüren önemli bir etkidir. Anonim şirketlerin genel kurul toplantılarının genellikle aynı dönem içerisinde gerçekleştirilmesi, birden fazla şirket içerisinde pay sahibi olan kişilerin farklı toplantılara katılmalarını zora sokabilmektedir. Kimi zaman bu durum, fiilen imkânsızlaşmaktadır. Bazen de pay sahiplerinin genel kurulun yapıldığı ülkeden farklı bir yerde ikamet ettikleri durumlar ile karşılaşılabilir. Genel kurul toplantısına katılmak için seyahat edilmesi, pay sahipleri için ciddi bir zaman ve maliyet kaybı olarak dikkat çekmektedir. Anonim şirketlerdeki güç boşluğu kavramı, şirketteki pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmamaları, oy kullanmamaları ve şirketin kaderine etki edecek nitelikte bir etki göstermekten uzak kalmalarını ifade etmektedir. Pay sahipleri, internet sayesinde zaman ve mekândan bağımsız bir biçimde genel kurul toplantılarına katılım gösterebilmektedirler.

Günümüzde elektronik iletişim araçları ve internet teknolojisi, kat ettiği ilerleme ile dikkat çekmektedir. Genel kurul toplantısının internet teknolojisinden yararlanarak yapılması, pay sahiplerini karar alma süreci içerisinde çok daha etkin bir konuma getirecektir. Genel kurulun internet aracılığıyla yapılması, ayrıca maliyet açısından da şirket için daha tercih edilebilir bir noktada yer almaktadır. Yurtdışında yaşamakta olan pay sahipleri de herhangi bir zaman ve maddi kayıp yaşamadan genel kurul toplantılarına rahatlıkla katılım gösterebileceklerdir. Anonim şirketlerdeki toplantıların elektronik ortamda yapılması, gelişen teknolojik imkânların bir gereği olarak dikkat çekmektedir. Bu bağlamda elektronik ortamda yapılan genel kurul ile ilgili düzenlemelerin açıklanması, ele alınması gerekmektedir. Bu çalışmada da anonim şirketlerdeki genel kurul toplantılarının elektronik ortamda yapılması incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

DÜNYADA VE TÜRKİYEDE ELEKTRONİK GENEL KURUL SİSTEMİ VE FAYDALARI

I. ELEKTRONİK GENEL KURUL SİSTEMİNİN FAYDALARI

Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılım ve sahip olunan hakların elektronik ortamda kullanılması, hem pay sahipleri hem de şirketler açısından birçok kolaylığı da beraberinde getirmektedir. Günümüzde genel kurul toplantılarının anonim şirketler açısından çok önemli bir unsur olduğu söylenebilir. Anonim şirkette birçok pay sahibi bulunması ve bu pay sahiplerinden bazılarının farklı ülkelerde yaşamaları, genel kurul açısından önemli bir problem konumunda yer almaktadır. Buna göre yurtdışında yaşayan pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılım göstermeleri veya kendilerini bu toplantılarda temsil ettirmeleri hem yorucu hem de masraflı olabilmektedir. Bu nedenle genel kurula katılım oranlarında ciddi bir düşüş yaşanmaktadır¹. Pay sahiplerinin genel kurula gösterdikleri ilgisizlik, genel kurulun olağan nisaba kavuşamamasına ve toplantının gerçekleştirilememesine neden olmaktadır. Bu gibi durumlarda, şirket yönetimi pay sahipleri yerine şirket faaliyetlerinin rizikosunu taşımayan çeşitli gruplar tarafından gerçekleştirilmektedir². Genel kurul toplantısına katılım göstermeyen ve haklarını etkin bir biçimde kullanamayan pay sahiplerinin zımnî olarak yönetsel haklarını terk ettikleri söylenebilir³. Pay sahipleri açısından bir diğer durum da genel kurulun karar almada nitelikli çoğunluk arandığı durumlarda toplantıya katılımın az olmasından dolayı herhangi bir karar alınamamasıdır⁴. Pay sahiplerinin genel kurula katılım göstermediği hallerde şirketler açısından bir güç boşluğu ortaya çıkmaktadır⁵. Şirketin birçok pay sahibine sahip olduğu hallerde, bu pay sahiplerinin toplantıya

¹ BİLGE, M. E., Pay Sahiplerinin Anonim Ortaklık Genel Kurullarına İnternet Aracılığıyla Katılımı, Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan, Cilt I, İstanbul, 2003, sf. 220.

² BİLGE, M. E., Pay Sahiplerinin Anonim Ortaklık Genel Kurullarına İnternet Aracılığıyla Katılımı, sf. 220.

³ BİLGE, M. E., Pay Sahiplerinin Anonim Ortaklık Genel Kurullarına İnternet Aracılığıyla Katılımı, sf. 220.

⁴ BİLGE, M. E., Pay Sahiplerinin Anonim Ortaklık Genel Kurullarına İnternet Aracılığıyla Katılımı, sf. 220.

⁵ POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, sf. 377-378.

çağırılmaları ve toplantı mekânının ayarlanması başta olmak üzere birçok olumsuz durum ortaya çıkabilmektedir⁶.

Günümüzde birçok ülkede genel kurula davet ve genel kurula katılım elektronik araçlardan yararlanılarak gerçekleştirilmektedir. Genel kurula elektronik ortamda katılım gösterme imkânı, toplantıya katılımı ciddi oranda arttırmakta ve alınacak kararlardaki nitelikli karar yeter sayılarına ulaşılabilmesini mümkün kılmaktadır. Şirketler açısından da olumsuz bir durum olan güç boşluğu sorunu böylece ortadan kalkacaktır. Uzak yerlerde yaşayan pay sahipleri de genel kurula bu sayede kolaylıkla katılabileceklerdir⁷. Pay sahibi sayısının fazla olduğu anonim şirketlerde, söz konusu pay sahiplerinin şirket yönetimine ilişkin faaliyetlere aktif bir biçimde katılabilmeleri, yöneticilerin de daha sorumlu hareket etmelerini sağlayacaktır. Genel kurulu istediği şekilde yönlendiremeyen bir şirket yönetimi, ilerleyen dönemlerde çeşitli problemlerle karşı karşıya kalabilmektedir.

İnternetin yaygınlaşması ve şirketlerin yönetiminde etkin bir biçimde kullanılması, pay sahiplerinin sahip oldukları hakları kullanmalarını da kolaylaştırmıştır. İnternet ortamında bir araya gelen pay sahipleri, farklı çözüm yolları arayışlarına girmekte, şirketin geleceğine ilişkin çeşitli adımları atmaktadırlar⁸. İnternet sisteminden yararlanılması, şirket açısından önemli bir maliyet kaleminin de ortadan kalkmasına neden olmaktadır. Genel kurul toplantısına ilişkin masraflar, elektronik genel kurul toplantısının düzenlenmesiyle birlikte ciddi bir azalma yaşanmaktadır. Genel kurulun fiziki bir ortamda düzenlenmesi, şirket açısından büyük bir salon tutulmasını ve katılımcılara hizmette bulunulmasını gerekli kılmaktadır. Bunların hepsi şirketler açısından ekonomik birer yük teşkil etmektedir. Elektronik genel kurul toplantısının pay sahipleri açısından en önemli faydası, katılım masraflarının düşmesi ve zaman tasarrufudur. Birçok şirkette pay sahibi konumunda yer alan kişilerin bu şirketlerin yılın belirli zaman dilimlerinde düzenledikleri genel kurul toplantılarına katılım

⁶ **BİLGE**, M. E., Pay Sahiplerinin Anonim Ortaklık Genel Kurullarına İnternet Aracılığıyla Katılımı, sf. 220.

⁷ **PEMMELAAR**, Wanne M., Towards A Virtual General Meeting: 'I accept' or 'I decline'?, Utrecht Law Review, C. 4, December 2008, sf. 164.

⁸ **BİLGE**, M. E., Pay Sahiplerinin Anonim Ortaklık Genel Kurullarına İnternet Aracılığıyla Katılımı, sf. 221.

göstermeleri bir zorunluluktur. Türkiye’de şirketlerin olağan genel kurul toplantıları genellikle aynı dönemde yapılmaktadır. Genel kurul toplantılarının belirli bir dönemde yoğunlaşması, farklı şirketlerde pay sahibi olan kişilerin toplantılara katılım göstermelerini ciddi anlamda zorlaştırmaktadır. Genel kurula internet ortamında katılım imkânı, bu sorunun da aşılmasını sağlamaktadır. Bu tür imkânlar ile birlikte yabancı yatırımcıların da Türkiye’deki şirketlere gösterdikleri ilgide bir artış yaşanacaktır⁹. Bu durum şirketler açısından karşılaştırmalı olarak ele alındığında, genel kurula internet ortamında katılımın mümkün olduğu şirketlerin yalnızca fiziken toplantılarına katılım gösterilebilen şirketlere kıyasla daha avantajlı bir konumda yer aldıkları söylenebilir.

Pay sahipleri, sahip oldukları hakların kullanımı sırasında çeşitli bilgi ve belgelerin elektronik posta yoluyla kendilerini ulaştırılmasını önemli bir unsur olarak görebilmektedirler. Bilanço, kâr zarar hesabı, yıllık raporlar ve kârın dağıtımına ilişkin öneriler, şirket yönetiminde pay sahiplerini de ilgilendiren başlıca belgelerdendir. Bu gibi belgelerin e-posta yoluyla pay sahiplerine gönderilmesi, günümüz teknolojisiyle oldukça kolaylaşmıştır¹⁰. Bu sayede pay sahiplerinin herhangi bir güçlük yaşamadan şirket içerisinde yaşanan gelişmelerden haberdar olmaları mümkündür.

Elektronik genel kurula katılım sağlanmasının en temel hedefi, şirket içerisinde bir güç boşluğunun oluşumunun engellenmesi ve pay sahiplerinin katılım düzeylerinin artırılmasıdır¹¹. Pay sahiplerinin yönetim faaliyetlerine katılım göstermeler, şirketi de çok daha şeffaf bir hale getirmektedir¹². Elektronik yöntemlerle genel kurula katılımın sağlanması ile birlikte dünyanın her yerinden, genel kurul toplantısının takibi mümkün kılınmıştır¹³. Bu durum, yatırımcılar açısından oldukça büyük öneme sahiptir¹⁴. Aynı zamanda birden fazla şirkette pay sahibi konumunda yer alan kişiler

⁹ PEMMELAAR, Towards A Virtual General Meeting: ‘I accept’ or ‘I decline’?, sf. 164.

¹⁰ BİLGE, M. E., Pay Sahiplerinin Anonim Ortaklık Genel Kurullarına İnternet Aracılığıyla Katılımı, sf. 222.

¹¹ YTTK m. 1527’nin gerekçesi.

¹² YTTK m. 1527’nin gerekçesi.

¹³ ÇETİN, N., Ortaklık Haklarının Elektronik Ortamda Kullanılması, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk (Ticaret Hukuku), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006, sf. 166.

¹⁴ PEMMELAAR, Towards A Virtual General Meeting: ‘I accept’ or ‘I decline’?, sf. 164.

de herhangi bir problem yaşamadan şirketlerin genel kurullarına katılım gösterebileceklerdir¹⁵.

Genel kurul toplantısının klasik anlamda yapılması, şirket ve pay sahibi açısından birçok maddi sorunu da beraberinde getirmektedir¹⁶. Genel kurula yalnızca fiziken katılımın mümkün olduğu hallerde şirketlerin salon kiralama ve katılımcılara çeşitli ikramlarda bulunmaları gerekmektedir. Ayrıca genel kurul toplantısının ilan edilmesi ve pay sahiplerinin genel kurula davet edilmeleri, kırtasiye ve bürokratik anlamda çeşitli masrafların ortaya çıkmasına neden olmaktadır¹⁷. Pay sahipleri açısından da toplantının yapıldığı yere gitme, konaklama ve ulaşım önemli problemlerdendir¹⁸.

Elektronik ortamda genel kurul ile birlikte şirketlerin internet üzerinden pay sahiplerine duyuruda bulunmaları mümkün hale getirilmiştir (m. 1524). Şirketler için başta kâğıt olmak üzere çeşitli kırtasiye masrafları ve bürokratik giderler de önemli ölçüde ortadan kalkmaktadır. Şirketlerin elektronik genel kurul sisteminin altyapısını oluşturmada belirli bir ücret ödemeleri, masraf yapmaları gerekmektedir. Ancak yapılan bu masrafların kırtasiye ve bürokratik masraflar ile kıyaslandığında daha düşük seviyede olduğu söylenebilir.

TTK'ye bakıldığında şirketler için internet sitesinin açılması ve bazı bilgilerin söz konusu sitede yayımlanması gibi çeşitli yükümlülüklerin mevcut olduğu görülmektedir (m. 1524). Halka açılmak isteyen veya halka açık şirketlerde pay senetlerinin alınıp satılması, şirketin sahip olduğu prestije bağlıdır. Bu durum, pay senetlerinin hem yurtiçinde hem de yurtdışındaki satışında geçerlidir.

Bilinçli yatırımcılar yalnızca şirketten bir pay satın almakla yetinmemekte şirketin geçmişe dönük hukuki ve mali itibari değerini de öğrenmek istemektedirler. Bu durum, söz konusu pay sahiplerinin şirket genel kuruluna katılım göstermelerine

¹⁵ ÇETİN, N., Ortaklık Haklarının Elektronik Ortamda Kullanılması, sf. 166.

¹⁶ PEMMELAAR, Towards A Virtual General Meeting: 'I accept' or 'I decline'?, sf. 164.

¹⁷ ÇETİN, N., Ortaklık Haklarının Elektronik Ortamda Kullanılması, sf. 167-168.

¹⁸ ÇETİN, N., Ortaklık Haklarının Elektronik Ortamda Kullanılması, sf. 168.

neden olmaktadır. Genel kurula katılan pay sahipleri, yapacakları yatırımlar nedeniyle şeffaf bir yönetim anlayışıyla karşılaşmayı arzulamaktadırlar¹⁹.

Anonim şirketler kurumsal bir yapıya sahiplerdir. Halka açık bir anonim şirkette zaman zaman binlerce pay sahibinin olduğu söylenebilir. Halka açık anonim şirketlerde yönetim, şirket içerisindeki belirli bir grubun tekeli altına girmiştir. Sermaye sahiplerinin tamamının şirketin yönetilmesinde yetkili olmadıkları görülmektedir. Bu bağlamda şirket yöneticileri ile sermaye sahipleri arasında bir ilişkinin kurulması gerekmektedir. Bu ilişki, şirketin etkin bir yapıya sahip olabilmesi için hızlı ve kolay olmalıdır.

Elektronik genel kurulda şirket yöneticileri ile pay sahipleri birbirleriyle kolaylıkla iletişim kurabilmektedirler. Bu bakımdan elektronik genel kurulun hızlı ve güvenli bir iletişim ortamı sağladığı söylenebilir²⁰. Genel kurul toplantısına ilişkin çağrı, e-posta aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Fakat elektronik ortamı kullanmak isteyen pay sahiplerinin TTK m. 1528'e göre e-posta adreslerini şirkete bildirmeleri gerekmektedir.

MKK445 e-YÖNET Portalı'nda²¹ şirketlere ve pay sahiplerine sunulan önemli bir hizmet de sanal salonlardır. Sanal salonlar ile pay sahipleri portal üzerinden sanal toplantılar gerçekleştirebileceklerdir. Sanal salonlar, her bir şirket için ayrı ayrı oluşturulmaktadır. Burada pay sahipleri haberleşerek birbirleriyle bağlantı kurabilmektedirler. Ayrıca şirketlerin de bu sanal salonlara girerek bilgilendirici çeşitli açıklamalarda bulunmaları mümkündür.

Sanal salonlar, pay sahiplerine teorik anlamda resmi olmayan genel kurul toplantıları yapma imkânı vermektedir. Bu nedenle MKK Portalı'nda kurumsal yönetimin en temel unsurlarından birisi olan pay sahiplerinin bir araya gelmesi ve beraber hareket

¹⁹ PEMMELAAR, Towards A Virtual General Meeting: 'I accept' or 'I decline'?, sf. 164.

²⁰ ÖZER, I., Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Genel Kuruluna Elektronik Ortamda Katılım, BATİDER, C. 25, S. 4, 2009, sf. 27.

²¹ GÜRBÜZ, A. O. / ERGİNCAN, Y., Kurumsal Yönetim, Türkiye'deki Durumu ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler, 1. Basım, Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2004, sf. 92-95.

etmeleri sağlanmıştır²². Bu bağlamda MKK'daki bu sistemin, elektronik genel kurul sisteminin bir parçası haline getirilmesi mümkündür.

II. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE ELEKTRONİK GENEL KURULLAR

1. Dünyada Elektronik Genel Kurullar

Genel kurul toplantılarının elektronik yöntemlerden yararlanarak yapılmasına ilişkin yurtdışındaki uygulamalar incelendiğinde genel kurul öncesinde elektronik birtakım yöntemlerle oy toplandığı ve genel kurula canlı katılımın bu şekilde mümkün kılındığı görülmektedir²³. Son dönemde özellikle teknolojik imkânların da gelişmesiyle birlikte elektronik genel kurul sistemlerinin birçok ülkede kullanıldığı söylenebilir. Bu uygulamanın kapsamı ülkeler arasında farklılık gösterebilmektedir. Ancak genel olarak elektronik genel kurul sistemleri ile birlikte pay sahiplerinin ve onların temsilcilerinin zaman ve mekân problemi yaşamadan genel kurula katıldıkları ve oy kullandıkları söylenebilir.

Genel kurullar, “Sadece Sanal Genel Kurul” (Only Virtual Shareholder Meeting) ve “Karma Genel Kurul” (Hybrid Shareholder Meeting) olarak iki temel kategoriye ayrılmaktadır. Doktrinde yer alan bazı görüşler, fiziki toplantılarda yapılan elektronik oylama sistemini de bu kapsamda ele almaktadır. Ancak genel kabul gören görüş, fiziki toplantılarda gerçekleştirilen elektronik oylama uygulamasının e-GKS dışında kaldığı şeklindedir.

Sadece Sanal Genel Kurul: Bu yapıda, fiziki toplantının yapılmasına izin verilmemekte ve genel kurula yalnızca internet üzerinden erişim mümkün kılınmaktadır. Bir başka ifadeyle sanal bir ortam yaratılmaktadır.

Karma Genel Kurul: Bu yapıda, fiziki genel kurullar da mevcuttur. Pay sahiplerinin hem fiziken hem de elektronik yöntemlerle genel kurula katılım göstermeleri

²² GÜRBÜZ, A. O. / ERGİNCAN, Y., Kurumsal Yönetim, Türkiye'deki Durumu ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler, sf. 101.

²³ YAYLA, Ü., Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar, sf. 26.

mümkündür. Bu uygulamalar, ilk olarak ABD’de başlamıştır. Son on yıllık dönemde AB ülkelerinde de bu kapsamda önemli gelişmelerin yaşandığı söylenebilir.

Elektronik genel kurul sistemlerinin temel amaçları ve çalışma şekilleri değerlendirildiğinde sağlıklı bir sistem oluşturulabilmesi için internet ve bilişim altyapı düzeyinin de gelişmiş olması gerektiği söylenebilir. Elektronik birtakım imkânlarla genel kurul toplantılarında görüş bildirilmesi için gereken altyapı, sadece işletmelerin bu konudaki gayretleriyle oluşmamaktadır. Devletlerin de bu hususta çeşitli çalışmalarda bulunması gerekmektedir. Hukuki düzenlemelerin yapılması da bu kapsamda devletin üzerine düşen görevler arasında yer almaktadır. e-GKS, bilişim alanında gelişmiş ülkelerde başlamıştır. e-GKS'nin çeşitli ülkelerde gösterdiği gelişim şu şekilde ifade edilebilir:

2. ABD’deki Gelişmeler

Genel kurul toplantılarına elektronik ortamda erişim imkânı ilk olarak ABD’de ortaya çıkmıştır. ABD’nin Delaware eyaleti, bu konudaki altyapı çalışmalarının öncüsü konumundadır. Delaware, ABD içerisinde yer alan küçük bir eyalettir. Delaware eyaleti, kurumsal mevzuatı ile ön plana çıkmaktadır. ABD’deki borsaya kote şirketlerin %50’si ve Fortune 500 şirketlerinin %60’ı Delaware merkezlidir. Bu durumun temel nedeni, Delaware’de diğer eyaletlere kıyasla daha düşük vergi oranlarının olması ve yüksek ihtisas mahkemelerinin varlığıdır²⁴. Pay sahipleri, 2000’li yılların başlarından itibaren, ABD’nin Delaware eyaletinde başlayan tam-sanal genel kurul uygulamalarına pay sahiplerinin temsil güçlerinin azaldığı gerekçesiyle karşı çıkmışlardır²⁵.

ABD’nin yönetim sistemi, eyalet esasına dayanmaktadır. Bu durum eyaletlerin hukuksal düzenlemelerinin de birbirlerinden farklı olmasına neden olmaktadır. ABD’de toplam 32 eyalette 2010 yılından bu yana elektronik genel kurullar

²⁴ KRANS, A., The Virtual Share Holder Meetings: How to Make it work?, Journal of International Commercial Law and Technology, C. 2, S. 1, 2007, sf. 32-37.

²⁵ KLEIN, T. Virtual Shareholder Meetings, 2011, <http://www.corporatecomplianceinsights.com/virtual-shareholder-meetings/>, (e.t. 13/02/2019).

yapılabilmektedir. Bu eyaletlerden yirmi dört tanesi²⁶, yalnızca sanal ortamda gerçekleştirilebilecek genel kurul toplantılarına izin vermektedir. Diğer sekiz²⁷ eyalette ise fiziksel ortamda gerçekleştirilecek bir toplantının varlığı dikkat çekmektedir²⁸.

Delaware Şirketler Kanunu, elektronik ortamda gerçekleştirilecek genel kurul toplantıları konusunda ABD’de bir öncü kanun niteliği taşımaktadır²⁹. Delaware Şirketler Kanununa incelendiğinde, elektronik genel kurulların tamamen sanal ortamda yapılabileceği, ayrıca bir fiziki toplantıya ihtiyaç duyulmadığı görülmektedir. Delaware şirketler kanunu ABD’nin yanı sıra, tam sanal genel kurullar hakkında diğer ülke hukukları açısından da öncü bir nitelik taşımaktadır. 2009-2014 yıllarına ait ABD’de yapılan elektronik genel kurulların yıllara göre artışı göz önüne alındığında bu sistemin her sene katlanarak kullanılmaya başlandığı söylenebilir³⁰.

3. Avrupa Birliği’ndeki Gelişmeler

Online (çevrimiçi) genel kurul uygulaması, ABD’de 2000’li yıllarda başlamıştır. Bu hususta, Avrupa’da yaşanan gelişmelerin ise çok daha yakın tarihli olduğu görülmektedir. Avrupa’da, yaptığı hukuki reformlarla Almanya ön plana çıkmaktadır. Buna karşın Almanya’da dahi internet destekli genel kurul toplantıları ancak 2009 tarihinden itibaren yapılmaya başlanmıştır³¹. Avrupa Birliği’ne üye

²⁶ Arizona, California, Colorado, Delaware, Florida, Hawaii, Kansas, Kentucky, Maryland, Michigan, Minnesota, Missouri, Montana, North Dakota, Ohio, Oklahoma, Pennsylvania, Rhode Island, Tennessee, Texas, Utah, Vermont, West Virginia ve Wyoming.

²⁷ Illinois, Indiana, Massachusetts(kanun koyucu tepkiler sonrası yasa tasarisını onaylamaktan vazgeçmiştir.), Nevada, North Carolina, Oregon, Virginia ve Washington.

²⁸ **FAIRFAX**, L. M., Virtual Shareholders Meetings Reconsidered, The George Washington University Law School Public and Legal Theory Working Paper No:539, Vol. 40, Seton Hall Law Review, 2010, sf.1368-1369.

²⁹ **ARI**, Z., Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükmü (Tasarı m. 1527) ve Sanal Genel Kurul, EÜHFD, C. 8, S. 3-4, Erzincan, 2009, sf. 182.

³⁰ **AINSCOW**, D./**DOCKERY**, H., Top Ten Things to Remember When Considering Virtual Shareholder Meetings <http://m.acc.com/legalresources/publications/topten/considering-virtualshareholder-meetings.cfm?> (e.t. 12.08.2019).

³¹ **PULAŞLI**, H., Elektronik Ortamda Anonim Şirket Genel Kuruluna İlişkin Düzenlemelerin Evrimi ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Durum, 2011, <http://arslanlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale/Ha-sanPulasli-internetortamindaGenelKurul.pdf>, (e.t. 14/02/2019), sf. 5.

ülkelerin global ekonomik kurallar çerçevesinde ön planda olma kaygısı taşıdıkları söylenebilir. Bu bağlamda söz konusu ülkeler iç hukuklarında değişikliklere gitmiş ve yeni birtakım yasal düzenlemeleri yürürlüğe koymuşlardır. Fakat 2007 yılına kadar bu alanda net bir değişimin yaşanmadığı söylenebilir.

İletişim sistemlerinde yaşanan gelişim ile birlikte anlık toplantıların yapılması mümkün hale gelmiştir. Pay sahipleri, internet aracılığıyla çoklu ortamda anlık toplantılara katılım gösterebilmektedirler. Almanya’da yasal düzenlemeler yürürlüğe girmeden önce de birçok şirketin internet destekli genel kurul toplantıları yaptıkları görülmektedir. İlk zamanlarda, Alman bilimsel öğretisinde elektronik ortamda kullanılan oyların toplantı yeter sayısının hesaplanmasında dikkate alınmayacağı şeklinde bir görüşün hâkim olduğu görülmektedir³². 2007 yılına dek Avrupa Birliği ülkeleri, kolektif bir biçimde hareket etmemiş, yasal düzenlemeleri kendi hedefleri doğrultusunda bireysel olarak gerçekleştirmişlerdir. Avrupa Birliği tarafından yapılan çeşitli çalışmalar sonucunda pay sahiplerinin haklarının korunması adına 11.07.2007 tarihli 2007/36/EC sayılı Hissedarlar Direktifi aracılığı ile birtakım ortak yükümlülük standartları getirilmiştir. Söz konusu direktif ile yatırımcıların gündemde yer alan konulara ilişkin görüş bildirmeleri, elektronik olarak oy kullanabilmeleri ve kendilerinin yerine işlem yapabilecek bir temsilci atayabilmeleri düzenlenmiştir.

Hissedarlar Direktifinin hazırlanmasındaki temel amaç, payları borsada işlem gören şirketlerdeki kurumsal yönetim ilkelerinin daha güçlü bir şekilde uygulanabilmesi için pay sahiplerinin, genel kurullarda etkin şekilde oy kullanabilmelerinin sağlanmasıdır³³. Hissedarlar Direktifi, birliğe üye ülkelerin kendi yasal düzenlemelerini de bu standartlara uygun hale getirmelerini talep etmektedir. Direktifin kabul edilmesiyle birlikte üye ülkeler de gerekli çalışmaları yapmış ve uyum kanunları yürürlüğe girmeye başlamıştır.

³² PULAŞLI, H., Elektronik Ortamda Anonim Şirket Genel Kuruluna İlişkin, sf. 35.

³³ YAYLA, Ü., Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar, sf. 23.

Genel olarak pay sahiplerinin genel kurullardaki haklarını kullanmaları, hissedarlar direktifinin kabulü ile birlikte kolaylaşmıştır. Bu alanda bazı Avrupa Birliği ülkelerindeki gelişimler ise şu şekilde ifade edilebilir:

Almanya: Almanya, 2002 yılında Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu'na bir fıkra eklemiştir. Söz konusu fıkra ile birlikte, genel kurulların ses ve görüntü nakli internet aracılığıyla yapılabilecek hale gelmiştir. Buna göre pay sahiplerinin fiziksel olarak yapılan genel kurul toplantısının internet üzerinden takip etmeleri ve oy kullanmaları mümkün hale gelmiştir³⁴. 2009 yılında ise Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu'nda (POK) yapılan değişiklikler ile yukarıda adı geçen 11.07.2007 tarihli ve 2007/36/EC sayılı Hissedarlar Direktifi'nin Alman Hukukuna aktarılması sağlanmıştır. Bu düzenleme, genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılım gösterme ile ilgili olarak çeşitli yenilikleri de içerisinde barındırmaktadır³⁵. e-GKS 01.09.2009 tarihinden itibaren Almanya'da uygulanmaya başlanmıştır.

İsviçre: İsviçre hukukunda, 1991 yılında yapılan hukuk reformunun ardından 1 Ocak 2008 tarihinde çeşitli değişiklikler yapılmıştır³⁶. Söz konusu kanun kapsamında yapılan değişiklikler, elektronik araçların kullanımını zorunlu tutmamakta bu konuda şirketlere bir irade serbestisi tanımaktadır. Bu bağlamda pay sahiplerine belirli koşulların varlığı halinde elektronik ortamda genel kurul toplantılarına katılımlarının mümkün olduğu söylenebilir³⁷.

İngiltere: İngiltere, 2009 yılında direktife uyum çabaları kapsamında şirketler kanununda değişikliklere gitmiştir. Bu değişiklikler ile birlikte aynı mekânda bulunmayan pay sahiplerinin elektronik yöntemlerle genel kurul toplantılarına katılım gösterebilmeleri ve oy kullanabilmeleri mümkün hale gelmiştir³⁸. Söz konusu yasa yürürlüğe girmeden önce İngiltere'deki oy kullanma şekli ile Almanya'daki eski uygulamaların birbirlerine benzerliği dikkat çekmektedir.

³⁴ **BEUTHEL**, Electronic Corporate Governance: Online and Virtual Shareholder meetings and Shareholder Participation in Switzerland and Germany.

³⁵ **YAYLA**, Ü., Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar, sf. 31.

³⁶ **PULAŞLI**, Elektronik Ortamda Anonim Şirket Genel Kuruluna İlişkin, sf. 27.

³⁷ **PULAŞLI**, Elektronik Ortamda Anonim Şirket Genel Kuruluna İlişkin, sf. 56.

³⁸ **YAYLA**, Ü., Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar, sf. 32.

4. Türkiye’de Elektronik Genel Kurullar

Banka ve fonlar, uluslararası yatırımcı olarak nitelendirilmektedir. Banka ve fonların küresel yatırımlar içerisindeki payları, gittikçe daha önemli hale gelmektedir. Ekonomilerine fon çekme arzusu içerisinde olan ülkelerin, hazırlayacakları çeşitli yasal düzenlemelerle uluslararası sermayenin taleplerini de göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Uluslararası sermayeye göre bir ülkeye yatırım yapılması için oranın uluslararası alanda genel kabul gören ilkeler doğrultusunda idare edilmesi gerekmektedir. Kurumsal yönetim ilkeleri de bu konudaki önemli referanslardan birisidir. Devletler, yatırımcıların beklentileri doğrultusunda, kurumsal yönetim ilkelerine uyum sağlamak amacıyla yapacakları düzenlemelerle küresel sermayeden daha fazla pay alma gayreti göstermektedirler. Türkiye Cumhuriyeti de uluslararası sermayenin Türkiye’deki yatırımları ile ilgili olan taleplerini dikkate alarak çeşitli hukuki düzenlemelerde bulunmuşlardır. Türk Ticaret Kanunu ise bu düzenlemeler arasında ön plana çıkmaktadır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu içerisinde e-GKS hususu da düzenlenmiştir. Elektronik genel kurul düzenlemesi, anonim şirketlerde güç boşluğu sorununu çözüme kavuşturmak amacıyla yeni kanun içerisinde düzenlenmiştir. 6102 sayılı Kanunun 1527. Maddesinin gerekçesine bakıldığında: *“Pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketler açısından en büyük sorun, yönetsel anlamda yaşanan güç boşluğudur. Halk pay sahiplerinin genel kurullara katılımı yetersiz kalabilmektedir. Online genel kurullar, bu soruna önemli bir katkı sağlayacak ve halka açık anonim şirketlerin daha şeffaf bir şekilde yönetilmelerine hizmet edecektir”* ifadesinin yer aldığı görülmektedir. Güç boşluğu, pay sahiplerinin genel kurula gösterdikleri katılımı yakından ilişkilidir. Bilişim ve haberleşme alanında yaşanan gelişim, elektronik genel kurul uygulamasını da gündeme getirmiştir. TTK’de yer alan düzenlemeler incelendiğinde genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılım imkânı verilmesi, küçük yatırımcıların fiziken toplantının yapıldığı yerde bulunması zorunluluğunu da ortadan kaldırmıştır.

Genel kurula elektronik ortamda katılım için pay sahiplerinin ya da atadıkları temsilcilerin elektronik imzaya sahip olmaları gerekmektedir. Sisteme giriş, söz konusu elektronik imzalar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Elektronik genel kurul

uygulaması, hak sahibine görüşlerini elektronik ortamda iletme imkânı vermektedir. Oylama e-GKS üzerinden yapılarak yine e-GKS üzerinden sonuçların toplantı başkanına iletimi gerçekleştirilmektedir. e-GKS üzerinden oluşturulan belgelerin de elektronik imza ile imzalanmaları mümkündür. Söz konusu belgeleri imzalamakla yetkili kişiler, toplantı başkanlığının üyeleri, bakanlık temsilcisi ve şirket yöneticileri olarak sıralanabilir. e-GKS, dünya genelinde farklı uygulamalara sahiptir. e-GKS'nin, Türkiye'de yer alan borsaya kote olmuş şirketler için zorunlu hale getirilmesi, Dünya genelindeki diğer uygulamalarla kıyaslandığında bir ilk olma özelliği ile ön plana çıkmaktadır³⁹.

e-GKS, anonim şirketteki pay sahiplerinin genel kurula gösterdikleri ilgiyi artırmayı hedeflemektedir. Genel kurul toplantısına uzaktan erişimin mümkün kılınması, genel kurula katılım problemi olan pay sahipleri açısından oldukça faydalıdır.

³⁹ **KELLEHER**, E. Turkey moves first on e-voting, 10.01.2014, <http://www.ft.com/cms/s/0/2a13afde-0e2e-11e28d9200144feabdc0.html#axzz2taNTcJRR>, (e.t. 14.02.2019).

İKİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKET KAVRAMI VE ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL

I. GENEL OLARAK

Ticaret Kanunu'nun Osmanlı döneminden bu yana kat ettiği ilerleme incelenirse ilk Ticaret Kanunu'nun 1850 yılında yürürlüğe giren "Kanunname-i Ticaret" olduğu görülmektedir. Bu yasa, Napolyon'un yürürlüğe koyduğu "Code de Commerce" in birinci ve üçüncü kitaplarının Türkçeye çevirisidir. Osmanlı'da, 18. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren birçok anonim şirketin bu kanuna dayanılarak kurulduğu söylenebilir. Ziraat Bankası ve Osmanlı Bankası da bu kuruluşlar arasında yer almaktadır. Şeriat hükümlerinin geçerli olduğu bir dönemde, Kanunname-i Ticaret ile birçok anonim şirketin kurulumu sağlanmıştır⁴⁰.

Kanunname-i Ticaret'ten sonra üzerinde durulması gereken bir diğer Kanun da Cumhuriyet döneminde yürürlüğe giren 865 sayılı "Kanun-ı Ticaret" tir. Söz konusu Kanun, Türk Medeni Kanunu'nda sonra kabul edilmesinden dolayı daha geniş bir uygulama alanına sahip olmuştur⁴¹. Söz konusu kanunun ticaret şirketleri bölümünün dördüncü kısmında anonim şirketler ile ilgili çeşitli düzenlemeler bulunmaktadır. Bu kısım, m. 276 ile m. 466 arasında olup; Bur kısmı oluşturan dokuz bölüm bulunmaktadır.

Üzerinde durulması gereken üçüncü Ticaret Kanunu, 1956 yılında yürürlüğe girmiş olan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'dur (ETTK). Kanunun ikinci kitabında yer alan hususlar, ticaret şirketleri başlığı altında düzenlenmiştir. Bu Kanun'da da dördüncü faslın anonim şirketlere ayrıldığı görülmektedir. Bu fasıl m. 269 ile m. 474 arasında, sekiz kısımdan oluşmaktadır.

⁴⁰ SİPAHİ, B./ KÜÇÜK, İ., Türk Ticaret Kanunları ve Muhasebenin Gelişimine Etkilerinin 160 Yıllık Öyküsü, Mufitad Dergisi, S. 1, 2011, sf. 181-184.

⁴¹ SİPAHİ, B. / KÜÇÜK, İ., sf. 181.

Dördüncü Ticaret Kanunu, 2011 yılında 6102 sayı ile yürürlüğe giren Türk Ticaret Kanunu'dur (TTK). 6102 sayılı Kanunun ikinci kitabı da tıpkı 6762 sayılı Kanun'da olduğu gibi ticaret şirketleri ile ilgili düzenlemeleri içerisinde barındırmaktadır⁴². Bu bölüm ise m. 329 ile m. 563 arasındadır.

Anonim şirket, kapitalist sistemin hâkim olduğu ülkelerin hemen hemen tamamında şirket tiplerinin başında gelmektedir. Dolayısıyla anonim şirketin dünya çapında çok önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Anonim şirketin yapısı incelendiğinde hukuki yönden çok ortaklı bir yapıya imkân verdiği görülmektedir. Anonim şirketlerin bu çok ortaklı yapısı, yaşanan çıkar çatışmalarının ve ortaklar arasındaki problemlerin çözümünde önem taşımaktadır. Diğer şirket tiplerine ilişkin hükümlerde de anonim şirketlere birçok atıf yapılmıştır (TTK m. 18/1). Bu da anonim şirketi, ticaret hukuku alanında çok daha önemli bir hale getirmektedir. Anonim şirketlerde ortak sayısındaki artış ile anonim şirketin önemi arasında doğru orantı bulunmaktadır. Buna göre anonim şirketin ortak sayısı arttıkça önemi de aynı ölçüde artış göstermektedir. Anonim şirketin ortaklarının fazla olması, şirket işleyişi ile ilgili olarak çok daha sıkı tedbirlerin alınmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda devletin şirketlere olan müdahalesi de yoğunlaşmaktadır. Nitekim halka açık anonim şirketler ile ilgili TTK'nın yanında SerPK düzenlenmiş ve bu düzenleme ile birlikte halka açık şirketler devletin çok sıkı denetimine tabi tutulmuştur (TTK m.338 /1). Anonim şirketlerin bir diğer önemi de üçüncü kişiler üzerinde etkisini göstermektedir. Anonim şirketin sorumluluğu sahip olduğu malvarlığı ile sınırlıdır. Bu nedenle toplumun da bu konuda bilgilendirilmesi gerekmektedir. Sınırlı sorumluluk, anonim şirketin ortakları açısından bir avantajdır. Bu durum, üçüncü kişiler içinse bir dezavantaj oluşturmaktadır. 3. kişiler bakımından da önemlidir. Dolayısıyla devletin çok daha sıkı önlemler alması gerekmektedir (TTK m.329/1). Anonim şirketin faydaları şu şekilde sıralanabilir (TTK m. 329/2);

⁴² KIRCA, İ./ ŞEHİRALİ, Ç. / HAYAL, F./ MANAVGAT, Ç., Anonim Şirketler Hukuku, C.I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2013, sf. 42.

- Büyük sermayelerin oluşması için küçük yatırımlara ihtiyaç duyulmaktadır (TTK m. 355/1). Büyük sermayeye sahip girişimler, rekabetin hâkim olduğu iktisat alanında, üretim giderlerini düşürerek daha ucuz ve daha kaliteli emtia arz ederler⁴³.

- Ülkedeki doğal kaynaklar, büyük sermayeye sahip girişimlerle çok daha kolay bir biçimde işlenebilecektir. Böylece hem ulusal hem de kişisel gelirden bir artış yaşanır (TTK m. 16/1).

- Atıl durumdaki birikimler, yatırıma yönlendirilebilir⁴⁴.

- Mülkiyetin tabana yayılması ve gelir dağılımının düzeltilmesi sağlanmaktadır.

- Bir veya birden fazla kişi tarafından kurulabilmektedir. Yapılan yatırımlarda ortaklar, sermayeleri oranında sınırlı bir sorumluluğa sahiplerdir. Pay devri diğer şirketlerle kıyaslandığında çok daha kolay bir yapıdadır⁴⁵.

- Küçük yatırımcılar da büyük yatırımların birer parçası olarak kar payı alma hakkı kazanmaktadırlar (ETTK m. 277).

- Sermaye piyasasında da şirkete girmek ve çıkmak oldukça kolaydır (ETTK m. 435).

- Şirkete yapılan yatırımların paraya dönüştürülmesi oldukça kolaydır. Bu kolaylık, menkul kıymet borsalarının geliştiği ülkelerde çok daha belirgin hale gelmektedir⁴⁶.

- Ortaklar yalnızca yaptıkları yatırım ile bir riskin altına girmelerinden dolayı yapılan yatırımlara duyulan güven artmaktadır⁴⁷.

⁴³ **KORKUT, Ö.**, Anonim Şirkete Giriş, Kuruluş ve Temel İlkeler, Ticaret Hukuku II, (Ed. S. **KARAHAN, H. GÖKTEPE**), 1.baskı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Ankara,2013, sf. 6.

⁴⁴ **İMREGÜN, O.**, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 9.baskı, Gür-Ay Matbaası, İstanbul,1991, sf. 266.

⁴⁵ **ARI, Z.**, Anonim Şirketin Organizasyonu, Ticaret Hukuku II, (Ed. S. **KARAHAN, H. GÖKTEPE**), 1.baskı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Ankara,2013, sf. 7.

⁴⁶ **İMREGÜN, O.**, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 9.baskı, Gür-Ay Matbaası, İstanbul,1991, sf. 269.

- Anonim şirketin yapısı kurumsallaşmaya ve devamlılığa önem vermektedir. Yapı itibariyle ortaklardan bağımsız bir biçimde varlığını sürdürmektedir⁴⁸.

- Ortaklardan ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olması nedeniyle, sınırlı sorumluluk benimsenmiş böylece ortakların korunması yoluna gidilmiştir.

Anonim şirketin zararları ise şu şekilde ifade edilebilir;

- Azınlığın yaptığı işlemlerin çoğunluk açısından da zararlı sonuçlara yol açması muhtemeldir⁴⁹.

- Genel kurul toplantılarına yeterli ilginin gösterilmemesi, bir otorite boşluğunun ortaya çıkmasına yol açmaktadır⁵⁰.

- Denetimin zayıflaması ile beraber yöneticiler, sahip oldukları yetkileri kötüye kullanmaktadırlar.

- Ekonomik gücü itibariyle tekelleşme ihtimali oldukça fazladır. Bu durum, rekabetin güçleşmesine neden olmaktadır.

- Büyük sermayelerin birikmesi ile devlete karşı bir mali güç ortaya çıkmaktadır⁵¹.

II. ANONİM ŞİRKETİN TANIMI

TTK m. 329 uyarınca; “Anonim şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir.” Bu hüküm göz önünde bulundurularak anonim şirket hakkında, sermayesi belirli paylara bölünmüş

⁴⁷ **KAYIHAN, Ş.**, Anonim Şirketler Hukuku Ders Notları, 07.04.2015, www.hukuk.hku.edu.tr/Dosyalar/Anonim%20Şirketler%20Hukuku%20Ders%20Notu.pdf,(e.t. 18.12.2018), sf. 3.

⁴⁸ **KAYIHAN, Ş.**, Anonim Şirketler Hukuku Ders Notları, sf. 3.

⁴⁹ **BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E.**, Şirketler Hukuku Dersleri, 3.baskı, Dora Yayınları, Bursa,2014, sf. 143.

⁵⁰ **BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E.**, Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 157-158.

⁵¹ **BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E.**, Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 147.

olan, şirketin sorumluluğunun malvarlığı ile ortakların sorumluluğunun da taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlı olduğu tüzel kişilere haiz bir ortaklık şeklinde tanımlama yapmak mümkündür⁵². ETTK'dan (Eski Türk Ticaret Kanunu) farklı olarak yeni Kanun'daki tanımda, şirket unvanı ile ilgili olarak herhangi bir açıklama yer almamaktadır. Fakat diğer ticaret şirketleri ile ilgili tanımlarda bu değişikliğin yapılmamış olması, bir tutarsızlık oluşturmaktadır⁵³. Ortakların sorumluluğunun sadece şirkete özgü olduğuna ilişkin açıklama da tanıma dâhil edilmiştir. Fakat genel ilkelere bakıldığında zaten ortakların sadece şirkete karşı sorumlu olduklarının belirtildiği görülmektedir. Daha önce Kanun'da böyle bir hükmün yer almamasından dolayı herhangi bir sorun yaşanmadığından ayrıca bir açıklama yapılmasına da gerek yoktur⁵⁴. Anonim şirket, tüzel kişiliğe sahiptir. Anonim şirketlerin bir diğer ön plana çıkan özellikleri de sermayelerinin belirli paylara bölünmüş olmasıdır. Pay sahipleri, haklarını paylarından almaktadır. Her pay, nominal bir değere sahiptir. Payların devredilmesi mümkündür. Anonim şirketler, tüzel kişi olarak bir unvana, merkeze ve hak ehliyetine sahiptirler. TMK m. 48 uyarınca anonim şirketlerin tüm haklardan yararlanmaları mümkündür. Anonim şirketlerin ticari işletme işletmek gibi bir zorunlulukları bulunmamaktadır⁵⁵.

III. ANONİM ŞİRKETİN UNSURLARI

Anonim şirketlerin unsurlarının belirlenmesinde yapılan tanımlardan hareket edilmesi gerekmektedir. Bu tanımla göz önünde bulundurulduğunda anonim şirketin unsurlarının; amaç ve konu, ortak sayısı, ticaret unvanı, sermayesi ve türleri, tüzel kişiliği ve ortakların ve şirketin sorumluluğu şeklinde gruplandırılacağı söylenebilir.

⁵² PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, 5. Baskı, Ankara, 2017, sf. 299.

⁵³ KENDİGELEN, A., Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler, İlk Tespitler, Güncellenmiş 2. Basıdan 3. (Tıpkı) Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul, , 2016, sf. 218.

⁵⁴ KENDİGELEN, A., Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler, İlk Tespitler, sf. 218.

⁵⁵ TEKİNALP, Ü., Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Değişiklik ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 4. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015, sf. 74.

1. Amaç ve Konu

TTK m. 331 hükmüne göre, “Anonim şirketler, kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulabilir”. Anonim şirketler, TTK m.16/1 hükmü uyarınca da tacir sıfatına sahiplerdir. Bu özellikler nedeniyle anonim şirketler hakkında ticari şekilde işletilen teşekküller denilebilir. Ticari niteliğe sahip olan her şirkette olduğu gibi kazanç elde edilmesi, anonim şirketin de temel amacıdır. Bu kazancın ortaklar arasında pay edilmesi hedeflenmektedir. Kanun metninde de belirtildiği üzere kazancın elde edilmesinde “kanunen yasaklanmamış her türlü iktisadi amaç” göz önünde bulundurulabilmektedir⁵⁶. TTK m.339/2-b’ye göre, anonim şirketin konusunun şirket sözleşmesinde esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde işletme konusunun yer alması gerektiği söylenebilir. Fakat şirket sözleşmesinde şirketin konusu ile ilgili olarak bir açıklamaya yer verilmesi, anonim şirketin hak ehliyeti açısından herhangi bir öneme sahip değildir. Bu durumun temel nedeni, Ultra Vires⁵⁷ ilkesinin TTK’ye alınmamasıdır. Sözleşmede şirket konusunun bulunması, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluklarının tespiti bakımından önem taşımaktadır⁵⁸. Nitekim TTK m. 43/1’de de “Anonim, limited ve kooperatif şirketler, işletme konusu gösterilmek ve 46 ncı madde hükmü saklı kalmak şartıyla, ticaret unvanlarını serbestçe seçebilirler” hükmüne yer verilmiştir.

2. Ticari Unvan

TTK’nın yapılışı sırasında anonim şirketin tanımlandığı bölümde anonim şirketin herhangi bir unvana sahip olduğuna ilişkin bilgi verilmemiştir⁵⁹. Her ne kadar TTK m. 329’da unvan sözcüğü bulunmasa da TTK m. 39’da “Her tacir, ticari işletmesine ilişkin işlemleri, ticaret unvanıyla yapmak ve işletmesiyle ilgili senetlerle diğer belgeleri bu unvan altında imzalamak zorundadır” hükmü geçmektedir. TTK m. 16/1 hükmü ile TTK m.339/2a hükmü göz önünde bulundurulduğunda anonim şirketlerin birer unvana sahip olmaları gerektiği söylenebilir⁶⁰. Anonim ortaklığın

⁵⁶ İMREGÜN, O., Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 9.baskı, Gür-Ay Matbaası, İstanbul,1991, sf. 266.

⁵⁷ Ultra vires.

⁵⁸ ARI, Z., Anonim Şirketin Organizasyonu, Ticaret Hukuku II, sf. 7.

⁵⁹ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 157-158.

⁶⁰ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 147.

ticaret unvanının oluşumunda iki husus önem taşımaktadır. Bunlardan ilki, şirketin faaliyetinin konusudur. İkinci unsur ise şirketin türünü gösteren ibaredir. Şirketin türünü gösteren ibarenin yazımında “AO, AŞ” gibi kısaltmalar kullanılabilir⁶¹. Şirketin türünü belirten ibare kısa hali ile yazılsa bile gerçek kişinin adı soyadının unvanda yer alması durumunda şirketin türünü gösteren ibarenin kısaltılması mümkün değildir⁶². Anonim ortaklığın taşıdığı unvanda çekirdek kısım dışında kalması çeşitli Kanun hükümleri ile yasaklanan bölümler ek olarak ifade edilmektedir⁶³. Ekler, zorunlu ve ihtiyari ek şeklinde ikili bir ayrıma tabi tutulmaktadır⁶⁴. Anonim şirketin seçtiği unvanın bir sicil dairesinde tescil edilmiş ve Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi’nde yayımlanmış herhangi bir unvan ile aynı ise TTK m.45 hükmü uyarınca ek almak zorundadır. TTK m.46/1-3 hükmüne bakıldığında eklerin düzenlendiği görülmektedir. Bu hükümde, zorunlu ekler dışında birtakım ihtiyari eklerin de anonim şirketler tarafından alınabileceği belirtilmiştir. İhtiyari ekler, işletmenin niteliğini ve ortakların kimliğini belirtir mahiyette olabilmektedir⁶⁵.

3. Ortak Sayısı

ETTK hükümleri göz önünde bulundurulduğunda anonim şirketin kurulabilmesi için en az beş kurucu ortağa ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Ortak sayısının beşin altına inmesi halinde şirketin tasfiyesi gerekmektedir. Eski Kanun’da yer alan bu hükümlere karşılık 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile birlikte bir kişinin tek başına dahi anonim şirket kurması mümkündür. TTK m.338/1 hükmü, “*Anonim şirketin kurulabilmesi için pay sahibi olan bir veya daha fazla kurucunun varlığı şarttır*” şeklindedir. Söz konusu maddede, net bir biçimde anonim şirketin kurulabilmesi için en az bir ortağın bulunması gerektiği belirtilmiştir. Fakat yine aynı maddede “*330 uncu madde hükmü saklıdır*” ibaresi yer almaktadır. Bu ibarenin koyuluş amacı, özel kanunlara tabi anonim şirketler için farklı bir düzenleme yapmaktır. Anonim şirketler, Kanun’daki hükümden de anlaşılacağı üzere tek ortaklı veya çok ortaklı

⁶¹ İMREGÜN, O., Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 9.baskı, Gür-Ay Matbaası, İstanbul,1991, sf. 70.

⁶² ÖZKORKUT, K., Ticaret Hukuku, 1.baskı, Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu Yayınları, Ankara,2014, sf. 69.

⁶³ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 146.

⁶⁴ İMREGÜN, O., Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 9.baskı, Gür-Ay Matbaası, İstanbul,1991, sf. 70.

⁶⁵ KAYIHAN, Ş., Anonim Şirketler Hukuku Ders Notları, sf. 5.

yapıda olabilmektedir. Bu bağlamda, TTK 338/2’de “*Pay sahibi sayısı bire düşerse, durum, bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde yönetim kuruluna yazılı olarak bildirilir. Yönetim kurulu bildirim aldığı tarihten itibaren yedi gün içinde, şirketin tek pay sahipli bir anonim şirket olduğunu tescil ve ilan ettirir. Ayrıca, hem şirketin tek pay sahipli olarak kurulması hem de payların tek kişide toplanması hâlinde tek pay sahibinin adı, yerleşim yeri ve vatandaşlığı da tescil ve ilan edilir. Aksi hâlde doğacak zarardan, bildirimde bulunmayan pay sahibi ve tescil ve ilanı yaptırmayan yönetim kurulu sorumludur*” hükmü yer almaktadır⁶⁶. Anonim şirketlerde bulunması gereken en az ortak sayısı ile ilgili bir hüküm yer almasına karşın ortak sayısının üst sınırı ile ilgili olarak herhangi bir sayı belirlenmemiştir⁶⁷. Buna ek olarak ortak sayısının beş yüzü aştığı şirketlerde SPK⁶⁸,ya (Sermaye Piyasası Kurulu) göre halka açık ortaklığın söz konusu olacağı (SPK m.16/1) ve bu şirketlerin SPK hükümlerine tabi olacakları söylenebilir⁶⁹.

4. Tüzel Kişilik

TTK m. 124’de “*Ticaret şirketleri; kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketlerden ibarettir*” hükmü yer almaktadır. TTK m.125/1’e göre de ticaret şirketleri, tüzel kişiliğe sahip yapılardır. Ticaret şirketleri, TMK’nin (Türk Medeni Kanunu) 48 inci maddesi ile kanunlaşan bütün haklardan yararlanabilmekte, borç altına girebilmektedirler. Söz konusu hükümde de belirtildiği üzere anonim şirketlerin tüzel kişiliğe sahip olmaları, ticaret şirketi olmalarının doğal bir sonucudur⁷⁰. Anonim şirketlerin tüzel kişilik kazanmaları, tescil işlemi sonucunda gerçekleşmektedir. Tescilin, ticaret sicilinin kurucu etkisini doğurduğu söylenebilir⁷¹.

5. Sermaye

6102 sayılı TTK, ETTK’dan farklı olarak şahıs ve sermaye şirketi ayrımını gözetmiş, sermaye şirketini oluşturan şirketleri düzenlemiştir. TTK m.124/1’e göre, “*Ticaret*

⁶⁶ KAYIHAN, Ş., Anonim Şirketler Hukuku Ders Notları, sf. 3.

⁶⁷ KAYIHAN, Ş., Anonim Şirketler Hukuku Ders Notları, sf. 3.

⁶⁸ RG. T. 30.12.2012, S. 28513.

⁶⁹ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 143.

⁷⁰ ÖZKORKUT, K., Ticaret Hukuku sf .70-71.

⁷¹ İMREGÜN, O., Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 9.baskı, Gür-Ay Matbaası, İstanbul,1991, sf. 268.

şirketlerinin kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatiflerden ibarettir". Yine TTK m. 124'ün ikinci fıkrasında, *"Bu Kanunda, kollektif ile komandit şirket şahıs; anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket sermaye şirketi sayılır"* hükmüne yer verilerek anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş olan komandit şirketlerin sermaye şirketi olarak kabul edilecekleri belirtilmiştir. Sermaye şirketlerinde, ortakların kimliklerinin herhangi bir önemi bulunmamaktadır. Sermaye şirketlerinde önem taşıyan husus, şirkete tahsis edilmiş olan sermayedir. Bu sermaye, üçüncü kişilere karşı da bir teminat işlevi görmektedir. Şirketin gücünü aldığı esas kaynağın söz konusu sermaye olduğu söylenebilir⁷². TTK m.329/1 de açıkça belirtildiği üzere anonim şirketlerdeki sermayeler, belirlidir. Bu sermayeler paylara bölünmüş durumdadır. Bu Kanun hükmünde sermaye ile kastedilen, şirket sözleşmesine imza atarak belli sermaye taahhüdünde bulunmuş olan pay sahiplerinin taahhüt ettikleri miktarların toplamının nakit olarak karşılığıdır⁷³. Bu taahhüt karşılığında, pay sahipleri tarafından şirkete herhangi bir ayni veya nakdi sermayenin koyulması mümkündür⁷⁴. Ayni olarak konulabilecek değerler Kanun'da belirtilmiştir. Buna göre *"Üzerlerinde sınırlı ayni bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil, malvarlığı unsurları ayni sermaye olarak konulabilir. Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olamaz."*

6102 sayılı TTK'nın 332 maddesinin 1. ve 2. fıkralarında esas sermaye ile kayıtlı sermaye sistemi düzenlenmiştir. Fakat TTK'nın benimsediği esas sistem, esas sermaye sistemidir. Kayıtlı sermaye sistemini kabul etmeyen şirketlerin tamamında esas sermaye sistemi kullanılmaktadır. TTK m.332/1-2'ye göre, *"Tamamı esas sözleşmede taahhüt edilmiş bulunan sermayeyi ifade eden esas sermaye ellibin Türk Lirasından ve sermayenin artırılmasında yönetim kuruluna tanınmış yetki tavanını gösteren kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş bulunan halka açık olmayan anonim şirketlerde başlangıç sermayesi yüzbin Türk Lirasından aşağı olamaz"*. Söz konusu

⁷² ÇEKER, M., Şirketler Hukukuna Giriş, Adi Şirket, Ticaret Hukuku I, (Ed. S. KARAHAN , A. Tülin YÜRÜK), 1.baskı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Ankara,2012, sf. 147.

⁷³ MOROĞLU, E., Anonim Ortaklıklarda Esas Sermaye Artırımı, 4.baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul,2018, sf. 1.

⁷⁴ KORKUT, Ö., Anonim Şirkete Giriş, Kuruluş ve Temel İlkeler, Ticaret Hukuku II, sf. 8.

Kanun hükmünde de net bir biçimde belirtildiği üzere, şirket esas sözleşmesinde belirtilen ve ticaret siciline tescil edilen esas sermaye, şirketin sahip olduğu iktisadi büyüklük hakkında üçüncü kişiler için bir gösterge niteliği taşımaktadır⁷⁵. TTK m.332/1'de ayrıca kayıtlı sermaye sistemi de düzenlenmiştir. Kayıtlı sermaye sistemini kabul eden, halka açık olmayan anonim şirketlerde başlangıç sermayesi açısından bir alt sınır bulunmaktadır. Buna göre başlangıç sermayesinin yüz bin Türk Lirasından düşük olması mümkün değildir. Kayıtlı sermaye sisteminde başlangıç sermayesine ek olarak bir de çıkarılmış sermaye bulunmaktadır. TTK m. 332/2'ye göre; *“Kayıtlı sermayeli anonim şirketlerde başlangıç sermayesi, kuruluşta ve sisteme ilk geçildiğinde haiz olunması zorunlu sermayedir; çıkarılmış sermaye ise, çıkarılmış payların tümünün itibarı değerlerinin toplamını temsil eder”*.

6. Sorumluluk

Anonim ortaklık kavramının tanımına bakıldığında ortaklığın ve ortakların sorumluluklarının sınırlandırıldığı görülmektedir⁷⁶. Buradaki sorumluluk kavramı, şirkete karşı üçüncü kişilerin alacaklarının takip sınırını ifade etmektedir⁷⁷. Şirketin alacaklılara karşı sorumluluğu, TTK 329'un birinci fıkrasında; *“Borçlarından dolayı yalnızca malvarlığı ile sorumlu bulunan şirkettir”* ifadesi yer almaktadır. Bu maddede ayrıca anonim şirketin tanımına da yer verilmiştir. Malvarlığı kavramı ile sermayenin birbirleriyle karıştırılmaması gerekmektedir. Sermaye, şirketin bilançosunda yer almaktadır. Malvarlığını meydana getiren unsurlar, sermayeyi de içerisinde barındıran öz kaynak kalemlerini hatta değer artışları sonucunda oluşan değerleri de kapsamaktadır. Buna göre şirket, alacaklılarına karşı yalnızca bilançonun pasif kısmında kalan sermaye ile değil tüm aktif kalemleri ile sorumlu olmaktadır⁷⁸. Anonim şirkette pay sahibi olan ortakların sorumluluğu TTK m.329/2 hükmüne göre, yalnızca taahhütte buldukları sermaye payı tutarı ile sınırlandırılmıştır. Bu sorumluluk, şirkete karşıdır. Doktrinde bu sorumluluk ile ilgili olarak *“tek borç ilkesi”* kavramı kullanılmaktadır⁷⁹. *“Tek borç ilkesi”* ile sermaye

⁷⁵ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 147.

⁷⁶ İMREGÜN, O., Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 9.baskı, Gür-Ay Matbaası, İstanbul,1991, sf. 267.

⁷⁷ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 151.

⁷⁸ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 151.

⁷⁹ KIRCA, İ./ ŞEHİRALİ, Ç. / HAYAL, F./ MANAVGAT, Ç., Anonim Şirketler Hukuku, sf. 260.

taahhüdünü yerine getiren ortağın artık bütün sorumluluklarından kurtulacağı kastedilmektedir⁸⁰. Bu ilkenin diğer bir özelliği de şirketten alacağını tahsil edemeyen üçüncü kişilerin şirkete karşı taahhüdünü gerçekleştirmemiş olan ortaklara karşı direkt olarak başvuruda bulunma haklarının olmamasıdır⁸¹. TTK'nin 480. Maddesi de bu sorumluluğun pekiştirilmesini sağlamıştır.

IV. ANONİM ŞİRKETLERİN TEMEL İLKELERİ

Anonim şirketlerin temel ilkeleri, 6102 sayılı TTK'nin dördüncü kısmının birinci bölümünde düzenlenmiştir. Türk Ticaret Kanunu'nun yanında doktrindeki görüşler de ele alındığında, emredici hükümler ilkesi, çoğunluk ilkesi, ortaklık haklarından sermaye payı oranında yararlanılması ilkesi, yabancı bir malvarlığını işletme ilkesi, malvarlığının korunması ilkesi, dışarıdan denetleme ilkesi, devletin denetimi ilkesi, kurumsal yönetim ilkesi, kamuyu aydınlatma ilkesi ve paya ilişkin ilkeler şeklinde çeşitli ilkelerin bulunduğu söylenebilir.

1. Temel Yapıya İlişkin İlkeler

Emredici Hükümler İlkesi: TTK m.340 “*Esas sözleşme, bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir. Diğer kanunların, öngörülmesine izin verdiği tamamlayıcı esas sözleşme hükümleri o kanuna özgülenmiş olarak hüküm doğururlar*” şeklindedir. Söz konusu kanun maddesi, emredici hükümler başlığı altında düzenlenmiştir. Bu madde ile birlikte sözleşme özgürlüğünün temelinde yatan irade serbestisine bir sınırlama getirilmiştir. Bu kısıtlama ile birlikte sözleşmeye ihtiyari hüküm koyulmasının da önüne geçilmiştir⁸². Söz konusu hüküm ile birlikte anonim şirket esas sözleşmesine belirli bir standart getirilmiş ve diğer menfaat grupları bir güvenceye sahip olmuşlardır⁸³.

⁸⁰ ÖZKORKUT, K., Ticaret Hukuku, sf. 68.

⁸¹ KORKUT, Ö., Anonim Şirkete Giriş, Kuruluş ve Temel İlkeler, Ticaret Hukuku II, sf. 9.

⁸² ÖZKORKUT K., Ticaret Hukuku, sf. 74.

⁸³ KARASU, R., 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Emredici Hükümler İlkesi, edergi.marmara.edu.tr, Tebliğler-7.Oturum, 2011, www.edergi.marmara.edu.tr/maruhad/issue/download/5000001563/5000000552 ,(e. t. 18/12/2018).

Eşit İşlem İlkesi: TTK m. 357, “*Pay sahipler eşit şartlarda eşit işleme tabi tutulur*” şeklindedir. Buna göre Kanun hükmü, eşit şartlarda bulunan kişilere eşit işlemin uygulanması gerektiğini belirtmektedir. Buradaki eşitliğin nispi bir eşitlik olduğu söylenebilir⁸⁴. TTK’nın 357. Maddesi ile evrensel nitelikteki eşit işlem ilkesi, kanunî bir ilke görünümüne kavuşmuştur. Söz konusu hüküm ile birlikte keyfi uygulamaların önüne geçilmekte, esas sözleşmelerde yer alan hükümler, adil bir biçimde menfaat dengesi de gözetilerek yorumlanabilmektedir. Eşitlik ilkesi Adalet Komisyonu Raporu’nda (AKR) bu ifadelerle yer almaktadır. TTK 357.maddenin haricinde birtakım özel düzenlemelerle de genel kurulun ve yönetim kurulunun eşit durumda yer alan kişilere eşit davranmaları gerektiği belirtilmiştir⁸⁵. Eşit işlem ilkesi ile ilgili özel düzenlemelere TTK m.437/2, hükmü örnek gösterilebilir. Söz konusu maddede “*Pay sahibi genel kurulda, yönetim kurulundan, şirketin işleri; denetçilerden denetimin yapılma şekli ve sonuçları hakkında bilgi isteyebilir. Bilgi verme yükümü, 200’üncü madde çerçevesinde şirketin bağlı şirketlerini de kapsar. Verilecek bilgiler, hesap verme ve dürüstlük ilkeleri bakımından özenli ve gerçeğe uygun olmalıdır. Pay sahiplerinden herhangi birine bu sıfatı dolayısıyla genel kurul dışında bir konuda bilgi verilmişse, diğer bir pay sahibinin istemde bulunması üzerine, aynı bilgi, gündemle ilgili olmasa da aynı kapsam ve ayrıntıda verilir*” şeklindedir.

Şirkete Karşı Borçlanma Yasağı İlkesi: TTK 358.m./1 “*İştirak taahhüdünden doğan borç hariç, pay sahipleri şirkete borçlanamaz; meğerki, borç şirketle, şirketin işletme konusu ve pay sahibinin işletmesi gereği olarak yapılmış bulunan bir işlemde doğmuş olsun ve emsalleriyle aynı veya benzer şartlara tâbî tutulsun.*” Şeklindedir. Fakat Kanun’un yürürlüğe girmesinin ardından kısa bir süre içerisinde 6335 sayılı Kanun’un 58. maddesi ile bu madde tamamen kaldırılmamış fakat lafzi anlamda bir yumuşatmaya gidilmiştir⁸⁶. Kanun hükmü 6335 sayılı TTK’nin 15.maddesinde tekrardan düzenlenmiştir. Bu düzenleme sonucunda yeni hüküm, “*Pay sahipleri, sermaye taahhüdünden doğan vadesi gelmiş borçlarını ifa etmedikçe ve şirketin serbest yedek akçelerle birlikte kârı geçmiş yıl zararlarını*

⁸⁴ KORKUT, Ö., Anonim Şirkete Giriş, Kuruluş ve Temel İlkeler, Ticaret Hukuku II, sf. 20.

⁸⁵ ÖZKORKUT, K., Ticaret Hukuku, sf. 80-81.

⁸⁶ ÖZKORKUT, K., Ticaret Hukuku, sf. 82.

karşılacak düzeyde olmadıkça şirkete borçlanamaz” haline gelmiştir. Söz konusu madde üzerinde yapılan bu değişiklikte şirkette yer alan ortakların ve yöneticilerin acil bir kaynağa ihtiyaç duymaları halinde bu ihtiyaçlarını şirket varlıklarından karşılayabilmeleri mümkün hale gelmiştir. Fakat bu madde, ortakların ve yöneticilerin şirket varlıklarından sınırsız bir biçimde borçlanabilecekleri şeklinde yorumlanmamalıdır. Borçlanma yasağı ile ilgili düzenlemedeki temel amaç, şirket ortaklarının ve yöneticilerinin acil ihtiyaçlarının uygun bir süre içerisinde karşılanmasını sağlamaktır. Burada, kaynağa ihtiyaç duyan kişilerin fazla zarara uğramamaları düşünülerek hareket edilmiştir⁸⁷.

Çoğunluk İlkesi: Anonim şirketlerin hak ehliyetine kavuşmaları için tüzel kişilik kazanmaları gerekmektedir. Tüzel kişiliğin kazanıldığı andan itibaren bir hak ehliyetinden söz edilmesi mümkündür. Fakat fiil ehliyeti için şirketin organlarına gereksinim duyulmaktadır⁸⁸. Anonim şirketlerin yönetimi, organlarının aldıkları kararlarla gerçekleşmektedir⁸⁹. Genel kurul, şirketteki bütün pay sahiplerinin katılımıyla oluşan⁹⁰ ve pay sahiplerinin haklarını kullanabildikleri bir alandır⁹¹. TTK'nin 423. maddesinde de belirtildiği üzere genel kurul tarafından alınan kararlar şirketin bütün organlarını ve ortaklarını bağlamaktadır⁹². Bir genel kurul toplantısında karar alınabilmesi için toplantıya katılanların çoğunluğunun aynı irade beyanında bulunmaları gerekmektedir⁹³. Yönetim kurulunda ise esas sözleşmede aksi bir hüküm bulunmadıkça yönetim kurulunda yer alan üye sayısının çoğunluğu ile toplanılmakta ve kararlar da toplantıya katılan yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun oyu ile alınmaktadır. Yönetim kurulu toplantısı elektronik ortamda gerçekleştirilse dahi bu kuralın uygulanmasına devam edilecektir (TTK m. 390/1). Oylarda eşitlik yaşanması halinde tartışılan konu bir sonraki toplantıya bırakılacaktır. Yapılan ikinci toplantıda da eşitlik söz konusu olursa öneri, reddedilmiş olarak kabul edilecektir (TTK m. 390/3). TTK m.390/3'te de belirtildiği üzere çoğunluğun

⁸⁷ 6335 sayılı TTK 15. Gerekçesi.

⁸⁸ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 163.

⁸⁹ ÖZKORKUT, K., Ticaret Hukuku, sf. 72.

⁹⁰ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 185.

⁹¹ TEKİNAP, Ü., Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4.baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul,2015, sf. 298.

⁹² KARAEĞE, Ö., 2015, Anonim Şirketlerde Tek Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 4, sf. 73.

⁹³ ÖZKORKUT K., Ticaret Hukuku, sf. 72.

sağlanamadığı durumlarda karar alınması mümkün değildir. Genel kurul içinse; *“Genel kurullar, bu Kanunda veya esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır. Bu nisabın toplantı süresince korunması şarttır. İlk toplantıda anılan nisaba ulaşamadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranmaz (TTK m. 418/1). Kararlar toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir”* (TTK m. 418/2) hükmü yer almaktadır. Bu hükümde dikkat çeken husus, bazı durumlarda ağırlaştırılmış birtakım nisapların aranmış olmasıdır. Normalde çoğunluğun aynı yönde irade beyanı ile bir karar alması, adi nisapla alınan kararlar şeklinde ifade edilmektedir. Fakat kanunda ya da sözleşmede aksine bir hüküm bulunmadıkça esas sözleşmede değişiklik yapılmasına neden olan kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsili ile toplantıya katılan üyeler arasında oy çoğunluğu ile kabul edilmektedir (TTK m. 421/1). Söz konusu kanun hükmünde yer alan çoğunluk ibaresi ile kastedilen oyların yarısının çoğunluğudur. Anonim şirkette, çoğunluk ilkesine istisna teşkil eden çeşitli düzenlemeler de bulunmaktadır. Azınlıklara bazı haklar tanınarak çoğunluk ilkesinin kötü niyetli bir biçimde kullanılması engellenmek istenmiştir⁹⁴.

Haklarından Sermaye Payı Oranında Yararlanılması: Ortakların bir şirkette mali ve idari haklardan yararlanmalarında şirkete koydukları sermaye payları da göz önünde bulundurulmakta ve bu paylardan hareket edilmektedir⁹⁵. Mali haklar açısından TTK m.507/1’de *“Her pay sahibi, kanun ve esas sözleşme hükümlerine göre pay sahiplerine dağıtılması kararlaştırılmış net dönem kârına, payı oranında katılma hakkını haizdir. Şirketin sona ermesi hâlinde her pay sahibi, esas sözleşmede sona eren şirketin mal varlığının kullanılmasına ilişkin, başka bir hüküm bulunmadığı takdirde, tasfiye sonucunda kalan tutara payı oranında katılır”* hükmü yer almaktadır. Bunun yanında TTK m. 478/1’de yer alan *“İlk esas sözleşme ile veya esas sözleşme değiştirilerek bazı paylara imtiyaz tanınabilir”* hükmü ile ortakların sermaye payları oranında mali haklardan yararlanmalarına istisna teşkil eden bir düzenleme yapılmıştır.

⁹⁴ **KORKUT**, Ö., Anonim Şirkete Giriş, Kuruluş ve Temel İlkeler, Ticaret Hukuku II, sf. 17.

⁹⁵ **KORKUT**, Ö., Anonim Şirkete Giriş, Kuruluş ve Temel İlkeler, Ticaret Hukuku II, sf. 18.

Kurumsal Yönetim: Kurumsal Yönetim (Corporate Governance), hem geleneksel hem de yenilikçi bir yapının bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Buna göre kurumsal yönetimin geleneksel yapısını, anonim ortaklıkların, faaliyetlerinde kar elde etme ve bu karı pay sahipleriyle paylaşmayı amaçlamaları oluşturmaktadır. Kurumsal yönetimin yenilikçi yapısı ise diğer çıkar sahiplerinin de gözetilmesidir. Bu diğer çıkar sahipleri arasında müşteriler, alacaklılar, fon sağlayıcıları ve devlet gibi unsurlar yer almaktadır⁹⁶. Bütünsel açıdan ele alındığında kurumsal yönetimin ortaya koyduğu ilkelerle bir anonim ortaklığın nasıl idare edilmesi gerektiğini belirleyen bir sisteme sahip olduğu söylenebilir⁹⁷. Kurumsal yönetimde hâkim konumda yer alan ilkeler, adillik, sosyal sorumluluk, şeffaflık ve hesap verilebilirlik olarak adlandırılmaktadır⁹⁸. Kanun tasarısının hazırlandığı sırada kurumsal yönetim ile ilgili ilkelerin hangi kanun maddelerinde yer aldıkları özellikle belirtilmiştir. Mezkûr kanunun 1529. maddesi ile halka açık anonim şirketlerin kurumsal yönetimle ilgili kurallarını belirleme yetkisi SPK'ya verilmiştir⁹⁹. TTK m.1529/2 *“kamu kurum ve kuruluşları ise sadece kendi alanları için geçerli olmak şartıyla kurumsal yönetim ilkelerine ilişkin sınırlı düzenlemeler yapabilirler”* hükmünü koyarak kamu kuruluşlarına bile bir konuda düzenleme yapabilmek için ilk olarak SPK'nun görüşünü alma zorunluluğu getirmiştir. Bunun yanında SPK'nin kurumsal yönetim ilkeleri başlığını taşıyan 17. Maddesinin ikinci fıkrası; *“Kurul, payları borsada işlem gören halka açık ortaklıkların, niteliklerine göre, kurumsal yönetim ilkelerine kısmen veya tamamen uymalarını zorunlu tutmaya, buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye, verilen süre içinde uyum zorunluluğunun yerine getirilmemesi hâlinde uyum zorunluluğunun yerine getirilmesini sağlayacak kararları almaya ve buna ilişkin işlemleri resen yapmaya, herhangi bir süre vermemiş olsa dahi uyum zorunluluğuna aykırı işlemlerin hukuka aykırılığının tespiti veya iptali için her türlü teminattan muaf olarak ihtiyati tedbir istemeye, dava açmaya, açılan davada uyum zorunluluğunun yerine getirilmesi sonucunu doğuracak şekilde karar alınmasını*

⁹⁶ COŞKUN, M., Sermaye Piyasasında Kamuyu Aydınlatma, Sermaye Piyasaları ve Finansal Kurumlar, (Ed. AKGİRAY, V., TEMİZEL, F.), 1.baskı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2012, sf. 147.

⁹⁷ PASLI, A., Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi, 2.baskı, Çağa Hukuk Vakfı, İstanbul, 2004, sf. 298.

⁹⁸ PAMUKÇU, F., 2011, Finansal Raporlama ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi, Muhasebe ve Finansman Dergisi, C. 17, S. 2, sf. 135.

⁹⁹ ÖZKORKUT K., Ticaret Hukuku, sf. 78.

istemeye, bu işlemlerin yerine getirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir” hükmü ile SPK tarafından da yetkilendirilmiştir. SPK Kurumsal Yönetim Tebliği de bu yetkiler çerçevesinde hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur.

2. Sermayenin Korunmasına İlişkin İlkeler

Mal Varlığının Korunması İlkesi: TTK m.329/1’de, “Anonim şirketin tüzel kişilik olarak sorumluluğu yalnız mal varlığı ile iken”, TTK m.329/2 ile ortakların sorumluluğu taahhüt ettikleri sermaye ile yalnızca şirkete karşı sorumluluk olarak sınırlandırılmıştır. Bu sınırlandırmalar nedeniyle şirketten alacağı olan bireylerin hukuken korunabilmeleri için şirket sermayesinin ve mal varlığının korunması ayrı bir öneme sahip olmaktadır¹⁰⁰. Bu önem ile ilgili olarak TTK’da birçok düzenleme yer almaktadır. Bu düzenlemelere örnek olarak, anonim şirketin temel yapısına uygun olmayan ya da sermayenin korunması ilkesine uymayan yönetim kurulu kararının hukuken batıl oluşunun tespitinin mahkemeden istenebilmesi gösterilebilir (TTK m. 391/1-b). Genel kurul tarafından alınan, anonim şirketin temel yapısını bozar mahiyetteki sermayenin korunmasına ilişkin hükümlere aykırılık taşıyan kararlar batıldır (TTK m. 477/1-c). Aynı sermayeye, mahkemenin atayacağı bilirkişi tarafından bir değer biçilmesi gerekmektedir (TTK m. 343/1). Bunların yanında TTK m.519, TTK m.376, TTK m. 379, TTK m. 509, TTK m. 344/1, TTK m. 332/1 ve TTK m.347 hükümleri de malvarlığının korunması ilkesini düzenleyen maddeler olarak dikkat çekmektedir. Malvarlığının korunması, özellikle Kıta Avrupası hukukçuları tarafından sıkça sorgulanmış bu hukukçuların büyük bir çoğunluğu bu ilkenin anonim şirketler açısından vazgeçilemez bir öneme sahip olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu düşüncede, sınırlı sorumluluk sisteminin ayakta tutulmak istenmesinin de büyük bir payı bulunmaktadır.

Yabancı Bir Mal Varlığını İşletme İlkesi: Anonim şirketteki ortakların şirketin yönetiminde direkt olarak söz hakları bulunmamaktadır. Şirketin yönetimini genel kurulun seçtiği yönetim kurulu üyeleri gerçekleştirmektedir¹⁰¹. ETTK’da

¹⁰⁰ KARASU, R., 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu İle Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2013, sf. 51.

¹⁰¹ KORKUT, Ö., Anonim Şirkete Giriş, Kuruluş ve Temel İlkeler, Ticaret Hukuku II, sf. 18.

yönetim kurulu üyesi olunabilmesi için pay sahibi olmak gibi bir zorunluluk öngörülmemiştir. Fakat şirkette pay sahibi olmayan bir kişinin yönetim kuruluna seçilmesi halinde en az bir pay alma zorunluluğu bulunmaktadır. Yeni kanunda ise yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olma zorunlulukları kaldırılmıştır. Bu durumun bir sonucu olarak bir kişi ile kurulan anonim şirketlerde dahi birden çok üyenin bulunduğu yönetim kurulunun oluşması mümkün hale gelmiştir. Ayrıca yeni düzenleme ile birlikte alanında uzman kişilerce oluşturulan bir yönetim kurulu anlayışı ön plana çıkmış, şirketi ilgilendiren kararların profesyonel kişiler tarafından alınabilmesine imkân tanınmıştır. Yönetim kurulunun, şirket ortağı olmayan yabancı kişiler tarafından oluşturulması mümkündür. Yönetim kurulunun en önemli özelliği, şirketi idare eden ve temsil eden organ olmasıdır¹⁰². Bu durum anonim şirket türlerinin tamamı için geçerlidir. Halka açık anonim şirketlerde ise söz konusu ilkenin çok daha baskın bir konuma geldiği ve etkisini artırdığı söylenebilir¹⁰³.

Dışarıdan Denetleme İlkesi: TTK m.225/1 hükmüne göre, “*Bir ortak yönetim hakkını ve görevini haiz olmasa da şirket işlerinin gidişi hakkında bizzat bilgi edinmek, şirketin belgelerini ve defterlerini incelemek, bunlara göre kendisi için şirketin finansal durumunu gösterecek bir hesap tablosu düzenlemek hakkına haizdir. Buna aykırı sözleşme geçersizdir*”. Bu hükmün oluşturulmasında kollektif şirket yapısı ön plana çıkmıştır. Söz konusu hüküm, komandit şirket türü için de geçerliliğini korumaktadır. Şahıs şirketlerinde ortakların tamamı yönetici olmasalar dahi denetim yapma yetkisine sahiptirler¹⁰⁴. Anonim şirketlerde ise bir yeniliğe gidilmiş ve denetim kurulu kaldırılmıştır¹⁰⁵. Denetim kurulu, zorunlu bir organ olarak TTK’de yer almamıştır.

Devletin Denetimi İlkesi: Tek başına üretim mekanizması içerisinde bir şey ifade etmeyecek küçük birikimlerin bir araya gelerek oluşturdukları büyük sermayeler, anonim şirketleri meydana getirmektedir. Anonim şirketler, günümüzde kapitalist sistem içerisinde vazgeçilemez bir konuma sahip olmuşlardır. Anonim şirketler vasıtasıyla büyük girişimler hayata geçirilmekte ve ekonomik hayat içerisinde

¹⁰² KORKUT, Ö., Anonim Şirkete Giriş, Kuruluş ve Temel İlkeler, Ticaret Hukuku II, sf. 19.

¹⁰³ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 164.

¹⁰⁴ KORKUT, Ö., Anonim Şirkete Giriş, Kuruluş ve Temel İlkeler, Ticaret Hukuku II, sf. 19.

¹⁰⁵ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 164.

dâhil edilmektedir¹⁰⁶. Burada küçük birikimlerin de koruma altına alınması gerekmektedir. Bu birikimi yapan kişiler büyük sermaye sahipleri yanında etkin bir güvenceye sahip olmalıdırlar. Küçük tasarruf sahiplerinin korunmasında, SPK etkin bir konumdadır¹⁰⁷. Buna ek olarak TTK m. 210 hükmü ile de Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na yönetmelik çıkarma ve ikincil mevzuatı oluşturma yetkisi tanınmıştır¹⁰⁸. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı da bu mevzuat çıkarma yetkisine dayanarak 28/08/2012 tarihinde bir yönetmelik yayınlamıştır. Yönetmeliğin birinci maddesine bakıldığında yönetmeliğin amacının, “*Ticaret şirketlerinin denetime tabi işlemlerini belirlemek ve bu işlemlerin Bakanlıkça denetlenmesine ilişkin ilkeleri ve usulü düzenlemek*” şeklinde düzenlendiği görülmektedir. Bu sözü edilen Kanun ve Yönetmelik hükmü haricinde, çeşitli kanun hükümleri ile de devletin denetimi hususunun kanunlaştırılması yoluna gidilmiştir. TTK m.333 hükmüne göre bazı anonim şirketlerin kuruluşunun ve esas sözleşmesinin değiştirilmesinin bakanlık iznine tabi olması buna örnek olarak gösterilebilir.

Kamuyu Aydınlatma / Şeffaflık İlkesi: 6102 sayılı TTK'nın AKR'nin 68. paragrafının başlığı “Kamuyu aydınlatma ve Şeffaflık” şeklindedir. Bu paragrafta, şeffaflık ve kamuyu aydınlatma kavramlarının benzer anlamlara sahip olduğunu genellikle de birbirlerinin yerlerine kullanıldığı belirtilmektedir. Kamuyu aydınlatma kavramı, genellikle yılsonu finansal tablolarının birtakım kurallara bağlı kalınarak kamuoyuna sunulmasını ifade etmektedir. Bu kavram yerine anonim şirketlerin de yaygınlaşmasıyla şeffaflık kavramı kullanılmaya başlanmıştır. Bu tercihte şeffaflık ifadesinin daha anlaşılır mahiyette olmasının da etkisi bulunmaktadır. Kavramsal açıdan böyle bir farklılığa gidilmesinin en temel nedeni, şeffaflık kavramının tüm bilgi toplumu açısından uygulanan bir kavram olmasıdır. Avrupa Ekonomi Topluluğu'nun (AET) ve Avrupa Topluluğu'nun (AT) uyumlaştırma yöntemleri ve ortak hukuk yaratan tüzükleri sayesinde “Avrupa Şirketler Hukuku” çıkmıştır. 68/151 sayılı ve 09/03/1968 tarihli birinci şirketler hukuk yönergesi “Kamuyu Aydınlatma Yönergesi” şeklinde de anılmaktadır. TTK hükümleri göz önünde bulundurulduğunda bu maddenin, TTK m.1524 gerekçesinde de açıklandığı üzere

¹⁰⁶ İMREGÜN, O., Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 9.baskı, Gür-Ay Matbaası, İstanbul,1991, sf. 254.

¹⁰⁷ KORKUT, Ö., Anonim Şirkete Giriş, Kuruluş ve Temel İlkeler, Ticaret Hukuku II, sf. 19.

¹⁰⁸ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 164.

kamuyu aydınlatma / şeffaflık açısından yürürlüğe giren bir madde olduğu söylenebilir. Yeni durumda özellikle TTK m. 1524'ün birinci fıkrası “397 nci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca denetime tabi olan sermaye şirketleri, kuruluşlarının ticaret siciline tescili tarihinden itibaren üç ay içinde bir internet sitesi açmak ve bu sitenin belirli bir bölümünü şirketçe kanunen yapılması gereken ilanların yayımlanmasına özgülemek zorundadır. İnternet sitesinde yayımlanacak içerikler, TTK’de belli bir süre belirtilmiş ise bu süre içinde, belirtilmemiş ise içeriğin dayandığı işlemin veya olgunun gerçekleştiği tarihten, tescil veya ilana bağlandığı durumlarda ise tescil veya ilanın yapıldığı tarihten itibaren en geç beş gün içinde, şirketin kuruluşundan internet sitesi açılincaya kadar geçen sürede yayımlanması gereken içerikler de bu sitenin açıldığı tarihte siteye konulur” şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişiklikte birlikte tüm şirketler için getirilen web sitesi oluşturma zorunluluğunun hafifletildiği söylenebilir¹⁰⁹.

Payın Bölünmezliği İlkesi: Payın bölünmezliği ilkesi ile ilgili düzenleme TTK m. 400’de yer almaktadır. Bu düzenlemenin temel amacı, bir payın pay sahibine sağladığı hakların birden fazla kişi tarafından kullanılmasının önüne geçmektir. Buna göre payın bir kısmının devri kural olarak mümkün değildir. Bir pay üzerinde birden çok kişinin iştirak veya müşterek mülkiyeti olması halinde pay sahibi sıfatı yalnızca bir malik tarafından kazanılabilecektir. Fakat paydan doğan haklar, şirket nezdinde bir müşterek temsilci aracılığıyla da kullanılabilir (TTK m. 400). Payların birleştirilmesi ile ilgili olarak pay sahiplerinin işleme rıza göstermeleri şartı varken payların bölünmesi durumunda pay sahiplerinden herhangi bir izin aranmamıştır (TTK m. 400/2).

Devir Serbestliği İlkesi: Anonim şirkette, nama, hamiline ve senede bağlanmamış hisse senetlerinin serbestçe devri mümkündür. Hamiline yazılı hisse senetlerinde olduğu gibi nama yazılı hisse senetleri da esas sözleşmede açıkça bağlam hükümleri öngörülmediği sürece serbestçe devredilebileceklerdir. Anonim şirket, payların serbestçe devredilebilmesi ilkesine bir istisna getirip böylece pay sahipliği sıfatının devrini zorlaştırmaya çalışabilmektedir. Bir şirket, TTK m. 416

¹⁰⁹ ÖZKORKUT K., Ticaret Hukuku, sf. 76.

uyarınca esas sözleşmeye koyacağı bir hükümle nama yazılı hisse senetlerin devrini zorlaştırabilir veya tamamen yasaklayabilir.

3. Anonim Şirketin Temel Yapısını Bozan veya Sermayenin Korunması Hükümlerine Aykırı Olan Kararlar

Anonim şirketin temel yapısını ve sermayenin korunmasını düzenleyen çeşitli ilkeler bulunmaktadır. Bu ilkelere aykırılık teşkil eden genel kurul kararları da batıl kabul edilecektir.

Sermayenin korunmasına yönelik olan hükümlere aykırılık teşkil eden kararlar batıldır. Buna TTK m. 476'da yer alan itibari değersiz veya asgari itibari değeri altında pay oluşturulması örnek olarak gösterilebilir. Söz konusu madde;

“Payın itibarî değeri en az bir kuruştur. Bu değer ancak birer kuruş ve katları olarak yükseltilebilir. Anılan itibarî değer Cumhurbaşkanınca yüz katına kadar artırılabilir.

Birinci fıkraya aykırı olarak çıkarılan paylar geçersizdir; ancak, pay için yapılan ödemeden doğan haklar saklıdır. Söz konusu payları ihraç edenler, zarar verdikleri kişilere karşı müteselsilen sorumludur. Zamanaşımı hakkında 560 ıncı madde uygulanır.”

şeklindedir.

Ayrıca şirketin kendi paylarını izin verilen ölçü dışında elde etmesi (TTK. 379 vd.) ve finansal tabloların ve faaliyet raporlarının incelenmeksizin kaldırılması (TTK. m. 437) bu konuda verilebilecek diğer örneklerdir

V. ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL VE GENEL KURUL TOPLANTISI

1. Anonim Şirketlerin Zorunlu Organları

Mülga TTK'nin yürürlükte olduğu dönemde anonim şirketler üç organlı bir yapıya sahipti. Bu organlar; genel kurul, yönetim kurulu ve denetçidir. Fakat yeni TTK'nin yürürlüğe girmesiyle birlikte denetçi organı zorunlu organlar arasından çıkarılmış ve böylece anonim şirketlerdeki zorunlu organ sayısı ikiye düşürülmüştür. Yeni dönemde artık yönetim kurulu ile genel kurul zorunlu organlar olarak ön plana çıkmaktadırlar. TTK md. 530 ile zorunlu organlardan birinin uzun bir süre mevcut olmaması ya da genel kurul toplantısının yapılamaması durumunda şirketin feshinin talep edilebileceğine ilişkin düzenlemede bulunulmuştur. Söz konusu maddede yer alan organ eksiği kavramı, uzun süredir faaliyetlerini gerçekleştirilmeyen ya da süresi dolan anonim şirket organlarını ifade etmek için kullanılmıştır. Genel kurul ve yönetim kurulu, bu organlar arasında yer almaktadır. Organın mevcut olmaması ise özellikle yönetim kurulu üyelerinin görevlerinin sonlanması fakat yeni bir yönetim kurulunun oluşturulamaması durumunda söz konusu olmaktadır. Şirketin karar organı sıfatına sahip olan genel kurulun uzun süre toplantı yapamaması da kanunda açıkça belirtildiği üzere organ yokluğu niteliği taşımaktadır¹¹⁰. Bu uzun süre kavramına doktrinde bir açıklama getirilmeye çalışılmıştır. Doktrinde hâkim olan görüşe göre üst üste üç genel kurul toplantısının yapılamaması durumunda organ yokluğundan söz edilebilmektedir¹¹¹.

¹¹⁰ ŞAHİN, A., Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Çerçevesinde Gündeme Gelen Bazı Hukuki Sorunlar, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Mayıs-Haziran 2014, S. 117-118, sf. 145-174.

¹¹¹ ŞAHİN, Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Çerçevesinde Gündeme Gelen Bazı Hukuki Sorunlar, sf. 145-174.

2. Genel Kurul

a. Genel Olarak

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 329. maddesine göre anonim şirket, *“sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir.”* Bu maddede, Eski Türk Ticaret Kanunu'nda anonim şirketi tanımlayan *“bir unvana sahip, esas sermayesi muayyen ve paylara bölünmüş olan ve borçlarından dolayı yalnız mamelekiyle mesul bulunan şirkettir.”* maddesine paralel bir düzenleme yer almaktadır. ETTK'da yer alan *“bir unvana sahip”* ibaresi çıkartılmış diğer sözcükler korunarak yeni bir tanımlamaya gidilmiştir. Söz konusu tanım, evrensel açıdan anonim şirket kavramını da doğru bir biçimde ifade etmektedir. Bu tanım ile evrensel anonim şirketin yanında halka açık olan ve halka açık olmayan anonim şirketler de ifade edilmektedir. Anonim şirketler, tüzel kişiliğe sahip şirketlerdir. Tüzel kişilerin hak kazanabilmeleri ve borç altına girebilmeleri için idare ve temsil organlarına sahip olmaları gerekmektedir¹¹². Anonim şirketlerde de şirket faaliyetleri bu organlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Genel kurul ve yönetim kurulu, anonim şirket içerisinde yer alan zorunlu organlardır¹¹³. Genel kurul ve yönetim kurulunun yetkileri, çeşitli kanun hükümleri ile sınırlandırılmıştır. Bu organlardan da görevlerini bu yetki kapsamında kalarak yerine getirmeleri beklenmektedir. Genel kurul, anonim şirket içerisinde karar organı sıfatı taşımaktadır¹¹⁴¹¹⁵. Diğer bir deyişle genel kurul, pay sahiplerinin şirketin idari işleri bakımından söz hakkına sahip oldukları bir organ niteliğindedir¹¹⁶. Yönetim kurulu ise şirketin yönetimini yürüten ve temsil faaliyetlerini gerçekleştiren organdır¹¹⁷. Doktrinde, genel kurulun bir üst organ olup olmadığı hususu tartışmalıdır. Kanunda, konuyla ilgili olarak net bir açıklama yer

¹¹² PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, sf. 349.

¹¹³ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 257.

¹¹⁴ KIRCA, İ./ ŞEHİRALİ, Ç. / HAYAL, F./ MANAVGAT, Ç., Anonim Şirketler Hukuku, sf. 86.

¹¹⁵ BAHTİYAR, M., Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayınları, 10. Baskı, İstanbul, 2015, sf. 144.

¹¹⁶ GRUNDMANN, S., European Company Law, Organization, Finance and Capital Markets, Antwerpen-Oxford, 2007, s. 247, Naklen, FALCIOĞLU, M. Ö., Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul, Yetkin Yayınları, 2016, sf. 33.

¹¹⁷ POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar Hukuku-1, Yeniden Yazılmış 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014. sf. 475.

almamaktadır. Çamoğlu, genel kurulun bir üst organ olmadığını savunmaktadır¹¹⁸. Fakat İsviçre Hukuku incelendiğinde bu hususun Borçlar Kanunu içerisinde düzenlendiği ve genel kurula bir üst organ niteliği verildiği görülmektedir¹¹⁹. Buna göre genel kurulun anonim şirketler içerisinde bir üst organ olmadığı fakat en geniş yetkilere sahip organ olduğu söylenebilir¹²⁰.

Anonim şirketler içerisinde yürütülen hukuki ilişkiler, dış ve iç ilişkiler şeklinde ikili bir ayrıma tabi tutulabilir. Dış ilişkiler, şirketin diğer kişilerle eşit şartlar altında giriştiği ve yönetim kurulu tarafından yürütülen işleri ifade etmektedir. Şirket içerisindeki organların ve pay sahiplerinin birbirleriyle olan ilişkisi ise iç ilişki olarak adlandırılmaktadır. Anonim şirketlerde iç ilişki, genel kurul tarafından yürütülmektedir. Genel kurul, birbirini tanımayan pek çok sayıda ortağı bir araya getirmekte, ortaklığın genel idaresine ilişkin kararların alınmasını sağlamaktadır. Genel kurulun verdiği kararlar, toplantıya katılım göstermeyen ve katılım göstererek olumsuz oy kullanan pay sahipleri için de geçerlidir. Genel kurul, anonim şirketin iradesini ortaya koyan organ konumundadır. Bu nedenle alınan kararların yasal düzenlemelere ve şirket esas sözleşmesine uygunluğuna dikkat edilmesi gerekmektedir. Aksi halde bu kararların iptali söz konusu olabilmektedir.

Anonim şirketlerde zorunlu organlar arasındaki iş paylaşımı kesin bir biçimde belirlenmiştir. Bu belirleme de yine TTK'de yer alan hükümlerle getirilmiştir. ETTK'ye bakıldığında bu konu ile ilgili olarak somut birtakım düzenlemelerin yer almadığı görülmektedir. Anonim şirketler içerisinde genel kurul, devredilemez birtakım yetkileri bünyesinde barındıran, pay sahiplerinin oluşturulduğu ve bu pay sahiplerinin yönetimi katılımlarının sağlandığı bir karar organıdır¹²¹. Bir başka deyişle genel kurul toplantısına katılan pay sahipleri, gündemde yer alan konular hakkında görüşlerini açıklayarak ve oy kullanarak karar almaya yetkililerdir¹²². Bu

¹¹⁸ POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar Hukuku-1, sf. 475.

¹¹⁹ BAHTİYAR, sf. 142-143.

¹²⁰ POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar Hukuku-1, sf. 475.

¹²¹ ÇETİN, N., Ortaklık Haklarının Elektronik Ortamda Kullanılması, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2006, sf. 99.

¹²² POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, Adi Ortaklık, Ticaret Ortaklıklarına İlişkin Genel Hükümler, Kolektif, Komandit, Paylı Komandit, Limited, Anonim, Halka Açık Anonim ve Holding Ortaklıklar ile Kooperatif(Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku), Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012, sf. 477.

nedenle genel kurulun, anonim şirketteki bütün pay sahiplerinin bir araya gelerek şirket hakkında karar aldıkları bir organ olduğu söylenebilir. Genel kurula bütün pay sahipleri aslen veya bir temsilci aracılığıyla katılım gösterebilmektedirler. Bu özellik, genel kurulu diğer organlardan ayırmaktadır. Genel kurul, tüzel kişiliğe sahip olup olmamasından bağımsız olarak kişi topluluklarına özgü bir organdır. Bu kişi topluluklarına örnek olarak dernekler, ticaret ortaklıkları ve kat maliklerinin oluşturduğu birlikler gösterilebilir. Kişi ortaklıklarında genel kurul, ortaklık üyelerinden oluşmaktadır¹²³. Genel kurul, şirket açısından önemli konularda karar almaya yetkili organdır¹²⁴.

TTK'nın 408. maddesinin 1. Fıkrasında “*Genel kurul kanunda ve esas sözleşmede açıkça öngörülmiş bulunan hallerde karar alır*” hükmü yer almaktadır. Bu madde de genel kurulun karar alma organı olduğunu kanıtlar niteliktedir. Bunun yanında yine TTK'nın 407. maddesinin gerekçesinde, “*Birinci fıkra genel kurulun, bir taraftan şirket işlerine ilişkin kararların alındığı bir iç organ olduğunu...*” ifadesine yer verilmiştir¹²⁵. Anonim şirketin genel kurulu zorunlu bir organ olsa da faaliyetlerinin sürekliliği açısından sürekli olarak faaliyet gösteren bir organ değildir. Genel kurullar, yılda bir kez toplanmaktadır. Yapılan olağanüstü toplantılar buna istisna teşkil etmektedir. Şirketteki genel kurulda, pay sahipleri idari açıdan söz hakkına sahiplerdir¹²⁶.

Pay sahiplerinin sahip oldukları hakların başında, öneride bulunma, oy kullanma ve genel kurul toplantılarına katılma gelmektedir¹²⁷. Pay sahipleri veya onların temsilcileri, genel kurul toplantılarına katılmak için şirket merkezinde toplanmalıdırlar. Toplantı yeri, esas sözleşmede aksine bir hükme yer verilerek de değiştirilebilmektedir. Genel kurulun toplantı yerine ilerleyen bölümlerde daha detaylı olarak değinilecektir. Genel kurulun şirketi temsil etme gibi bir yetkisi bulunmamaktadır. Anonim şirketlerde şirketi temsil eden organ, yönetim kuruludur.

¹²³ ÖZDİLEK, A. O., Anonim Şirketlerde Genel Kurullara Elektronik Ortamda Katılım, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017, sf. 15.

¹²⁴ ÖZDİLEK, A. O., Anonim Şirketlerde Genel Kurullara Elektronik Ortamda Katılım, sf. 15.

¹²⁵ TTK 407. maddenin 1. fıkrasının gerekçesi.

¹²⁶ GRUNDMANN, S., European Company Law, Organization, Finance and Capital Markets, Antwerpen-Oxford, 2007, sf. 247.

¹²⁷ TEKİNALP, Ü., Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, sf.1.

Bu husus, TTK'nın 365. maddesinde de açıkça hükme bağlanmıştır. Buna göre genel kurulun yetkilerinin şirket hakkında karar almakla sınırlı olduğu, şirketi temsil gibi bir görevin söz konusu olmadığı söylenebilir. Anonim şirketlerde şirketin yönetim kurulu ve genel kurulu, hem gerçek hem de tüzel kişilerden oluşabilmektedir. Yönetim kurulu üyelerinden birinin bir tüzel kişi olması halinde, bu tüzel kişinin bir gerçek kişi aracılığıyla temsiline dikkat edilmesi gerekmektedir¹²⁸. Bu durum TTK'nın 359. maddesinin 2. fıkrasında “*Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına tüzel kişi tarafından belirlenen, sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunur; ayrıca, tescil ve ilanın yapılmış olduğu, şirketin internet sitesinde hemen açıklanır. Tüzel kişi adına sadece, bu tescil edilmiş kişi toplantılara katılıp oy kullanabilir.*” şeklinde hüküm altına alınmıştır. Buna göre genel kurul veya yönetim kurulu üyelerinden olan tüzel kişilerin de bir gerçek kişi aracılığıyla toplantılarda temsil edilmeleri gerekmektedir. Genel kurul organı, pay sahiplerinin oy haklarını kullandıkları organdır. Hukuki anlamda genel kurul toplantılarının en temel işlevi, pay sahiplerinin yönetim haklarını kullanmalarını sağlamaktır¹²⁹. Bu sebeple pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına bizzat kendileri veya temsilcileri aracılığıyla katılım göstermeleri, genel kurul toplantılarında oy kullanmaları gerekmektedir¹³⁰.

Genel kurula tanınan yetkiler göz önünde bulundurulduğunda, genel kurul toplantılarında alınabilecek kararların da oldukça sınırlı bir kapsama sahip olduğu görülmektedir. Buna göre genel kurul şirket yapısını, faaliyetlerini ve devamlılığını ilgilendiren konularda kararlar alabilmektedir¹³¹. Genel Kurula münhasıran tanınan yetkiler dikkate alındığında, genel kurul toplantılarında Genel kurul, anonim şirketlerde bir iç organ niteliği taşımaktadır. Bu sebeple genel kurul tarafından alınan kararlar, kendiliğinden üçüncü kişiler açısından hüküm doğurmamaktadır. Genel kurulun aldığı kararlar yalnızca anonim şirketin iç ilişkisinde bir anlam ifade etmektedir. Genel kurulun aldığı kararların yönetim kurulunca uygulanmaya

¹²⁸ PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, sf. 349.

¹²⁹ BEUTHEL, B., “Electronic Corporate Governance: Online and Virtual and Shareholder Meetings and Shareholder Participation in Switzerland and Germany” Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of St. Gallen Graduate School of Business Administration, Economics, Law and Social Sciences, 2006, sf. 7.

¹³⁰ BİLGİLİ, F./ DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku Dersleri, sf. 259.

¹³¹ POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, sf. 292.

koyulması gerekmektedir. Bu kararlar yönetim kurulu tarafından uygulamaya koyulmadıkça dış ilişkilerde herhangi bir etkililiğe sahip değildir. Fakat birtakım istisnai durumlarda, genel kurulun aldığı kararların kendiliğinden sonuç doğurduğu, yönetim kurulunun icra edilmesini gerektirmediği görülmektedir. Yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve şirket karının dağıtılması bu kararlara örnek olarak gösterilebilir¹³². Anonim şirketler içerisinde genel kurul, pay sahiplerinin veya onların temsilcilerinin katılım gösterdikleri belirli bir gündemin konuşularak karara bağlandığı, şirket işleri ile ilgili birtakım hakların kullanıldığı bir kurul olarak ön plana çıkmaktadır¹³³.

TTK'nın 423. Maddesine göre “*Genel kurul tarafından verilen kararlar toplantıda hazır bulunmayan veya olumsuz oy veren pay sahipleri hakkında da geçerlidir.*” Genel kurul tarafından alınan kararların sonuçları incelendiğinde bir hukuki işlem niteliğine sahip oldukları söylenebilir¹³⁴. Anonim şirketler, sadece tek bir pay sahibinden oluşabileceği gibi birden çok pay sahibinin bir araya gelmesiyle de oluşabilmektedir. TTK'nın 408. maddesinin 3. Fıkrasında da “*Tek pay sahipli anonim şirketlerde bu pay sahibi genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir. Tek pay sahibinin genel kurul sıfatıyla alacağı kararların geçerlilik kazanabilmeleri için yazılı olmaları şarttır.*” hükmü yer almaktadır. Tek pay sahipli anonim şirketlerde genel kurul toplantılarında karar alınabilmesi için birden çok pay sahibinin olduğu anonim şirketlerde uygulanan usul kurallarıyla hareket edilmektedir. Ancak genel kurulun tek bir pay sahibinden oluşması nedeniyle toplantı çağrısına ilişkin kuralların uygulanmasına gerek yoktur¹³⁵. Tek pay sahipli anonim şirketlerde pay sahibi, genel kurulun tüm yetkilerini tek başına kullanmaktadır. Bu tek pay sahibinin genel kurul sıfatıyla aldığı kararların geçerli olması için yazılılık gibi bir şart bulunmaktadır¹³⁶.

¹³² ÜÇİŞİK, G./ ÇELİK, A., Anonim Ortaklıkları Hukuku 1. Cilt, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, sf. 217.

¹³³ PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, sf. 350.

¹³⁴ TAMER, H., Anonim şirketlerde Pay Sahibinin Sözleşmesel Hakkı Genel Kurul Kararı ile İhlal Edilebilir mi?, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/373266> (e.t. 25.04.2018), sf. 6.

¹³⁵ POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar Hukuku-1, sf. 523.

¹³⁶ KAYIHAN, Ş., Anonim Şirketler Hukuku Ders Notları, sf. 172.

b. Genel Kurulun Görev ve Yetkileri

Genel kurulun en temel görevi belirli konularda karar almaktır. ETTK'da genel kurul ve yönetim kurulunun yetkileri belirtilmiş fakat bu yetkiler kesin olarak ayrılmamıştır¹³⁷. Ancak yalnızca genel kurulun karar alma yetkisine sahip olduğu konular göz önünde bulundurulduğunda; genel kurul toplantılarında alınacak kararların genel itibarıyla şirketin yapısı, sürekliliği ve faaliyet alanına ilişkin konular olduğu ifade edilebilir. ¹³⁸ ETTK'nın 360. maddesinde genel kurulun yetkilerinin bir bölümü belirtilmiştir. Diğer yetkiler ise başka maddelerde düzenlenmiştir. TTK düzenlemelerinde ise genel kurulun işlevinin açıklanması yoluna gidilmiş ve yetkilerinin bir bölümü toplu bir biçimde sıralanmıştır. Bu durum, genel kurul ve yönetim kurulunun görev ve yetkilerinin de kesin sınırlarla birbirlerinden ayrılmasını sağlamıştır¹³⁹. TTK'nın 408. maddesinin 1. fıkrası uyarınca “*Genel kurul, kanunda ve esas sözleşmede açıkça öngörülmiş bulunan hâllerde karar alır.*” Anonim şirketin esas sözleşmesine de bir hüküm eklenerek; kanunla belirlenen yetkilerin dışında başka yetkilerin genel kurula verilmesi de mümkündür. Ancak burada esas sözleşme ile yapılan yetkilendirmenin kanuna aykırı bir nitelik taşımamasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Genel kurula özgülenen yetkilerin, şirket içerisinde bir başka kişiye veya organa devredilmemesi temel kuraldır.

Genel kurulun sahip olduğu ve devredilmesi mümkün olmayan yetkiler, TTK'nın 408. maddesinin 2. fıkrasında sıralanmıştır. Bunların yanında TTK'da farklı maddelerde düzenlenen birtakım görev ve yetkiler de bulunmaktadır. 408. maddenin 2. fıkrasında yer alan ve TTK'nın diğer maddelerinde belirtilen devredilmez yetkiler şunlardır;

- *Esas sözleşmenin değiştirilmesi,*

¹³⁷ BAHTİYAR, M./ HAMAMCIOĞLU, E., Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014, sf. 5.

¹³⁸ POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, sf. 292.

¹³⁹ ÜÇİŞİK, G./ ÇELİK, A., Anonim Ortaklıkları Hukuku 1. Cilt, sf. 229.

- Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, görev süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi, görevden alınmaları,

- Denetçilerin seçimi, kanunda öngörülen haller dışında görevden alınmaları,

- Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kar üzerinden tasarrufa, kar paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kara katılması dâhil kullanılmasına dair kararlar alınması,

- Kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi

- Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı

- Birleşme, bölünme, tür değiştirme hakkında karar verme,

- Şirketin kendi paylarını iktisap edebilmesi veya rehin olarak kabul olunabilmesi için yönetim kuruluna yetki vermek

- Kanunda ve esas sözleşmede saklı tutulan konular hakkında karar almak.

Bu sıralanan yetkilerin iki temel özelliği bulunmaktadır. Bu özellikler, yetkilerin bir başka organa devredilememesi ve sınırsız olmalarıdır. Fakat bu sınırsızlık mutlak bir sınırsızlık ifade etmemektedir. Buna göre sınırsızlığın, hakların ölçülü bir biçimde kullanılması sınırı bulunmaktadır. Üçüncü kişilerin hakları, diğer organlara veya kişilere tanınmış olan münhasır yetkiler, azınlık hakları, bireysel haklar ve imtiyazlı paylar ise bu sınırsızlığa istisna teşkil etmektedir. Öncelikle genel kurul toplantısında alınan bir kararın üçüncü kişilerin hakları üzerinde etkili olmaması gerekmektedir. Bu durumun bir hak ihlaline yol açacağı söylenebilir¹⁴⁰. Bir başka önemli husus ise anonim şirketlerin diğer organlarının da devredilmesi mümkün olmayan birtakım yetkilere sahip olmalarıdır. Genel kurulun da diğer organlara özgü olan bu yetkileri kullanması mümkün değildir. Bu düzenleme ile diğer organlara münhasır yetkilerin

¹⁴⁰ PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, sf. 352.

de korunması amaçlanmaktadır. Tek pay sahibinin bulunduğu anonim şirketlerde ise pay sahibi, genel kurulun devredilemez bütün yetkilerine tek başına sahiptir¹⁴¹. Fakat daha önce de belirtildiği üzere tek pay sahibinin genel kurul sıfatıyla verdiği kararlarda geçerlilik için yazılı olma koşulu aranmaktadır.

c. Genel Kurulun Yetkilerinin Sınırları

Genel kurul, şirket açısından karar organı olsa da sahip olduğu yetkiler birtakım sınırlandırmalara tabi tutulmuştur. Bu sınırlamalar, Bahtiyar tarafından altı başlık altında toplanmaktadır. Bu sınırlamalar; genel kurula açık yetki verilmeyen haller, yönetim kuruluna ve bağımsız denetçilere özgü yetkiler, imtiyazlı paylar, azınlık hakları, bireysel haklar ve üçüncü kişilerin haklarıdır¹⁴². Bu sınırlamaların yanında genel kurulun yetkileri, şirketin amacı ve konusu tarafından da bir sınırlandırmaya tabi tutulmaktadır. Genel kurul tarafından alınan kararlar, şirket dışındaki üçüncü kişileri etkiler nitelikte olmamalıdır. Bunun en önemli nedeni, genel kurulun bir şirket içi organ olarak faaliyet göstermesidir. Genel kurul tarafından alınan kararlarla üçüncü kişilerin haklarının etkilenmesi mümkün değildir. Bu durum, üçüncü kişiler açısından kazanılmış bir hakkın ihlali anlamına gelecektir¹⁴³. Buna örnek olarak şirket ve üçüncü bir kişi arasından yapılan sözleşme gösterilebilir. Bu sözleşmenin, genel kurulda alınacak bir kararla tek taraflı olarak feshedilmesi mümkün değildir. Sözleşme feshedilse bile bu fesih işleminin üçüncü kişiler için herhangi bir sonuç doğurmayacağı söylenebilir¹⁴⁴.

Genel kurul, şirketin diğer organlarının sahip oldukları yetkileri kullanamamaktadır. Kanuni bir hükümle yönetim kuruluna verilen bir yetkinin, genel kurul tarafından kullanılması mümkün değildir. Genel kurulun alacağı kararları sınırlandıran bir diğer husus da azınlık haklarıdır. Genel kurul tarafından alınan bir kararla azınlık haklarının ve pay sahiplerinin kişisel haklarının ihlal edilmesi durumunda bu kararın

¹⁴¹ BAHTİYAR, M., Ortaklıklar Hukuku, sf. 149.

¹⁴² BAHTİYAR, M., Ortaklıklar Hukuku, sf. 150-153.

¹⁴³ PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, sf. 352.

¹⁴⁴ ÖZER, I., Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Ve Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006, sf. 16.

iptal edilmesi talep edilebilecektir¹⁴⁵. Bunun yanında imtiyazlı paylar da genel kurulun yetkilerini sınırlandırıcı bir etki göstermektedir. Esas sözleşme vasıtasıyla pay sahiplerinin bazılarında pay sahipliği hakları dışında birtakım hakların verilmesi mümkündür. Böyle bir hakkın verilmesi durumunda pay sahiplerinin imtiyazlı pay sahibi konumuna gelecekleri söylenebilir. Genel kurulun imtiyazlı pay sahiplerinin onaylarını almadan bu haklar üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunması mümkün değildir¹⁴⁶.

3. Genel Kurul Toplantısı Türleri

Genel kurulun aldığı kararlar, belirli birtakım koşullara bağlanmış toplantılar yoluyla meydana gelmektedir. Esas sözleşmede aksine herhangi bir hükmün yer almaması durumunda genel kurulun, şirket merkezinin bulunduğu yerde toplanması gerekmektedir. Genel kurul, kararlarını da bu toplantının yapıldığı yerde alacaktır. Genel kurul toplantıları yapılış anlarına bağlı olarak olağan ve olağanüstü toplantılar şeklinde ikili bir ayrıma tabi tutulmaktadır. Genel kurul toplantıları hakkında bir diğer sınıflandırma da toplantının yapıldığı yer dikkate alınarak oluşturulmaktadır. Buna göre genel kurul toplantıları, fiziken ve elektronik ile çağrı şekline göre çağrılı ve çağrısız olmak üzere ayrılmaktadır. Ayrıca imtiyazlı pay sahiplerinin bulunduğu anonim şirketlerde “imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısı” şeklinde ayrı bir toplantı türü de bulunmaktadır.

a. Olağan Genel Kurul

Anonim şirketlerde genel kurul, her yıl faaliyet döneminin sonundan itibaren üç ay içerisinde yapılmalıdır. Fakat bu üç aylık sürenin herhangi bir cezai yaptırım bulunmamaktadır. Söz konusu süre aşılsa bile yapılacak genel kurul toplantısı ve bu toplantıda alınacak kararlar hukuken geçerli olacaktır.

Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında

¹⁴⁵ PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, sf. 352.

¹⁴⁶ PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, sf. 352.

Yönetmelik (“BTY”) ‘in 5. maddesinde olağan genel kurul toplantısı şu şekilde ifade edilmiştir: “*Şirket organlarının seçimine, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporuna, kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemlerini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konulara ilişkin müzakereler yapmak ve karar almak üzere her hesap dönemi için yapılan toplantılardır.*” Yeter sayısı sağlanamadığı (TTK md. 418) veya azınlık talep ettiği için (TTK md. 420) olağan toplantı bir veya birkaç kez ertelenmiş ise, bunu takiben yapılan toplantılar da olağan toplantı olarak kabul edileceklerdir¹⁴⁷. Olağan genel kurul toplantılarının yapılamaması durumunda şirketin feshinin talep edilmesi ve yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna başvurulması gibi çeşitli riskler bulunmaktadır.

b. Olağanüstü Genel Kurul

Olağanüstü genel kurul toplantısı, belirli aralıklarla yapılması zorunlu olmayan ancak gerekli görülmesi durumunda yapılan, aynı yıl içerisindeki ikinci ve sonraki genel kurul toplantıdır. BTY’nin 6. maddesinde de; “*şirket için lüzumu halinde veya zorunlu ve ivedi sebepler çıktığı takdirde yapılan ve gündemini toplantı yapılmasını gerektiren sebeplerin oluşturduğu toplantılardır.*” şeklinde bir tanımın yer aldığı görülmektedir. Örneğin yönetim kurulu üyelerinin istifaları veya ölümleri durumunda olağanüstü toplantıya başvurulabilmektedir¹⁴⁸. Fakat bu halde dahi olağanüstü toplantının yapılması bir zorunluluk değildir. Bu durumda şirket, yönetim kurulu üyesi yerine yönetim kurulu tarafından kanuni ve esas sözleşmede öngörülmüş şartları taşıyan birinin geçici olarak yönetim kurulu üyeliğine seçilerek yapılacak ilk genel kurulun onayına sunulmasını tercih edebilmektedir (TTK md. 363/1).

Olağanüstü genel kurul toplantılarının bir diğer özelliği de toplantı gündeminin önceden belirlenmiş olmasıdır. Bu gündemin ayrıca duyurulması da gerekmektedir. Gündeme bağlılık olarak da adlandırılan bu ilke, gündemin önceden belirlenmesi, açık bir biçimde pay sahiplerine bildirilmesi ve genel kurul toplantısında müzakere

¹⁴⁷ BAHTİYAR, M., Ortaklıklar Hukuku, sf. 153.

¹⁴⁸ ÇEKER, M., Ticaret Hukuku Genel Esaslar, 4. Bası, Adana, 2016, sf. 254-255.

edilmesini ifade etmektedir. Kural olarak gündemde olmayan bir konunun genel kurul toplantısında görüşülmesi ve o konuyla ilgili karar alınması mümkün değildir (TTK md. 413/2).

Gündeme bağlılık ilkesinin unsurlarından birisi olan gündemin önceden belirli olması, pay sahiplerine esas sözleşmede gösterilen biçimde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ("TTSG") yayımlanan ilanın, GK toplantısından en az iki hafta önce çağrı ile pay sahiplerine bildirilmesi ve çağrıda gündemde bulunacak konuların da yer alması anlamına gelmektedir. Gündeme bağlılık ilkesinin tam olarak uygulanabilmesi için bu gündemin açık ve anlaşılır olması gerekmektedir. Buradaki açık ve anlaşılır olma ifadesinin objektif birtakım değerlendirmelere tabi tutulması gerekmektedir. Yapılacak subjektif değerlendirmeler, yanlış çıkarımlara neden olabilecektir. Şirketin işleri ile ilgili olarak herhangi bir uzmanlığı veya ortalama üstü bilgisi bulunmayan pay sahipleri de şirkette bulunabilmektedir. Bu sebeple pay sahibinin öznel bakış açısıyla ve mesleki deneyimiyle hareket edilmemesi gerekmektedir. Bunun yerine şirket işleri ile ilgili olarak ortalama bir bilgiye sahip olan gündem hakkında bir sonuca ulaşabilecek pay sahibi algısının esas alınması gerekmektedir. Gündeme bağlılık ilkesini oluşturan bir diğer unsur ise söz konusu gündemin karara bağlanması zorunluluğudur. Genel kurulun gündeme aldığı konuları olumlu veya olumsuz bir karara bağlaması gerekmektedir. Gündemde yer alan herhangi bir konunun atlanarak sıra gözetilmeksizin bir başka konu hakkında karar alınması dahi mümkün değildir¹⁴⁹. Ancak BTY md. 25/2 uyarınca toplantıda bulunanların oyların çoğunluğunun kararıyla gündem maddelerinin görüşülme sırasının değiştirilebileceği düzenlenmiştir.

Gündeme bağlılık ilkesinin birtakım istisnaları da bulunmaktadır. Bu istisnalar, yönetim kurulu üyesinin azledilmesi ve yerine yeni bir yönetim kurulu üyesi seçilmesi (TTK md. 364), özel denetçi seçimi (TTK md. 438), çağrısız yapılan genel kurul toplantılarında oybirliğiyle yeni gündem maddesi eklenmesi (TTK md. 416) ile kuruluş ve sermaye artırımında yönetim kurulu ve denetçilerin ibrasına engel

¹⁴⁹ YİĞİT, İ., Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, 1. Bası, İstanbul, 2005, sf. 165.

olunması şeklinde sıralanabilir¹⁵⁰. Bunun yanında bu belirtilen istisnai durumlara ek olarak BTY md. 25/c’de sayılan; “*yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi hususları, yılsonu finansal tabloların müzakeresi maddesiyle ilgili sayılır ve gündemde konuya ilişkin madde bulunup bulunmadığına bakılmaksızın istem halinde doğrudan görüşülerek karar verilir.*” ve BTY md. 25/ç’de yer alan “*gündemde madde bulunmasa bile, yolsuzluk, yetersizlik, bağlılık yükünün ihlali, birçok şirkette üyelik sebebiyle görevin ifasında güçlük, geçimsizlik, nüfuzun kötüye kullanılması gibi haklı sebeplerin varlığı halinde, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması ve yerine yenilerinin seçilmesi hususları genel kurulda hazır bulunanların oy çokluğuyla gündeme alınır.*” hükümlerinde de gündeme bir madde eklemesi yapılmasının direkt veya oy çokluğu yoluyla mümkün olduğu sonucuna varılabilir.

c. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Toplantısı

Genel kurul tarafından imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını sınırlayacak tarzda esas sözleşmede bir değişikliğe gidilmesi kararının alınması durumunda, esas sözleşmedeki bu değişikliğin onaylanması için imtiyazlı pay sahiplerinin de katılım gösterdikleri bir toplantının yapılması gerekmektedir¹⁵¹. İmtiyazlı pay sahipleri toplantısında, bir genel kurul kararı vasıtasıyla imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiğine karar verilmesi durumunda bu kararın bir tutanağa geçirilmesi gerekmektedir. Tutanakta kararın gerekçesinin de bulunması zorunludur. Bu tutanağın düzenlenmesindeki temel amaç, mahkemelerin yapacakları denetimi kolaylaştırmaktır¹⁵².

BTY’nin 5. maddesinin 2. Fıkrasında, imtiyazlı pay sahipleri açısından hak ihlaline neden olan esas sözleşme değişikliklerinin görüşüleceği genel kurulda, imtiyazlı pay sahiplerinin en az yüzde altmışının toplantıda bulunması ve çoğunluğunun esas sözleşme değişikliğine oy vermesi halinde ayrıca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu

¹⁵⁰ BİLGİLİ, F./DEMİRKAPI, E., Ticaret Hukuku Bilgisi, 12. Baskı, Bursa, 2017, sf. 257.

¹⁵¹ MACİT, İ., 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde Genel Kurul Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2014, sf.6-7.

¹⁵² YAYLA, Ü., Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar, 1. Baskı, İstanbul, 2013, sf.68.

toplantısı yapılamayacağı düzenlenmiştir. Ancak bu düzenlemeye çeşitli eleştiriler getirilmektedir. Yapılan eleştirilerin odak noktasını, imtiyazlı pay sahiplerinin kendi menfaatlerini özel bir toplantıda ayrıca tartışmalarına imkân tanınması ve imtiyazlı pay sahiplerinin her esas sözleşme değişikliğini haklarını ihlal edeceği endişesi ile daha baştan reddetmeyi tercih edebilecekleri oluşturmaktadır.

4. Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması

a. Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Yetkisi

Genel kurulu toplantıya çağırma yetkili olanlar; yönetim kurulu, tasfiye memurları, tek bir pay sahibi, azınlık ve kayyım olarak sıralanabilir. Bu kişiler, TTK ile belirlenmiştir. Dolayısıyla esas sözleşme ile genel kurulu toplantıya çağırabilecek kişilerde bir değişiklik yapılabilmesi mümkün değildir¹⁵³. Çağrıya yetkili olan kişilerde toplantının niteliğine göre herhangi bir değişim yaşanmamaktadır. Buna göre olağan ve olağanüstü genel kurul toplantıları ancak TTK’da belirlenen kişilerin çağrısı ile yapılabilecektir. Olağanüstü genel kurul toplantısı için yönetim kurulunun çağrısı aranmaktadır. Fakat yönetim kurulunun bir çağrı yapmasının imkânsızlaşması durumunda azınlık pay sahiplerinin de şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret mahkemesine başvurarak çağrı yapabilmeleri mümkündür.

Yönetim Kurulu: TTK’nın “Yetkili ve Görevli Organlar” başlıklı 410. maddesinde “*Genel kurul, süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılabilir.*” hükmü yer almaktadır. Hem olağan hem de olağanüstü genel kurul toplantılarında yönetim kurulunun toplantıya çağrı yapmaya yetkili organ olduğu görülmektedir¹⁵⁴. Toplantı yapılmadan önce yönetim kurulunun toplantısının gündemine, yapılacağı yere ve tarihe, çağrının ilanına ve bu çağrının pay sahiplerine bildirilmesine ilişkin bir karar alması gerekmektedir. Bu karar sonrasında ise çağrı yapılır. Genel kurulu toplantıya çağırma yetkili olan yönetim kurulunun bu yetkisini kullanmaması halinde sorumluluğu ortaya çıkabilecektir¹⁵⁵. ETTK’da görev

¹⁵³ HAMAMCIOĞLU, E./BAHTİYAR, M., Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, sf. 37.

¹⁵⁴ HAMAMCIOĞLU, E./BAHTİYAR, M., Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, sf. 39.

¹⁵⁵ Bu husus TTK’nın genel kurulu düzenleyen maddeleri içerisinde değil, TTK’nın on birinci bölümü olan “Hukuki Sorumluluk” bölümü altındaki maddeler arasındadır. TTK’nın “Kurucuların, Yönetim

süresi dolan yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırıp çağıramayacağına ilişkin herhangi bir hüküm yer almamıştır. Bununla ilgili olarak doktrinde birçok tartışma yaşanmıştır¹⁵⁶. Bu tartışmaların da önüne geçmek adına TTK'da görev süresi sona eren yönetim kurulunun da genel kurulu toplantıya çağırmaya yetkili olduğu belirtilmiştir. Kural olarak yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırabileceği söylenebilir. Yönetim kurulu bu yetkisini ancak kurul olarak kullanabilir¹⁵⁷. Yönetim kurulu üyelerinden bir veya birkaçının bir araya gelerek genel kurulu toplantıya çağırması mümkün değildir.

Pay Sahibi: TTK'nın 410. maddesinin 2. fıkrası; *“Yönetim kurulunun, devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle, tek bir pay sahibi genel kurulu toplantıya çağırabilir. Mahkemenin kararı kesindir.”* şeklindedir. Bu maddeye göre yönetim kurulunun devamlı olarak toplanamaması, toplansa bile üye eksikliğinden veya bazı azınlık haklarının kötüye kullanılmasından dolayı toplantı nisabını oluşturulamaması, yönetim kurulunun mevcut olmaması¹⁵⁸ gibi durumlarda mahkemenin de izniyle, tek bir pay sahibinin genel kurula toplantı çağırması mümkündür¹⁵⁹. Burada mahkeme tarafından alınacak karar önem taşımaktadır. Pay sahibinin genel kurulu toplantıya çağırabilmek için şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesine başvurması gerekmektedir. Asliye Ticaret mahkemesi tarafından verilen karar kesindir.

Azınlık: TTK ile anonim şirketlerdeki azınlıkların haklarında önemli ölçüde değişikliğe gidildiği söylenebilir. TTK'nın azınlıklara tanıdığı hakların başında, genel kurulu toplantıya çağırabilme yetkisi gelmektedir. TTK'nın 411. Maddesine bakıldığında azınlığın da genel kurul toplantısı için çağrı yapabileceği görülmektedir

Kurulu Üyelerinin, Yöneticilerin ve Tasfiye Memurlarının Sorumluluğu” başlıklı 553. Maddesinde düzenlenmiş olup, madde; “Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini "kusurlarıyla" ihlal ettikleri takdirde, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar.” şeklindedir.

¹⁵⁶ HAMAMCIOĞLU, E./BAHTİYAR, M., Yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, Beta Yayınları, İstanbul, 2014, sf. 39.

¹⁵⁷ MOROĞLU, E., Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, On İki Levha Yayınları, 8. Baskı, İstanbul, 2017., sf. 78.

¹⁵⁸ Yönetim kurulunun toptan istifa etmesi veya kaza vb durumlar.

¹⁵⁹ HAMAMCIOĞLU, E./BAHTİYAR, M., Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, sf. 42.

Buna göre; “Sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri, yönetim kurulundan, yazılı olarak gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek, genel kurulu toplantıya çağırmasını veya genel kurul zaten toplanacak ise, karara bağlanmasını istedikleri konuları gündeme koymasını isteyebilirler. Esas sözleşmeyle, çağrı hakkı daha az sayıda paya sahip pay sahiplerine tanınabilir.” Azınlık, halka açık şirketlerde sermayenin yirmide birini ifade etmektedir. Halka açık olmayan anonim şirketlerde ise azınlık ile sermayenin onda birine sahip pay sahipleri kastedilmektedir. Bu oranların esas sözleşme ile ağırlaştırılabilmeleri mümkün değildir. Ancak oranlarda bir hafifletmeye gidilebilir. Azınlığın genel kurulu toplantıya çağırması üç farklı şekilde gerçekleşebilmektedir. Bunlardan ilki azınlığın yönetim kurulundan genel kurulu toplantıya çağırması için bir talepte bulunmasıdır. Bunun yanında yönetim kurulundan, halihazırda toplanacak bir genel kurulda gündeme alınması gereken bir konuya ilişkin talepte bulunmaları da mümkündür. Azınlığın çağrı ve gündeme madde konulmasına ilişkin talebi, noter aracılığıyla yapması gerekmektedir. Bu husus, TTK’nın 411. maddesinin 3. fıkrasında düzenlenmiştir. Yönetim kurulunun, genel kurul toplantısının yapılmasına ilişkin azınlığın talebini kabul etmesinin ardından genel kurul toplantısının yapılması için 45 günlük bir süre bulunmaktadır. Toplantı çağrısı, 45 günlük süre gözetilerek yapılmalıdır. Azınlığın talebine rağmen yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırması durumunda TTK’nın 411. maddesinin 4. fıkrası uyarınca; azınlık mahkemeye başvurmaksızın genel kurulu toplantıya çağırabilir. Üçüncü durum da yönetim kurulunun azınlığın talebini reddetmesi veya 7 gün içinde olumlu bir cevap vermemesi halinde ortaya çıkmaktadır. Böyle bir durumda azınlık statüsünde yer alan pay sahipleri şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesine başvurarak toplantıya çağrı yapılmasını isteyebilmektedir. Azınlığın bu talebi ilgili mahkeme tarafından yerinde bulunursa toplantının gündeminin belirlenmesi ve çağrı yapılabilmesi için mahkeme tarafından bir kayyım atanması gerekmektedir.

Tasfiye Memurları: TTK’nın 410. maddesinin 1. fıkrasının 2. cümlesine göre; bir şirketin tasfiye halinde olması ve bu tasfiye işlemi gerçekleştirecek olan tasfiye memurlarının seçilmesi durumunda bu memurların da genel kurulu toplantıya

çağırabilmeleri mümkündür. Tasfiye memurları genel kurulu toplantıya çağırılmaları, sadece görevleri ile ilgili konularla sınırlı tutulmuştur.

Kayım: Anonim şirketin organsız kaldığı hallerde şirketin yönetimi mahkeme tarafından bir kayyım verilebilmektedir. Mahkeme tarafından belirlenen bu kayyım da genel kurulu toplantıya çağırabilmektedir.

b. Genel Kurul Toplantısına Çağrının Usulü

TTK'nın 414. Maddesine bakıldığında pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına davet edilmelerine ilişkin bir düzenlemenin yer aldığı görülmektedir. Genel kurul, esas sözleşmede belirtilen biçimde toplantıya çağrıyı gerçekleştirir. Genellikle bu çağrı, şirketin internet sitesinde yayımlanan bir duyuru metni ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilan yoluyla gerçekleştirilmektedir. Toplantıya çağrının kural olarak ilan ve toplantı günleri dahil olmamak üzere toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılması gerekmektedir. Buna ek olarak toplantı günü ile gündemin ve ilânın çıktığı veya çıkacağı gazetelerin, pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, iadeli taahhütlü mektupla bildirilmesi de gerekmektedir (TTK md. 414/f.1). Öte yandan pay senetleri borsada sürekli olarak işlem gören şirketlerde pay sahiplerinin kim olduklarının tespit edilme imkânı bulunmadığından, bütün pay sahiplerine taahhütlü mektup aracılığıyla ulaşılması da mümkün olmayacaktır.¹⁶⁰

c. Genel Kurul Toplantısının Açılması ve Yürütülmesi

Anonim şirketlerde genel kurul toplantısı, pay sahiplerinin toplantıya alınmasıyla başlamakta ve toplantının kapatılmasına dek devam etmektedir. Bu nedenle genel kurul toplantısının bir süreç ihtiva ettiği söylenebilir. Bu süreç, toplantının gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan toplantı yeter sayısının tespitiyle başlamakta, başkanlık divanının seçimiyle de devam etmektedir. Daha sonra ise çeşitli

¹⁶⁰ Tekinalp, Ünal /Çamaoğlu Ersin, Ortaklıklar ve Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009, s.19.

müzakereler ve görüşmeler başlamaktadır. En son yapılan bir oylama ile tutanak tutulmakta ve toplantının yürütülmesi aşaması sona erdirilmektedir.

5. Genel Kurul Toplantısına Katılmaya Hak ve Yetkisi Olan Kişiler

a. Pay Sahibi

Anonim ortaklık genel kuruluna TTK. md. 415/1 uyarınca “*Yönetim kurulu tarafından düzenlenen “hazır bulunanlar listesi”nde adı geçen pay sahipleri veya onların temsilcileri katılabilmektedir. Pay sahibi, genel kurulda en az bir oy hakkına sahiptir.*” (TTK. md. 434/2). Hukuki niteliği bakımından oy hakkı tek taraflı yenilik doğurucu işlemlerdendir.¹⁶¹ Pay sahibinin yoksun bırakılması mümkün olmayan haklar olan vazgeçilmez haklar, sınırlandırılması veya tamamen kaldırılması pay sahibinin rızasına bağlı olmayan haklardır. Vazgeçilmez hakları yalnızca pay sahibinin menfaatini korumamakta ortaklığın temel yapısını da korumaktadır¹⁶². “*Pay sahibinin genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya bu hakları ortadan kaldıran kararlar hukuken batıldır.*” hükmü de yer almaktadır (TTK. md. 447). Pay sahiplerinin genel kurul toplantısına katılma yetkileri bulunmaktadır. Fakat bu konuda herhangi bir pay sahibinin zorlanması mümkün değildir. Bu bağlamda genel kurul toplantısına katılmanın pay sahipleri açısından bir zorunluluk olduğu söylenemez¹⁶³.

b. Temsilciler

TTK md. 425 uyarınca bir pay sahibi, kendi payından doğan hakkını kullanabilmek için genel kurul toplantısında kendisi katılabilmektedir. Ayrıca pay sahipleri kendilerini temsil eden bir kişi aracılığıyla da toplantıya katılabilmektedirler. Pay sahibinin bir temsilci vasıtasıyla genel kurula katılması, vazgeçilemez bir haktır¹⁶⁴.

¹⁶¹ PASLI, A., Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi, 2.baskı, Çağa Hukuk Vakfı, İstanbul, 2004, sf. 182

¹⁶² TEKİNALP, Ü., Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012, sf. 14-25.

¹⁶³ BİLGİLİ, F./DEMİRKAPI, E., Ticaret Hukuku Bilgisi, sf. 296.

¹⁶⁴ BAHTİYAR, M./ HAMAMCIOĞLU, E., Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, sf. 1.

Temsilci, temsil ettiği kişinin talimatları ile hareket etmek zorundadır. Pay sahibinin temsilciye, genel kuruldaki gündem maddelerinden her biri ile ilgili olarak ayrı bir talimat vermesi de mümkündür. Tek ortaklı anonim şirketlerdeki pay sahibi de temsilci aracılığıyla genel kurula katılım gösterebilmektedir¹⁶⁵. Pay sahibinin temsilciye verdiği temsil yetkisinin herhangi bir noter aracılığıyla düzenlenmesi veya vekâlet verenin imzasının noter tarafından onaylanması gibi bir zorunluluk bulunmamaktadır¹⁶⁶. Tam ehliyetsizler ve sınırlı ehliyetsizler, anonim şirketlerdeki oy haklarını kanuni temsilcileri aracılığıyla gerçekleştirmektedirler. Söz konusu kişilerin kanuni temsilcilerinin de genel kurul toplantılarına katılma hakları bulunmaktadır¹⁶⁷. Öte yandan örneğin pay sahibinin kanuni temsilciliği velayet hakkı kapsamında anne-babaya birlikte tanınmışsa, her iki temsilci de genel kurul toplantısına katılabilecektir¹⁶⁸.

TTK md 432 uyarınca; *“Bir pay, birden çok kişinin ortak mülkiyetindeyse, bunlar içlerinden birini veya üçüncü bir kişiyi, genel kurulda paydan doğan haklarını kullanması için temsilci olarak atayabilirler.”* Bu görevlendirmenin isteğe bağlı bir durum olmadığı belirtilmelidir. Buna göre bir pay üzerinde ortak mülkiyetin olması halinde genel kurulda bu paydan doğan hakların kullanılabilmesi, müşterek temsilcinin atanmasına bağlıdır¹⁶⁹. Pay sahibinin anonim şirkette birden fazla paya sahip olması durumunda payların temsilci için birden çok temsilciye temsil yetkisi tanınabilmektedir¹⁷⁰. Tek bir pay sahibi olan kişinin birden çok kişiye temsil yetkisi verip veremeyeceği hususu ise tartışmalıdır¹⁷¹. Pay sahibinin birden çok kişiye temsil yetkisi tanıdığı durumlarda, oy yetkisi bu temsilcilerden birine ait olmaktadır. Buna göre temsilcilerin her birinin genel kurul toplantısında ayrı ayrı oy kullanmaları mümkün değildir. Oy kullanmaya yetkili temsilci ise yetki belgesinde açıkça belirtilmelidir.

¹⁶⁵ **TEKİNALP**, Ü., Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları, sf. 13-47.

¹⁶⁶ **PULAŞLI**, H., Şirketler Hukuku Genel Esasları, sf. 728.

¹⁶⁷ **BAHTİYAR**, M./ **HAMAMCIOĞLU**, E., Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, sf. 60.

¹⁶⁸ **ERDOĞAN**, Abdullah, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun Limited Şirket Genel Kuruluna İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, Y. 2013, Sa. 3, sf. 48

¹⁶⁹ **BAHTİYAR**, M., Ortaklıklar Hukuku, sf.141.

¹⁷⁰ **ŞENER**, O. H., Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara, 2012, sf.473.

¹⁷¹ **BAHTİYAR**, M./ **HAMAMCIOĞLU**, E., Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, sf. 61.

c. Denetçiler ve Yönetim Kurulu Üyeleri

TTK. md. 407/2 uyarınca “*Murahhas üyelerle en az bir yönetim kurulu üyesinin genel kurul toplantısında hazır bulunmaları şarttır.*” Denetçi de genel kurulda hazır bulunmalıdır. Yönetim kurulu üyelerinden en az biri genel kurul toplantısında hazır bulunmalı ve yönetim ile ilgili sorulara cevap vermelidir.

d. Bakanlık Temsilcisi

ETTK’da anonim ortaklıkların genel kurul toplantılarında komiser bulundurmaları zorunlu olarak kabul edilmiştir. “Komiser” sözcüğü uygulamada farklı şekillerde anlaşılabilirdi için bunun yerine TTK’da “Bakanlık Temsilcisi” ifadesi tercih edilmiştir¹⁷². TTK.407/3 md. uyarınca “*333. madde gereğince belirlenen şirketlerin genel kurul toplantılarında Gümrük ve Ticaret Bakanlığının temsilcisi de yer alır.*” Bakanlık temsilcisinin toplantıya katılım giderleri ise ilgili şirket tarafından karşılanmaktadır. Görevli bakanlık temsilcisinin katılmadığı veya terk ettiği genel kurul toplantılarında alınan kararlar ile bakanlık temsilcisinin imzalamadığı kararlar yok hükmünde sayılmaktadır¹⁷³.

TTK m. 1527 uyarınca halka açık şirketlerde genel kurul toplantılarının elektronik ortamda yapılması zorunludur. Bu nedenle anonim şirketlerin genel kurullarında bir bakanlık temsilcisinin yer alması gerekmektedir. Halka açık olmayan şirketlerin genel kurul toplantılarını elektronik ortamda gerçekleştirmeleri gibi bir zorunlulukları bulunmamaktadır. Ancak bu şirketler isteğe bağlı bir biçimde genel kurul toplantılarını elektronik ortamda gerçekleştirebilirler. Bu durumda, halka açık olmayan şirketlerin elektronik ortamda gerçekleştirdikleri toplantılarda da bir bakanlık temsilcisinin bulunması gerekmektedir.

Bir genel kurul toplantısında temsilci bulunması zorunlu olmasa dahi toplantıya çağırılanların talebi ve bu talebin görevlendirme makamınca uygun bulunması halinde; Bakanlık temsilcisinin görevlendirilmesi mümkündür.

¹⁷² BAHTİYAR, M./ HAMAMCIOĞLU, E., Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, sf. 76.

¹⁷³ MOROĞLU, E., 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012, sf. 112-113.

Türkiye’deki anonim şirketlerin yaklaşık olarak yüzde ellisi tek ortaklı bir yapıdadır. Tek ortaklı anonim şirketlerin genel kurullarında da temsilci bulunmasının bir zorunluluk olup olmadığı üzerinde durulması gereken bir konudur. “Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik” incelendiğinde tek ortaklı anonim şirketlerin genel kurullarında temsilci bulunmasına ilişkin herhangi bir ayrıma gidilmediği görülmektedir. Bu nedenle söz konusu yönetmelik hükümleri tek ortaklı anonim şirketlerde de uygulanacaktır.

Yönetmeliğin 35. maddesi uyarınca; *“Bakanlık temsilcisi atanması için başvurunun, yönetim kurulu üyelerinin herhangi biri tarafından veya şirketi temsil veya ilzama yetkili kılınan kişilerce toplantının yer, gün ve saati bildirmek suretiyle toplantı tarihinden en az 15 gün önce yapılması gerekir. Başvuruda 15 günlük süreye uyulmaması halinde başvuru reddedilecek ve dolayısıyla Bakanlık temsilcisi toplantıda hazır bulunamayacaktır.”*

Temsilcinin yer alması zorunlu olmasına rağmen temsilci olmadan alınan genel kurul kararları, yok hükmündedir.

Genel kurul toplantısına katılımı elektronik ortam ile uygulayan şirketler ile yurt dışında yapılacak tüm genel kurul toplantılarında ve yurt dışında yapılacak imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantılarında Söz konusu yönetmeliğin 32.maddesi uyarınca Bakanlık Temsilcisi bulundurulması bir zorunluluktur. Bunun dışında kalan genel kurul toplantılarında ise Bakanlık Temsilcisinin yer alması zorunlu değildir. Genel kurulu toplantıya çağırınların talepleri üzerine ve görevlendirme makamının da onayıyla md.32 ye göre Bakanlık temsilcisi görevlendirilebilir. Yönetmeliğin 33. maddesi uyarınca Bakanlık temsilcilerinin sahip olması gereken temel özellikler; *“genel müdürlükte veya il müdürlüklerinde asil memur olarak görev yapıyor olmak, Bakanlıkça veya il müdürlüklerince asil memur olarak görev yapıyor olmak, Bakanlıkça veya il müdürlüklerince düzenlenen eğitim programlarına katılım göstermek ve bu eğitim sonucunda Bakanlıkça yapılan sınavda başarılı olmak, görev sorumluluğuna ve temsil yetkisine sahip olmak, en az yüksek okul mezunu olmaktır.”*

e. İntifa Hakkı Sahibi

TTK. md. 432'ye göre “Bir payın üzerinde intifa hakkı bulunması hâlinde, aksi kararlaştırılmamışsa, oy hakkı, intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır. Ancak, intifa hakkı sahibi, pay sahibinin menfaatlerini hakkaniyete uygun bir şekilde göz önünde tutarak hareket etmemiş olması dolayısıyla pay sahibine karşı sorumludur.” Burada intifa hakkı sahibinin sorumluluğunun doğmaması için pay sahibinin menfaatlerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

f. Davetli ve Dinleyiciler

Ana sözleşmede hüküm olması halinde davetlilerin ve dinleyicilerin genel kurul toplantısına katılmaları bu hükme bağlı olarak sağlanacak, hüküm bulunmaması durumunda ise toplantı veya divan başkanının bu konuda bir karar vermesi beklenecektir¹⁷⁴.

6. Genel Kurul Toplantısının Yeri ve Yeter Sayıları

Anonim şirketlerde genel kurul toplantısı yapılabilmesi için pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmaları gerekmektedir. Pay sahipleri toplantıya temsilcileri aracılığıyla da katılım gösterebilmektedir. Bunun yanında geçerli bir genel kurul toplantısı kararı için gündemde yer alan bir konu lehine belirli sayıda oy kullanılması gerekmektedir¹⁷⁵. Genel kurulda alınan kararlar, pay sahiplerinin tamamı için bağlayıcı niteliktedir. Buna göre pay sahiplerinden biri toplantıya katılmamış olsa dahi o toplantıda alınan kararlar kendisi için bağlayıcılık ifade etmektedir. Genel kurul toplantılarında toplantı ve karar yeter sayıları ayrı ayrı düzenlenmiştir. Bu yeter sayılar kanunla düzenlenmiştir. İlk toplantıda bu yeter sayılarının sağlanamaması halinde herhangi bir kararın alınması mümkün değildir. Ancak sonraki toplantılarda yine bu yeter sayılara ulaşılamazsa daha düşük bir karar yeter sayısı ile bir kararın alınması mümkün hale gelmektedir. TTK ile belirlenmiş olan bu yeter sayılarının

¹⁷⁴ PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esasları, sf.733.

¹⁷⁵ TEOMAN, Ö., Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Yürürlük Kanunu'nun Anonim ve Limited Ortaklık Genel Kurullarında Toplantı Nisabı Aranmayacağı Öngören Hükümleri, Regesta, C. 2, S. 2, 2012/2, sf. 5.

anonim şirket esas sözleşmesi ile değiştirilmesi mümkündür. Fakat bu değişiklik yalnızca cezaları ağırlaştırıcı nitelik taşıyabilir. Buna göre anonim şirket esas sözleşmesine koyulacak bir hüküm ile cezaların hafifletilmesi mümkün değildir. Örneğin anonim şirket esas sözleşmesine eklenecek bir madde ile karar yeter sayısı için oy birliği şartı aranması mümkündür. Toplantı yeter sayılarının ise toplantı türlerine göre değişiklik göstermesi mümkün değildir.

a. Toplantı Yeter Sayısı

Genel kurul toplantılarındaki yeter sayının tespitinde esas veya çıkarılmış sermaye dikkate alınmaktadır. Esas sözleşmede değişikliğe gidilmesine benzer kararların alınabilmesi için normal toplantı yeter sayılarının dışında yeterlilikler aranmaktadır. Bunun dışında kalan kararlar ise olağan işler olarak adlandırılmakta ve olağan bir toplantı yeter sayısı kabul edilmektedir. Olağan işlerde toplantı yeter sayısı; TTK'nın 418. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenmiştir. Bu maddede, "*Genel kurullar, bu Kanunda veya esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır.*" hükmü yer almaktadır. Bu pay sahipleri, elektronik ortamda gerçekleştirilecek toplantılar dışında, toplantıların yapılacağı yerde hazır bulunmalıdırlar. Olağan işlerde toplantı yeter sayıları bu şekilde belirlenmektedir. Elektronik ortamda yapılan genel kurul toplantılarında da aynı yeter sayı aranmaktadır. Fakat bu toplantılarda pay sahiplerinin tamamının genel kurulun yapıldığı yerde bulunma gibi bir zorunlulukları yoktur. Toplantı yeter sayısı, genel kurul toplantısı sona erinceye dek korunmalıdır. Yeter sayısının korunması, yeni kanunla getirilmiş bir hükümdür.

Hükmün uygulama biçimi ile ilgili olarak doktrinde farklı görüşler yer almaktadır. Bu görüşlerden birine göre toplantı yeter sayısının daha sonra kaybedilmesi durumunda söz konusu toplantının yok hükmünde sayılması gerektiğini ileri sürmektedir. İlk toplantıda sağlanması gereken yeter sayının sağlanamaması durumunda, genel kurulun tekrardan toplantıya davet edilmesi gerekmektedir. İkinci toplantının, ilk toplantıdan en fazla bir ay sonra ve aynı yer ve saatte yapılması

halinde ikinci bir davete gerek bulunmamaktadır¹⁷⁶. Yapılan ikinci genel kurul toplantısında pay sahiplerinin sermaye miktarlarına bakılmaksızın yeter sayı aranmamaktadır. Buna göre tek bir pay sahibi olsa bile toplantının gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ancak birinci toplantının toplantı yeter sayısının sağlanamaması dolayısıyla yapılmadığı durumlarda yapılacak ikinci toplantının gündeminin de ilkiyle aynı olması gerekmektedir. Gündemde bir değişikliğe gidilmiş veya yeni maddeler eklenmişse artık yeni bir toplantı söz konusu olmaktadır¹⁷⁷.

Tek ortaklı anonim şirketlerde ise birden çok toplantının yapılması mümkün değildir. Buna göre ilk toplantıda tek pay sahibi olan kişinin toplantının yapılacağı yerde hazır bulunması gerekmektedir. Esas sözleşmelerde değişiklik yapılan toplantılardaki yeter sayı, olağan yeter sayısından farklılık göstermektedir. Genel esas sözleşme değişikliklerinde ise anonim şirketteki pay sahibi sayısına göre toplantı yeter sayılarında farklılıklar görülebilmektedir. Pay sahibinin birden çok olduğu anonim şirketlerde genel nitelikteki esas sözleşme değişikliği için şirket sermayesinin en az yarısına sahip olan pay sahiplerinin veya onların temsilcilerinin toplantıda hazır bulunmaları gerekmektedir. Özel nitelikteki esas sözleşme değişikliklerinde ise şirketin halka açık olup olmaması önemli hale gelmektedir. Buna göre payları borsada işlem görmeyen anonim şirketlerdeki esas sözleşme değişikliklerinde yeter sayılar oldukça ağır koşullara bağlanmıştır. Bazı işlemlerde ise sermayenin %100'üne ve %75'ine sahip pay sahiplerinin veya temsilcilerinin onayı gerekmektedir. Sermayenin %100'üne sahip pay sahiplerinin bulunmaları gereken işlemler şunlardır:

a) Bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar

b) Şirket merkezinin yurtdışına taşınmasına ilişkin kararlar

Sermayenin %75'ine sahip pay sahiplerinin hazır bulunması gereken işlemler ise şu şekilde sıralanabilir:

¹⁷⁶ PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, sf. 361.

¹⁷⁷ ÜÇİŞİK, G./ ÇELİK, A., Anonim Ortaklıkları Hukuku 1. Cilt, sf. 273.

a) Şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi

b) İmtiyazlı pay oluşturulması

c) Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması

d) Anonim şirketin genel kurul kararıyla sona erdirilmesi

e) Önemli miktarda aktiflerin toptan satılabilmesi.

Özel nitelikteki esas sözleşme değişiklikleri ile ilgili kararların alındığı birinci toplantıda yeter sayıların sağlanamaması durumunda ikinci toplantıda bu yeter sayılarda herhangi bir değişiklik yaşanmamaktadır. Halka açık anonim şirketlerde, özel nitelikteki esas sözleşme değişiklikleri için aranan genel kurul toplantı yeter sayısı sermayenin dörtte birine sahip pay sahipleri veya onların temsilcilerinden oluşmaktadır. Böyle bir düzenlemeye gidilmesinin temel amacı, pay sahiplerinin büyük bir bölümünün toplantının yapıldığı yerde ve saatte bulunmasının zor olmasındandır.

TTK'nın 418. maddesinde genel kurul toplantılarının düzenlenmesindeki aranan yeter sayılar belirtilmiştir. Anonim şirketler ile ilgili hükümlerin yer aldığı TTK dışındaki mevzuatta veya esas sözleşmede özel bir düzenlemenin bulunmaması durumunda söz konusu maddede yer alan yeter sayılar geçerli olacaktır. TTK dışındaki mevzuatta özel bir düzenleme varsa genel hükümler yerine özel hükümler uygulanacaktır. TTK ile belirlenen yeter sayıların esas sözleşme vasıtasıyla hafifletilmesi ise mümkün değildir. Esas sözleşme ile yalnızca bu yeter sayılarda bir ağırlaştırmaya gidilebilmektedir.

b. Karar Yeter Sayısı

TTK'nın 418. maddesinin 2. fıkrasında “*Kararlar toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir.*” hükmü yer almaktadır. Buna göre genel kurulda toplantıdaki pay sahiplerinin veya onların yerine katılan temsilcilerin çoğunluğunun olumlu oyu

ile karar alınmaktadır. Genel kurulda bir kararın alınabilmesi için ihtiyaç duyulan yeter sayı, tıpkı toplantı yeter sayısı gibi alınacak kararın niteliğine göre değişiklik gösterebilmektedir. Buna göre bazı özellikli karar yeter sayılarının bulunduğu söylenebilir. Bu özellikli karar yeter sayıları, TTK'nın 421. maddesinde düzenlenmiştir. Bununla birlikte 28.11.2012 tarih ve 28481 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmış olan "*Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik*" aracılığıyla toplantı ve karar yeter sayıları TTK'dan farklı şekilde düzenlenmişse de bu durum doktrinde eleştirilmiştir¹⁷⁸.

TTK'da düzenlenmiş olan yeter sayılar genellikle esas sözleşme değişikliklerinde etkili olmaktadır. Bilanço zararlarının kapatılması için birincil ve ikincil yüküm koyan kararlar ve şirket merkezinin yurtdışına taşınmasına ilişkin kararlarda pay sahiplerinin tamamının toplantıya katılım göstermeleri gerekmektedir. Söz konusu pay sahipleri temsilcileri aracılığıyla da toplantıya katılabileceklerdir. Bunun yanında diğer bir kısım esas sözleşme değişiklikleri için de pay sahiplerinin %75'inin veya %60'ının olumlu oyu aranmaktadır.

7. Genel Kurul Toplantı Gündeminin Belirlenmesi ve Gündeme Bağlılık İlkesi

Genel kurul toplantısının önceden belirlenen ve ilan edilen bir gündem bağlamında yapılması gerekmektedir. Bu durum toplantı türü fark etmeksizin bütün genel kurul toplantıları için geçerlidir. Toplantı gündeminin belirleyicisi, genel kurulu toplantıya çağırان taraftır. Genel kurul tarafından alınan kararların toplantıya katılmayan pay sahipleri ve taraflar için de bağlayıcılık taşıyabilmesi nedeniyle toplantı gündeminin önceden bilinebilir nitelikte olması büyük önem taşımaktadır. Karşılığın göre toplantı gündeminde yer almayan bir konuda genel kurulun karar alması mümkün değildir. Fakat karar alınmasa bile o konunun görüşülüp görüşülemeyeceği tartışmalı

¹⁷⁸ BİÇER, L. / HAMAMCIOĞLU, E. Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I, 2013, s. 15.

bir husustur. Genellikle gündemde olmayan hususların da tartışılabileceğinin kabul edildiği görülmektedir.¹⁷⁹

TTK m. 409'da, olağan genel kurul gündeminde yer alması icap eden konular belirtilmiştir. Fakat yine aynı hükümde gerekli görülen diğer hususlarda da müzakere yapılabileceği ve olağan genel kurul gündemine başka konuların eklenebileceği belirtilmiştir. Olağanüstü genel kurul toplantılarında ise gündem, gerektirici sebepler doğrultusunda belirlenmektedir. Gündeme bağlılık ilkesi, pay sahiplerinin bir genel kurul toplantısında görüşülecek ve karara bağlanacak konular ile ilgili bilgi sahibi olmalarını ifade etmektedir. Bu nedenle gündemin şirket işleri ile ilgili esaslı bilgi sahibi olmayan pay sahipleri tarafından da anlaşılabilir nitelikte olması gerekmektedir. Gündeme bağlılık ilkesinin de birtakım istisnaları bulunmaktadır. Bu istisnalardan ilki, TTK m. 364 uyarınca, haklı sebeplerin varlığı durumunda gündemde herhangi bir madde bulunmasa dahi yönetim kurulu üyelerinin görevlerinden alınabilmeleridir. Haklı sebep kavramı ile ilgili uygulamada birçok belirsizliğe yol açması nedeniyle doktrinde çeşitli eleştiriler getirilmektedir. Bahtiyar, haklı nedenlerin mevcudiyetini, gündem dışı karar alabilmenin değil görevden alma nedeniyle ortaklığın sorumlu tutulmasının bir şartı olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Gereğede ise haklı sebeplere örnek olarak yalnızca Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkındaki Yönetmeliğin m. 25/1-ç'de yer alan sebepler gösterilmiştir. Fakat TTK m. 413/2'de yönetim kurulu üyelerinin gündemde yer almasa dahi görevden alınmalarını mümkün kılacak bir düzenleme bulunmaktadır. Söz konusu maddeye göre yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yeniden seçilmeleri, finansal tabloların müzakereleri ile ilgili sayılmaktadır. 6102 s. Kanun ile eklenen ilgili hükmün ikinci fıkrası ile birlikte genel kurula finansal tablolardan ve yıllık faaliyet raporunda yer alan sonuçlardan memnun kalmaması durumunda yönetim kurulunu değiştirme yetkisi tanınmıştır¹⁸⁰.

¹⁷⁹ KARSLIOĞLU, H., Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararları, Kararların Alınması ve Etkileri, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2007. sf. 199.

¹⁸⁰ BAHTİYAR, M., Ortaklıklar Hukuku, sf. 150.

TTK m. 420/1'de ise bu ilkeye istisna teşkil edecek bir başka düzenleme yer almaktadır. Bu düzenleme, finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konuların, azınlık istemi üzerine, genel kurulun bir karar almasına gerek olmaksızın, toplantı başkanının kararıyla bir ay sonraya bırakılmasını mümkün hale getirmektedir. Buna ek olarak pay sahibinin bilgi alma hakkı da gündeme bağlılık ilkesinin bir istisnası olarak kabul edilmektedir. Bilgi alma hakkı doktrinde, "*Bilgi alma istemi, bir bakıma, pay sahibinin şirketin malvarlığı konusunda aydınlanmasını sağlayan ve gerek ana sözleşme gerekse de genel kurulda alınacak kararlarla kısıtlanma olanağı bulunmayan, kazanılmış bir pay sahipliği hakkıdır.*" şeklinde tanımlanmaktadır.¹⁸¹ TTK m. 437/2 hükmüne bakıldığında pay sahiplerine, genel kurulda, yönetim kurulundan, şirketin işleri, denetçilerden ise denetimin yapılma şekli ve sonuçları hakkında bilgi isteyebilme hakkının tanındığı görülmektedir¹⁸².

8. Genel Kurulun İdaresi

TTK m. 419/2'de "*Anonim şirket yönetim kurulu, genel kurulun çalışma esas ve usullerine ilişkin kuralları içeren, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından, asgari unsurları belirlenecek olan bir iç yönerge hazırlar ve genel kurulun onayından sonra yürürlüğe koyar. Bu iç yönerge tescil ve ilan edilir.*" hükmü yer almaktadır. Bu hüküm anonim şirketler için genel kurullarının çalışma şeklini düzenleyen bir iç yönerge hazırlamalarını zorunlu hale getirmektedir. 6102 s. Kanun ile gelen iç yönerge hazırlama zorunluluğu hükmü emredici niteliktedir¹⁸³. Fakat iç yönerge hazırlamanın gerekliliği tartışmalı bir husustur. Uygulamaya bakıldığında şirketler yalnızca Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkındaki Yönetmeliğin Ek-5'de yer alan örneğe göre iç yönetmelikleri hazırlama mecburiyeti bulunduğu için, sadece şirket bilgilerine ilişkin bölümleri değiştirerek yönetmeliği aynen tescil ettirip ilan ettirmektedirler.¹⁸⁴ Oysaki şirketler iç yönerge aracılığıyla azınlık ve bireysel haklarının güçlendirilmesine yönelik çeşitli düzenlemelerde

¹⁸¹ TEOMAN, Ö., Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı Üstüne-Alman Federal Mahkemesinin Bir Kararı, İktisat ve Maliye, 1971, C. 18, S. 1, sf. 20.

¹⁸² BULUT, A., Anonim Şirket Genel Kurul Uygulamasında Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara, 2014, sf. 55.

¹⁸³ POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar Hukuku-1, sf. 495.

¹⁸⁴ POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar Hukuku-1, sf. 497.

bulunabilirler. Ayrıca pay sahiplerinin haklarına işlerlik kazandıracak hükümlerin eklenmesi yoluyla genel kurulda oluşan güç boşluğu giderilebilecektir.¹⁸⁵

9. Genel Kurul Toplantılarını Yürütmekle Görevli Başkanı'nın Görevleri

Anonim şirketlerde genel kurul toplantısına başlayabilmek için toplantıyı idare edecek başkanın belirlenmesi gerekmektedir. Genel kurul toplantılarını idare edecek bu başkanın görevleri ile ilgili olarak TTK'da net düzenlemeler bulunmamaktadır. Ancak zamanla doktrinde çeşitli görüşler ileri sürülmeye başlanmıştır. Bu bağlamda anonim şirket genel kurulunun bir genel kurul olması nedeniyle dernekler genel kurulunun yürütülmesi ile ilgili Dernekler Kanunu'ndaki hükümlere göndermede bulunmaktadır¹⁸⁶. Genel kurul toplantılarını yürütmekle görevli olan başkanın, toplantıyı kurallara uygun bir biçimde tarafsız kalarak idare etmesi gerekmektedir. Buna göre toplantıda görüşmelerin başlatılması, bitirilmesi, birine söz verilmesi, gündem maddeleri ile önerilerin oylatılması, bu oylama sonuçlarının tespiti, tutanakların tutulması, konuşma hakkının kötüye kullanan kişilerin uyarılarak gerektiğinde konuşmasının kesilmesi ve toplantıda huzuru bozanların salonun dışarısına çıkarılmasını genel kurul onayına sunmak, başkanın görevlerindedir. Genel kurul başkanının gündem değiştirme veya toplantı gündeminde yer alan bir maddeyi gündemden çıkarma gibi bir yetkisi bulunmamaktadır¹⁸⁷.

a. Genel Kurul Toplantılarını Yürütmekle Görevli Başkanı'nın Seçimi

6762 sayılı TTK'da genel kurul toplantılarının idaresi açısından bir divan kurulu oluşturulması şeklinde herhangi bir zorunluluğun bulunmadığı görülmektedir. Fakat Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmeliğin 32/b maddesinde "*Genel kurul toplantısını yönetmek üzere başkan, oy toplama memuru ve tutanak yazmanından oluşan toplantı başkanlığının seçimine*

¹⁸⁵ KARASU, R., 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Emredici Hükümler İlkesi, sf. 210.

¹⁸⁶ MOROĞLU, E. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre, sf. 100.

¹⁸⁷ YILMAZ, Yunus. Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010, s. 49.

*nezaret etmekle görevlidir” hükmü yer almıştır. Doktrinde, bu hükümden yola çıkarak 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu yürürlüğe girmeden önce de bir toplantı başkanının varlığı ileri sürülmektedir¹⁸⁸. Anonim şirket genel kurul toplantısını idare edecek kişinin seçilmesi, esas olarak 6762 sayılı TTK’nın 375. maddesinin 3. fıkrasında düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye bakıldığında “*umumi heyet toplantısına reislik edebilecek kimse, esas mukavelede tâyin edilmediği takdirde umumi heyetçe seçilir*” şeklinde bir ifadenin yer aldığı görülmektedir. Buna benzer bir düzenleme, kanun koyucu tarafından 6102 sayılı TTK’nın “Toplantı Başkanlığı ve İç Yönerge” kenar başlığını taşıyan 419. Maddesine de koyulmuştur. Bu hükme göre, “*esas sözleşmede aksine herhangi bir düzenleme yoksa toplantıyı, genel kurul tarafından seçilen, pay sahibi sıfatını taşıması şart olmayan bir başkan yönetir*”. Dolayısıyla anonim şirketlerde genel kurulun, ana sözleşmede yazması koşuluyla şirkette pay sahibi olan birisi tarafından ya da pay sahibi olmasa da genel kurul tarafından seçilen bir kişi tarafından yönetilmesi gerekmektedir¹⁸⁹. Maddenin gerekçesine bakıldığında bu düzenleme ile birlikte yerleşik uygulamanın hüküm altına alındığı söylenebilir. 28 Kasım 2012 tarih ve 28481 sayılı Resmi Gazete’de yeni 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu esas alınarak düzenlenen ve yayımlanan Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmeliğin 23. maddesinde “*çağrı yönetim kurulu tarafından yapılan toplantıların iç yönergede yapılan belirlemeye uygun olarak, çağrısı yönetim kurulu dışındakiler tarafından yapılan toplantılar ise iç yönergede bu konuda belirleme yapılmamışsa bu yetkililer tarafından fiziki ve elektronik ortamda açılır*” denilmiştir. Buna göre toplantı, toplantıya çağrıyı gerçekleştiren kişi tarafından açılmalıdır¹⁹⁰.*

Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmeliğin 14. maddesinde ise toplantı başkanının, tutanak yazmanı ile gerek görürse oy toplama memuru tayin ederek başkanlık divanını oluşturacağı, ayrıca bir tutanak yazmanı ve oy toplama memuru seçilmemiş ise, bunlara ait görevlerin

¹⁸⁸ MOROĞLU, E. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre, sf. 100.

¹⁸⁹ PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, sf. 337.

¹⁹⁰ BİLGİLİ, F./DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku, 9. baskı, Dora Yayıncılık, Bursa, 2013, sf. 305.

toplantı başkanı tarafından yerine getirileceği düzenlenmiştir. Ancak hükmün lafzından yola çıkarak başkanın bu seçimleri yapmasının bir zorunluluk olup olmadığı net bir biçimde anlaşılamamaktadır. Başkanın bir başkanlık divanı oluşturmasının zorunluluk olduğu kabul edilirse bu zorunluluğa aykırılık teşkil edecek davranışlar tek başına alınan kararların geçersizliği sonucunu doğurmayacaktır. Fakat zorunluluğa uyulmaması ile ihlal arasında uygun bir illiyet bağının kurulması halinde iptal yaptırımını söz konusu olabilecektir¹⁹¹.

b. Genel Kurul Toplantılarını Yürütmekle Görevli Başkanın Esas Sözleşme ile Belirlenmesi

Genel kurul, yalnızca başkan veya başkanın sahip olduğu yetkilere sahip olan bir kişi ve organ tarafından açılıp yönetilebilmektedir. Bu nedenle genel kurul başkanının tespiti büyük önem ifade etmektedir. Genel kurul başkanı, öncelikle seçilmesi gereken, toplantının asli unsurlarından birisidir. Daha önce de belirtildiği üzere TTK 419. Maddesi uyarınca, genel kurul toplantısını yönetecek başkanın esas sözleşme ile seçilmesi mümkündür. Genel kurul toplantısına başkanlık etmek için esas sözleşme ile görevlendirilen bu kişi, olağan ve olağanüstü bütün genel kurul toplantılarına başkanlık etme yetkisine sahip olmaktadır. Bu bağlamda, bu kişi dışında başka bir başkanın seçimine ihtiyaç duyulmamaktadır¹⁹². Kanun'un 419. Maddesinde yer alan ve anonim şirket genel kurul toplantılarını yönetecek başkanın ana sözleşme ile belirlenmesini mümkün kılan hüküm, esas sözleşmenin düzenlenmesinde pay sahiplerinin iradelerine de yer verme amacı taşımaktadır. Fakat genel kurul toplantısını idare edecek başkanın ana sözleşme ile seçilmesi, uygulamada bazı sorunlara sebebiyet verebilmektedir.

¹⁹¹ BAHTİYAR, M./HAMAMCIOĞLU, E., Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık genel Kurul Toplantıları, İstanbul, 2014, sf. 99.

¹⁹² KARSLIOĞLU, H., Anonim Şirket Genel Kurul Kararları, Kararların Alınması ve Etkileri, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007, sf. 192.

c. Genel Kurul Toplantılarını Yürütmekle Görevli Başkanın Genel Kurul Tarafından Seçilmesi

Genel kurulu yönetecek kişinin esas sözleşmede belirtilmediği veya belirlense bile toplantıya gelmediği, toplantıya gelse bile bu görevi yapmak istemediği durumlarda genel kurulun ilk görevi kendisine bir başkan seçmek olmaktadır¹⁹³. Esas sözleşme ile belirlenen başkan toplantıyı yönetmeye hazır ve ehil olmasına rağmen genel kurulda başka birisinin başkan seçilmesi durumunda bu seçim işlemi kanuna ve esas sözleşmeye aykırılık teşkil edecektir¹⁹⁴. Bu aykırılık, iptal sonucunu doğurabilmektedir¹⁹⁵.

Anonim şirkette genel kurul toplantısını yönetecek kişinin anonim şirket genel kurulu tarafından seçilmesi düşüncesi, İsviçre hukuk öğretisinde uzun yıllar tartışılmıştır.

Pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılma hakları ve oy kullanmaları ortaklık haklarının doğasında yer almaktadır. Pay sahipleri kullandıkları oylarla genel kurulda çeşitli kararların alınmasını sağlamaktadırlar. Fakat pay sahibinin herhangi bir hastalık, iş yoğunluğu, yol ve konaklama maliyetlerinin fazla olması, gizli kalma isteği gibi nedenlerin varlığı dolayısıyla genel kurula katılım göstermeyi istememesi sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Pay sahipleri, kendilerinin yerine toplantıya katılacak bir temsilci bulmakta da çoğu zaman zorlanmaktadır. Günümüzde şirketlerdeki pay sahiplerinin yaşadıkları bölgeler arasında epey fazla uzaklık bulunabilmektedir. Bu durum, pay sahiplerini genel kurul toplantılarında temsil edecek gönüllü kişiler bulunmasını da güçleştirmektedir. Halka açık anonim şirketlerde bu durum çok daha hissedilir vaziyettedir. Söz konusu şirketlerde pay sahipleri genel kurullara gereken ilgiyi göstermemekte bu nedenle de genel kurul toplantılarına katılım oldukça düşük seviyelerde kalmaktadır. Bu durum, zamanla bir güç boşluğunun ortaya çıkmasına sebebiyet verebilmektedir.

¹⁹³ ÖZER, I., Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul, sf. 109.

¹⁹⁴ MOROĞLU, E., 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre, sf. 110.

¹⁹⁵ YILMAZ, Y., Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği, sf. 49.

Oy vermek, bir vatandaşlık hakkı ve ödevidir. Vatandaşların oylarını kullandıkları bir seçim sonucunda parlamento oluşmaktadır. Parlamento ile vatandaşlar arasındaki bağ ile anonim şirketler ile bu şirketlerin pay sahipleri arasındaki bağın doktrinde kimi yazarlarca savunulduğu gibi birbirlerine benzer görülmesi mümkün değildir. Bu durum, farklı çıkarlara sahip hissedarların yer aldığı anonim şirketin doğasına da aykırılık teşkil etmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ELEKTRONİK GENEL KURUL SİSTEMİ

I. ELEKTRONİK GENEL KURULA DUYULAN İHTİYAÇ

Anonim şirketlerde genel kurul, daha önce belirlenen bir gündem üzerine pay sahiplerinin veya onların temsilcilerinin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Genel kurul, şirket içerisinde karar ve idare organı sıfatına sahiptir. Genel kurul toplantısına pay sahiplerinin veya onların temsilcilerinin usulüne uygun bir biçimde çağırılmaları gerekmektedir. Anonim şirketlerde pay sahiplerinin yönetime bağlı haklarını kullanmaları için genel kurula katılım göstermeleri gerekmektedir. Genel kurul, şirketteki pay sahiplerinin gündemde yer alan konulara ilişkin görüşlerini açıkladıkları, soru yönelttikleri ve oy kullandıkları bir ortamdır. Pay sahipleri açısından genel kurul toplantılarına katılmak, vazgeçilemez ve bertaraf edilemez bir hak durumundadır¹⁹⁶.

Elektronik genel kurullar, fiziksel açıdan aynı ortamda bulunma zorunluluğu gerektirmeyen, sadece sanal ortamda toplanan pay sahipleri ya da onların temsilcilerinin bulunduğu genel kurullardır¹⁹⁷. Genel kurul toplantısının internet ortamında yapılması gereksiniminin ortaya çıkmasındaki en temel etken, pay sahiplerinin bu konudaki ilgisiz davranışlarıdır. Pay sahiplerinin bu isteksizliklerinin birçok sebebi olabilmektedir. Kapitalizmin etkisini artırması ve sanayi devriminin ortaya çıkması ile birlikte şirket sayısında da ciddi bir artış yaşanmıştır. Bu artışa paralel bir biçimde sermaye birikimi de hızlanmıştır. Sermaye birikiminde küçük tasarruf sahiplerinin sanayi kuruluşlarına yatırım yapmalarını teşvik eden en temel faktör, pay sahiplerinin sorumluluğunun sınırlı tutulması olmuştur. Anonim şirketlerde faaliyetlerin çoğalması ile birlikte yeni kaynaklara da ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. Bu ihtiyaç ise şirketlerin halka açılması ile karşılanmaktadır. Bu durumun doğal bir sonucu olarak aile tipi anonim şirketlerin yerini halka açık

¹⁹⁶ ÇETİN, N., Otaklık Haklarının Elektronik Ortamda Kullanılması, sf. 17.

¹⁹⁷ KESER BERBER, L./YAYLA, Ü., Elektronik Genel Kurullar Türkiye Uygulaması, Regesta, C. 2, S. 3, 2012, sf. 24.

anonim şirketler almaya başlamıştır. 20. Yüzyılın sonlarından itibaren uluslararası alanda çalışmalarını gerçekleştiren şirketlerin farklı ülkelerdeki şirketlerle birleştikleri veya farklı ülkelerden şirketlerle ortak oldukları görülmektedir. Bu durum, sermayenin uluslararası alanda etkili bir konuma gelmesine sebep olmuştur. Sermaye piyasasındaki gelişmeler, pay sahiplerinin sayılarında bir artış yaşanmasını sağlamış güç boşluğunun ortaya çıkmasına neden olmuştur¹⁹⁸. Anonim şirketlerdeki pay sahipleri sayısında yaşanan artış, genel kurul toplantılarına katılım oranının düşmesini de beraberinde getirmiştir. Bu durum zaman içerisinde birçok problemin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Sermaye sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmamaları, yönetsel haklarını kullanmalarında ve anonim şirketin işleyişinde sorunlar yaratmaya başlamıştır. Pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmamaları, anonim şirkette yürütülen faaliyetler hakkında bilgi sahibi olmalarını engellemekte, herhangi bir şekilde görüş ve düşünce açıklayamaz hale gelmektedirler. Zaman zaman pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmamaları sonucunda toplantı ve karar yeter sayısı sağlanamamakta ve herhangi bir karar alınamamaktadır. Halka açık anonim şirketlerde küçük bir azınlık, pay sahiplerinin ilgisiz tavırlarından yararlanarak şirket yönetimini ele geçirmekte ve şirket içerisinde karar alma mekanizmalarına hakim hale gelebilmektedir. Genel kurulun işlevini gereği gibi yerine getirememesi de bu sözü edilen durumun doğal bir sonucudur¹⁹⁹. Pay sahipleri, genel kurul toplantısına ilişkin yapılan çağrıdan haberdar olmayarak da toplantıya katılım gösteremeyebilmektedir²⁰⁰. Öte yandan elektronik genel kurul uygulaması ile pay sahiplerinin toplantılara katılımının kolaylaştırılması, bu toplantılara katılım oranının da artmasını sağlayacaktır²⁰¹.

ETTK'nın 371. Maddesinde “*Aksine esas mukavelede hüküm olmadığı takdirde umumi heyet, şirket merkezinin bulunduğu yerde toplantıya davet edilir.*” hükmü yer almıştır. Buna göre esas sözleşmede aksi kararlaştırılmadıkça genel kurulun toplantı

¹⁹⁸ CAN, M., Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarında Oluşan Güç Boşluğu Sorunu ve Giderilmesinin Yollarından Proxy Sistemi, 1999, <http://www.ekitapyayin.com0>, (e.t. 30/01/2019).

¹⁹⁹ KAYIHAN, Ş., Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve İnternet, Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu için Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004, sf. 616.

²⁰⁰ BİLGE, M. Emin, Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Temsilci Aracılığıyla Oy Vermede İnternetin Kullanımı, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 7, S. 1-2, Erzincan, 2003, sf. 341.

²⁰¹ FALCIOĞLU, sf. 42.

yeri şirket merkezinin bulunduğu yer olacaktır. Kanun koyucunun bu düzenleme ile toplantı yerine ilişkin herhangi bir alternatif sunmaması ve tek bir toplantı yeri belirlemesi, özellikle pay sahiplerinin fazla sayıda olduğu yabancı ortaklı anonim şirketlerin genel kurula katılım göstermelerini güçleştirmiştir. YTTK'nın 409. maddesinin 3. fıkrası da ETTK ile aynı düzenlemeyi öngörmüş ancak eski düzenlemeden farklı olarak genel kurul toplantılarına elektronik ortam aracılığıyla da katılımı mümkün kılmıştır. Pay sahibi sayısında artış yaşanması, genel kurul toplantısının gerçekleştirilebileceği fiziksel bir ortamın bulunmasını zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte pay sahiplerinin, şirketin bulunduğu yer dışında farklı bir yerde yaşamlarını sürdürmeleri, genel kurul toplantısına katılım oranını düşüren önemli bir etkidir²⁰². Anonim şirketlerin genel kurul toplantılarının genellikle aynı dönem içerisinde gerçekleştirilmesi, birden fazla şirket içerisinde pay sahibi olan kişilerin farklı toplantılara katılmalarını zora sokabilmektedir. Kimi zaman bu durum, fiilen imkânsızlaşmaktadır. Bazen de pay sahiplerinin genel kurulun yapıldığı ülkeden farklı bir yerde ikamet ettikleri durumlar ile karşılaşılabilir. Genel kurul toplantısına katılmak için seyahat edilmesi, pay sahipleri için ciddi bir zaman ve maliyet kaybı olarak dikkat çekmektedir²⁰³.

Anonim şirketlerde pay sahiplerinin sayısal anlamda büyümeleri, şirketle ve birbirleriyle kurdukları ilişkilerin de değişmesine neden olmuştur. Anonim şirkete ilk başta temettü geliri ya da alım satım kazancından yararlanmak maksadıyla yatırım gerçekleştiren pay sahipleri ile şirket arasında gerçek bir bağın varlığından söz edilemez. Bu durum, söz konusu pay sahiplerinin yönetsel haklarını kullanmalarında çekingen davranmalarına neden olmaktadır²⁰⁴. Şirket içerisinde küçük pay sahibi konumunda olan kişilerin ise az sayıdaki oylarının herhangi bir karar değişikliğine etki etmeyeceği konusunda inançları bulunmaktadır. Bu durum, söz konusu kişilerin pay sahibi olmalarından kaynaklanan yönetsel haklarını kullanmalarına önemli bir engel oluşturmaktadır. Genel kurulda alınan kararların pay sahiplerinin menfaatlerine uyumlu olması ile genel kurula katılım oranı arasından yakın bir ilişki bulunmaktadır. Özellikle pay senetlerinin borsada işleme konu olduğu

²⁰² ÇETİN, N., Otaklık Haklarının Elektronik Ortamda Kullanılması, sf. 17.

²⁰³ ÖZER, I., Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul, sf. 21.

²⁰⁴ ÇETİN, N., Otaklık Haklarının Elektronik Ortamda Kullanılması, sf. 19.

anonim şirketlerde yönetsel anlamda yaşanan güç boşluğu ciddi bir problemdir²⁰⁵. Anonim şirketlerdeki güç boşluğu kavramı, şirketteki pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmamaları, oy kullanmamaları ve şirketin kaderine etki edecek nitelikte bir etki göstermekten uzak kalmalarını ifade etmektedir²⁰⁶. Güç boşluğunun ortadan kaldırılabilmesi için pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılımlarını teşvik edici çeşitli çalışmalarda bulunması gerekmektedir. Bu bağlamda pay sahibi sayısının fazla olduğu anonim şirketlerde internetten yararlanılmaktadır. İnternet ortamı, genel kurul toplantılarına katılımı çok daha kolay hale getirmektedir. Pay sahipleri, internet sayesinde zaman ve mekandan bağımsız bir biçimde genel kurul toplantılarına katılım gösterebilmektedirler²⁰⁷.

Günümüzde elektronik iletişim araçları ve internet teknolojisi, kat ettiği ilerleme ile dikkat çekmektedir. Genel kurul toplantısının internet teknolojisinden yararlanarak yapılması, pay sahiplerini karar alma süreci içerisinde çok daha etkin bir konuma getirecektir. Genel kurulun internet aracılığıyla yapılması, ayrıca maliyet açısından da şirket için daha tercih edilebilir bir noktada yer almaktadır. Yurtdışında yaşamakta olan pay sahipleri de herhangi bir zaman ve maddi kayıp yaşamadan genel kurul toplantılarına rahatlıkla katılım gösterebileceklerdir.

II. ELEKTRONİK GENEL KURUL TANIMI

Önceki Ticaret Kanununda anonim şirketlerin sadece fiziksel olarak bir araya gelmek suretiyle genel kurul toplantısı yapmalarına müsaade edilmekteydi²⁰⁸. TTK'da yer alan yeniliklerden birisi de elektronik ortamda genel kurul toplantısı yapılmasının mümkün kılınmasıdır. Elektronik genel kurul toplantısı öğretilde, pay sahipleri ya da temsilcilerinin sanal yöntemlerle toplantıya iştirak ettiği, pay sahipliğinin kendilerine tanıdığı hakları elektronik ortam aracılığıyla kullandığı ve genel kurulda yapılması gereken işlemlerin de elektronik ortamda gerçekleştirildiği genel kurullar olarak

²⁰⁵ YTKK m.1527 gerekçesi.

²⁰⁶ CAN, Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarında Oluşan Güç Boşluğu Sorunu ve Giderilmesinin Yollarından Proxy Sistemi.

²⁰⁷ YAYLA, Ü., Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar, 1.Baskı, On İki Levha, İstanbul 2013.

²⁰⁸ FALCIOĞLU, sf. 37.

tanımlanmıştır²⁰⁹. Bu toplantılara ilişkin ana şema, TTK'da düzenlenmiştir. TTK 1527 maddesinde,

“(1) Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede düzenlenmiş olması şartıyla, sermaye şirketlerinde yönetim kurulu ve müdürler kurulu tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken mevcut buldukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilir. Bu hâllerde Kanunda veya şirket sözleşmesinde ve esas sözleşmede öngörülen toplantı ile karar nisaplarına ilişkin hükümler aynen uygulanır.

(2) Kollektif, komandit, limited ve sermayesi paylara bölünmüş şirketlerde, şirket sözleşmesinde ve esas sözleşmede öngörülerek elektronik ortamda ortaklar kuruluna ve genel kurula katılma, öneride bulunma ve oy verme, fizikî katılımın, öneride bulunmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğurur.

(3) Birinci ve ikinci fıkrada öngörülen hâllerde, elektronik ortamda oy kullanabilmek için, şirketin bu amaca özgülenmiş bir internet sitesine sahip olması, ortağın bu yolda istemde bulunması, elektronik ortam araçlarının etkin katılmaya elverişliliğinin bir teknik raporla ispatlanıp bu raporun tescil ve ilan edilmesi ve oy kullananların kimliklerinin saklanması şarttır.

(4) Birinci ve ikinci fıkrada anılan şirketlerde esas sözleşme veya şirket sözleşmesi gereği şirket yönetimi, bu yolla oy kullanmanın bütün şartlarını gerçekleştirir ve ortağa gerekli bütün araçları sağlar.

(5) Anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fizikî katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğurur. Bu hükmün uygulanması esasları Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan yönetmelikle

²⁰⁹ FALCIOĞLU, sf. 39.

düzenlenir. Yönetmelikte, genel kurula elektronik ortamda katılmaya ve oy vermeye ilişkin esas sözleşme hükmünün örneği yer alır. Anonim şirketler yönetmelikten aynen aktarılacak olan bu hükümde değişiklik yapamazlar. Yönetmelik ayrıca oyun gerçek sahibi veya temsilcisi tarafından kullanılmasını sağlayan kurallar ile 407 nci maddenin üçüncü fıkrasında öngörülen Bakanlık temsilcilerinin bu hususa ilişkin yetkilerini içerir. Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile birlikte genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sisteminin uygulanması pay senetleri borsaya kote edilmiş şirketlerde zorunlu hâle gelir.

(6) Birinci ilâ dördüncü fıkra hükümleri çerçevesinde oyun gerçek sahibi tarafından kullanılmasına ve uygulamaya ilişkin kurallar ile pay sahibinin temsilcisine internet sitesi aracılığıyla talimat vermesi esas ve usulleri Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir tebliğle düzenlenir.”

hükümü yer almaktadır. Hükümde kolektif, komandit, limited ve sermayesi paylara bölünmüş şirketlerde elektronik genel kurul uygulamasının gerçekleştirilebileceği düzenlenmişse de, kooperatif şirketlerden bahsedilmemiştir. Bu noktada kanunda EGKS'nin hangi şirketlerde uygulanacağını tahdidi olarak mı sayıldığı yoksa örnekleme yoluyla mı sayıldığının tespiti önem arz etmektedir. Maddenin lafzi ve sistematik yorumundan bu şirketlerin tadadi olarak sayılmadığı, hükmün yalnızca sayılan şirketler bakımından uygulanmasının amaçlandığı çıkarılabilir.

Öte yandan her ne kadar kooperatif şirketler için EGKS sistemi getirilmemişse de, EGKS'nin kooperatif şirketler açısından uygulanamayacağına dair bir hüküm de bulunmamaktadır. Diğer bir deyişle kooperatif şirketlerde EGKS'nin uygulanabilmesine engel teşkil edecek bir hüküm mevzuatta bulunmamaktadır. Bu bağlamda maddenin yorumundan EGKS'nin kooperatif şirketler bakımından uygulanmayacağı konusunda bir tereddüt yoksa da, bu sistemin kooperatif şirketlerde de uygulanabileceği konusu da kabul edilmelidir. Gerçekten de kooperatif şirketler esas sözleşmelerinde düzenlenmek kaydıyla EGKS'yi uygulayabileceklerdir. Kanun

bu noktada kooperatif şirketlere EGKS yolu ile toplantıya katılmak isteyen kişilere gerekli imkânları sağlama zorunluluğu getirmemiş, dolayısıyla sistemin uygulanması bakımından bir yükümlülük yüklememiştir. Netice itibariyle bu sistemin uygulanmasının kooperatif şirketlerin inisiyatifine bırakıldığı söylenebilir.

1. Koşullar

Anonim şirket genel kurul toplantısı sırasında elektronik ortamdan ve internet imkanından yararlanmak isteyen şirket ortakları, pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri, elektronik posta adreslerini şirkete bildirirler (TTK md.1528). Genel kurula elektronik ortam aracılığıyla katılım göstermeleri gereken ortak ve yönetim kurulu üyelerinin öncelikle kendilerine bir elektronik posta adresi oluşturmaları gerekmektedir. TTK, her sermaye şirketine bir internet sitesi açmayı, mevcut bir internet sitesi varsa da şu hususların o sitede yer alması gerektiğini bir yükümlülük olarak öngörmektedir. 6335 sayılı Kanun'un 34. Maddesi ile TTK'nın 1524. Maddesi şu şekilde değiştirilmiştir: *"397 nci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca denetime tabi olan sermaye şirketleri, kuruluşlarının ticaret siciline tescili tarihinden itibaren üç ay içinde bir internet sitesi açmak ve bu sitenin belirli bir bölümünü şirketçe kanunen yapılması gereken ilanların yayımlanmasına özgülemek zorundadır. İnternet sitesinde yayımlanacak içerikler, bu Kanunda belli bir süre belirtilmiş ise bu süre içinde, belirtilmemiş ise içeriğin dayandığı işlemin veya olgunun gerçekleştiği tarihten, tescil veya ilana bağlandığı durumlarda ise tescil veya ilanın yapıldığı tarihten itibaren en geç beş gün içinde, şirketin kuruluşundan internet sitesi açılıncaya kadar geçen sürede yayımlanması gereken içerikler de bu sitenin açıldığı tarihte siteye konulur. (2) Birinci fıkrada öngörülen yükümlülüklere uyulmaması, ilgili kararların iptal edilmesinin sebebini oluşturur, Kanuna aykırılığın tüm sonuçlarının doğmasına yol açar ve kusuru bulunan yöneticiler ile yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna neden olur. Cezai hükümler saklıdır. (3) İnternet sitesinin bilgi toplumu hizmetlerine ayrılmış bölümü herkesin erişimine açıktır. Erişim hakkının kullanılması, ilgili olmak veya menfaati bulunmak gibi kayıtlarla sınırlandırılmayacağı gibi herhangi bir şarta da bağlanamaz. Bu ilkenin ihlali hâlinde herkes engelin kaldırılması davasını açabilir. (4) İnternet sitesinin bu maddenin amaçlarına özgülenmiş kısmında yayımlanan içeriğin başına tarih ve*

parantez içinde “yönlendirilmiş mesaj” ibaresi konulur. Bu ibare ancak bu Kanuna ve bu fıkrada anılan yönetmeliğe uyulmak suretiyle değiştirilebilir. Özgülenen kısımda yer alan bir mesajın, yönlendirildiği karinedir. Sitenin, bir numara altında tescili ve ilgili diğer hususlar Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından bir yönetmelikle düzenlenir. (5) Bu Kanun ve ilgili diğer kanunlarda veya idari düzenlemelerde daha uzun bir süre öngörülmedikçe, şirketin internet sitesine konulan bir içerik, üzerinde bulunan tarihten itibaren en az altı ay süreyle internet sitesinde kalır, aksi hâlde konulmamış sayılır. (6) İnternet sitesiyle ilgili olarak bu Kanunun ilgili maddelerinde ve bu maddede öngörülen düzenlemeler denetime tabi olmayan sermaye şirketleri hakkında uygulanmaz.”

2. Gerekli Bilgi ve Belgeler

Genel kurulun fiziken yapıldığı ve katılımcıların elektronik ortam aracılığıyla katılım gösterebildikleri toplantılarda, elektronik ortamdan katılacak pay sahiplerine, incelemeleri için gerekli belgelerin sunulması gerekmektedir. Bu sunma işlemi de elektronik ortamda gerçekleştirilecektir. TTK md. 1524 uyarınca hazır edilmesi gereken evraklar şu şekilde sıralanabilir: “a) Şirketçe kanunen yapılması gereken ilanlar. b) Pay sahipleri ile ortakların menfaatlerini koruyabilmeleri ve haklarını bilinçli kullanabilmeleri için görmelerinin ve bilmelerinin yararlı olduğu belgeler, bilgiler, açıklamalar.”

3. Bilgi ve Belgelerin İnternette Kalma Süresi

Kanunda daha uzun bir süre öngörülmediği müddetçe şirketin web sayfasına koyulan bir içeriğin en az altı ay süresince ilgili web sitesinde kalması gerekmektedir. Aksi durumda söz konusu içerik koyulmamış sayılacaktır. Finansal tablolarında ise bu süre 5 yıl olarak öngörülmüştür (TTK. md. 1524/5).

4. Yayınlama Yükümlülüğüne Aykırılık

Türk Ticaret Kanunu’nun 1524. Maddesine bakıldığında, bağımsız denetime tabi şirketler için bir internet sitesi açılması ve mevzuat uyarınca belirlenen ilan, belge ve

diğer içeriğın buradan yayımlanması gibi bir yükümlülüğün söz konusu olduğu görölmektedir. TTK m. 1524'te, “397 nci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca denetime tabi olan sermaye şirketleri, kuruluşlarının ticaret siciline tescili tarihinden itibaren üç ay içinde bir internet sitesi açmak ve bu sitenin belirli bir bölümünü şirketçe kanunen yapılması gereken ilanların yayımlanmasına özgülemek zorundadır.” İfadesine yer verilmiştir. Burada belirtilen internet sitesinin açılması ve gerekli içeriklerin koyulması yükümlülüklerini yerine getirmeyen kişiler için hukuki ve cezai yaptırımlar söz konusu olmaktadır. İnternet sitesi açma ve gerekli bilgilerin belgelerin saklanması yükümlülüklerinin ihlali halinde uygulanacak yaptırımlar ise TTK. md. 562/12 de belirlenmiştir. 1 Temmuz 2013 tarihi başlangıç kabul edilerek üç ay içerisinde internet sitesini oluşturmayan veya mevcut bir internet sitesinin bir bölümünü bilgi toplama hizmetlerine özgülemeyen şirket yetkilileri, altı aya kadar hapis ve yüz günden üç yüz güne kadar adli para cezasıyla karşı karşıya kalacaklardır.

TTK m. 1524/2'de, “Birinci fıkrada öngörülen yükümlülüklere uyulmaması, ilgili kararların iptal edilmesinin sebebini oluşturur, Kanuna aykırılığın tüm sonuçlarının doğmasına yol açar ve kusuru bulunan yöneticiler ile yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna neden olur. Cezai hükümler saklıdır.” Denilerek bir iptal yaptırımı öngörülmüştür. Mahkemelerin, yayımlanması gereken içerik ile ilgili anonim şirket genel kurul kararlarının iptali yönünde karar verebilmeleri mümkündür²¹⁰.

5. Katılım Bildirimi

Genel kurula elektronik ortam aracılığıyla katılım gösterilmesi zorunlu değildir. Pay sahipleri dilerse bu imkândan yararlanabileceklerdir. EGKY. md. 7/1' e göre “genel kurula elektronik ortamda katılım, hak sahiplerinin ya da temsilcilerinin güvenli elektronik imzalarıyla EGK. Sistemine girmeleriyle gerçekleşir.” Hak sahibinin yerine temsilcinin genel kurula katılacak olması halinde söz konusu temsilcinin kimlik bilgilerinin de EGKS'ye kaydedilmesi gerekmektedir. Elektronik

²¹⁰ FALCIOĞLU, M. Ö., 2016, Anonim Şirketlerin İnternet Sitesi Açma Yükümlülüğü ve Aykırılığın Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Bakımından Etkisi, Legal Hukuk Dergisi, C. 14, S. 159, s. 1233.

ortamdaki anonim şirket genel kurul toplantısına katılacak pay sahipleri, katılacaklarını genel kuruldan iki gün öncesine kadar bildirmelilerdir. Bu bildirim de EGKS üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bu iki günlük süre, payları MKK tarafından kayden izlenen borsaya kote şirketlerde bir gün şeklindedir. Şirketin kendisine gelen talepleri iki gün içerisinde kontrol ederek EGKS üzerinden kabul veya ret cevabı vermesi gerekmektedir. Genel kurul toplantısına katılmayı düşünen ve EGKS üzerinden bunu talep eden hak sahibi kişi, söz konusu tercihini genel kurul toplantısından bir gün öncesine kadar geri alabilecektir. Elektronik ortamda katılım talebini geri almayan hak sahibinin veya onun temsilcisinin fiziken genel kurul toplantısına katılım göstermesi mümkün değildir²¹¹.

III. ELEKTRONİK GENEL KURUL SİSTEMİNİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

1. Pay Sahipliğinin Tespiti

TTK'nın 415 ve 417. maddeleri, payları MKK tarafından kayden izlenen anonim şirketlerin genel kurul toplantılarını katılım ile ilgili olarak önemli farklılıkları barındırmaktadır. TTK m.415/1 uyarınca "*Genel Kurul toplantısına Yönetim Kurulu tarafından düzenlenen hazır bulunanlar listesinde adı bulunan pay sahipleri katılabilmektedir.*" Söz konusu maddenin 2. fıkrası ise "*hazır bulunanlar listesinde adı bulunan senede bağlanmamış payların, ilmuhaberlerin nama yazılı payların sahipleri ve Sermaye Piyasası Kanununun 10/A maddesi uyarınca kayden izlenen pay sahipleri veya anılanların temsilcileri genel kurula katılır. Gerçek kişilerin kimlik göstermeleri, tüzel kişilerin temsilcilerinin vekâletname ibraz etmeleri şarttır.*" şeklindedir. SPK m.30/f.2 uyarınca genel kurula katılabilecek kayden izlenen payların sahiplerine ilişkin liste, 417.maddenin birinci fıkrası uyarınca EGKS üzerinden elektronik olarak MKK'dan sağlanacak pay sahipleri çizelgesine göre düzenlenecektir. m.415/f.2 uyarınca, bu listedeki gerçek kişilerin toplantıya fiziken katılmaları halinde kimlik bilgilerini içeren bir belgeyi ibraz etmeleri, tüzel kişiler için de onları temsil eden temsilcilerin temsil belgelerini ibraz etmeleri gerekmektedir. Seri IV No:28 sayılı Tebliğin değişik 18. maddesinde ise TTK m.417

²¹¹ TEOMAN, Ö., TTK Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, S. 3, Eylül, 2009, sf. 5.

uyarınca Genel Kurula katılabilecek durumda olan pay sahiplerinin isimlerinin yazılı olduğu liste, genel kurulun yapılacağı günden bir gün önce MKK tarafından hazırlanacaktır.

2. Temsilci Atanması

Eski Türk Ticaret Kanunu'nun yürürlükte olduğu dönemde noter aracılığıyla vekalet verme sistemi seçimlik olarak öngörölmüştür. EGKS Yönetmeliği m.5/3 ile vekil, EGKS üzerinden elektronik ortam aracılığıyla atanabilmektedir. Elektronik yöntemle atanan vekilin genel kurul toplantısına mutlaka elektronik ortamda katılmaları gerekmemektedir. Bu kişiler toplantıya vekil sıfatıyla fiziken de katılabileceklerdir. Şirketin EGKS üzerinden MKK'dan temin edeceği ve pay sahiplerinin isimlerinin yazılı olduğu listede EGKS üzerinden verilmiş vekalet bilgileri de yer alacaktır. EGKS üzerinden atanan vekilin ayrıca bir fiziksel vekalet belgesi ibraz etmesi gerekmemektedir.

3. Görüntü ve Ses Aktarımı

TTK'nın 1527. maddesi uyarınca Genel Kurul toplantılarına elektronik ortamda katılımın zorunlu kılındığı durumlardan birisi de toplantıda sırasında kaydedilen görüntü ve sesin toplantıya elektronik ortamda katılanlara da sistem aracılığıyla iletiminin gerçekleştirilmesidir. Şirketlerin görüntü ve ses aktarımı sistemlerini farklı kuruluşlardan temin etmeleri maliyet açısından şirketi olumsuz etkileyecektir. Ayrıca bu durumda standart hizmet kalitesinin yakalanması konusunda da çeşitli sorunlar ortaya çıkabilecektir. Bu nedenle EGKS hizmetinin görüntü ve ses naklini birlikte içeren bütüncül bir biçimde şirketlere sunulması gerekmektedir. Bu kapsamda şirketlerle servis sağlayıcıları arasında yapılan anlaşmalar da geniş kapsamlı bir içeriğe sahiptir. Anlaşma çerçevesinde, canlı yayın hizmeti sunulmakta, görüntü ve ses anında EGKS'ye aktarılmaktadır. Bunun yanında toplantının yapıldığı salondaki

altyapı yeterliliği ve test yayını da servis sağlayıcıları tarafından kontrol edilmektedir²¹².

Genel Kurul toplantısının yapıldığı salondan alınan ses ve görüntüler, yalnızca toplantıya elektronik ortamdan katılabilecek durumda olan pay sahipleri ve onların temsilcileri için bir hizmete dönüşmektedir. Pay sahipleri ve onların temsilcileri, EGKS'ye güvenli elektronik imza ("e-imza") ile giriş yaparak yayını, Secure Sockets Layer bağlantıları ile izleyebilmektedirler. Yetkisiz kişilerin yayını izlemeleri ise Token Algoritması ile engellenmektedir. EGKS'de Genel kurul toplantısı öncesinde yapılacak işlemlerin gizliliği esastır. Dolayısıyla üçüncü kişilerin bu kayıtlara erişmeleri mümkün değildir. Ses ve görüntü nakli hizmetinin MKK'dan alınması bir zorunluluk değildir. Ancak bu tür hizmetlerin MKK'dan alınmaması durumunda şirketlerin görüntü ve ses nakline ilişkin teknik birtakım gereksinimleri²¹³ eksiksiz bir biçimde yerine getirmeleri gerekmektedir. Genel Kurulun yapılacağı salondan bir canlı yayın yapılmalı bu canlı yayın da EGKS Tebliğinde yer alan kriterlere uygun bir biçimde EGKS'ye aktarılmalıdır. Bu bağlamda bütün sorumluluk, genel kurul toplantısının yapıldığı şirkete ait olmaktadır.

4. Katılım Beyanı ve Temsilci Tayinlerinin Yapılması

Pay sahiplerinin Genel Kurul toplantılarına katılım göstermelerine ilişkin talepleri ve temsilcilerini atadıklarına ilişkin kararlarının elektronik ortamda yapılabilmesi önemli gelişmelerdir. Bu sayede sistem üzerinden pay sahipliği kontrolü anlık bir biçimde gerçekleştirilebilecektir.

5. Anlık Bilgilendirme

Genel Kurul toplantılarına ilişkin çağrıların toplantının yapılacağı tarihten belirli bir süre önce yapılması ve Genel Kurula ilişkin belgelerin yine belirli bir süre önce pay sahipleri tarafından incelenmek üzere onların bilgilerine sunulmaları gerekmektedir.

²¹² MKK Elektronik Genel Kurul Sistemi Uygulamalarına İlişkin 31.08.2012 tarihli 604 sayılı mektup, <https://www.mkk.com.tr/>, (e.t. 30/01/2019).

²¹³ Bkz. Görüntü ve Ses Naklini EGKS'ye Kendi Aktarmak İsteyen Şirketler İçin Görüntü Ve Ses Nakli Teknik Gereksinimleri, <https://www.mkk.com.tr/>, (e.t. 30/01/2019).

Bu durum, TTK m.437’de düzenlenmiştir. Bireylerin sahip oldukları bilgi alma ve inceleme hakkının doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan bu durum, kanun koyucu tarafından da göz önünde bulundurulmuş ve yeni kanun metnine dahil edilmiştir. Anonim Şirketlerin yaptıkları faaliyetler ve ekonomik durumlarına ilişkin pay sahiplerinin bilgilendirilmeleri, kamuoyunun aydınlatılması ilkesinin bir gereğidir. Pay sahiplerinin sahip oldukları hakları bilinçli bir biçimde kullanabilmeleri için şirketin yürüttüğü faaliyetler ile ilgili olarak yeterli bilgi birikimine sahip olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda, TTK’nın 1524. Maddesinde her sermaye şirketinin aynı zamanda bir internet sitesinin de olması gerektiği hükmü yer almaktadır. Bu düzenlemeye rağmen Genel Kurul çağrılarının şirketin internet sitesinde yayınlanması, şirket ortaklarına ulaşabilmede yeterli olamamaktadır (MKK 604 sayılı mektup).

Şirkette pay sahibi olan ortakların bilgilerinin MKK’da yer alıyor olması nedeniyle şirketin direkt olarak MKK aracılığıyla duyurularını yapması maliyet açısından oldukça faydalı olacaktır. Bu yöntemle duyuruların yalnızca o duyuru ile ilgili kişilere iletimi de sağlanabilecektir. Dolayısıyla Genel Kurul toplantı çağrılarının ve Genel Kurul toplantılarına ilişkin bütün bilgi ve belgelerin EGKS aracılığıyla e-MKK Bilgi Portalı’na kayıtlı olan pay sahiplerine direkt olarak e-posta ve SMS gibi elektronik birtakım yöntemlerden yararlanarak gönderilmesi ve Genel Kurul toplantısına ilişkin belgelerin pay sahiplerinin erişebilecekleri bir biçimde EGKS’de bulundurulması EGKS’nin önemli bileşenlerindedir.

6. Elektronik İmza

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’nda (“E-imza Kanunu”) e- imza; “başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veri” şeklinde tanımlanmıştır. E-imza; bir bilginin bütünlüğüne zarar verilmeden üçüncü kişilerin erişemeyecekleri bir biçimde tarafların kimliklerinin doğru olduğunu garanti eden çeşitli harflerin, karakterlerin veya sembollerin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. E-imza nitelikli elektronik sertifika kapsamında o belgenin nitelikli elektronik sertifika olduğuna ilişkin bir ibare, sertifika sahibinin kimlik bilgileri, sertifikayı sağlayan elektronik

sertifika hizmet sağlayıcısının (“ESHS”) bilgileri, imza doğrulama verisi, sertifikanın geçerlilik süresi ve seri numarası ve ESHS'nin sertifikadaki bilgileri doğrulayan elektronik imzası yer almaktadır.

E-imza Kanunu, e-imzalı belgelerin öteki yazılı belgelerle eşdeğer niteliğe sahip olduğunu ifade etmektedir. İlgili Kanunun 5. Maddesine bakıldığında güvenli e-imza ile elle atılan imzanın hukuki açıdan aynı sonucu doğuracakları belirtilmiştir. Güvenli elektronik imza, Nitelikli Elektronik Sertifika'ya dayanılarak oluşturulan e-imzadır . TBK'nın 15. Maddesinde yer alan hükme göre de güvenli e-imza, el yazısıyla atılmış imzanın bütün hukuki sonuçlarını doğuracaktır. E-imzanın düzenlendiği bir başka kanun da 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'dur (“6100 Sayılı Kanun”). Söz konusu kanunun 205. Maddesinde, “usulüne uygun olarak güvenli e-imza ile oluşturulmuş elektronik veriler, senet hükmündedir.” hükmü yer almaktadır. Bu maddeye göre ispat açısından güvenli e-imza ile oluşturulan veriler kesin birer delildir.

TTK'nın 1526. Maddesinin 3. Fıkrası, “Ticaret şirketleri ile gerçek ve tüzel kişi diğer tacirlere ilişkin olarak, bu Kanunun zorunlu tuttuğu bütün işlemler elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile de yapılabilir. Bu işlemlerin dayanağı olan belgeler de aynı usulle elektronik ortamda düzenlenebilir. Zaman unsurunun belirlenmesi gereken ve yönetmelikte düzenlenen hâllerde güvenli elektronik imzaya eklenen zaman damgasının tarihi, diğer hâllerde merkezî veri tabanı sistemindeki tarih esas alınır.” şeklindedir. Bu hükme göre, ticaret şirketleri ile gerçek ve tüzel kişi diğer tacirlerin kanunda zorunlu olarak öngörülen işlemleri elektronik ortamda güvenli e-imza ile yapabilmeleri mümkündür. Aynı maddenin 4.fıkrasında da “Şirket adına imza yetkisini haiz kişiler şirket namına kendi adlarına üretilen güvenli elektronik imzayla imza atabilirler. Bu durumda, kullanılacak nitelikli elektronik sertifikalarda sertifika sahibi alanı içerisine, sertifika sahibinin ismiyle birlikte temsil ettiği tüzel kişinin de ismi yazılır. Bu husus tescil ve ilan edilir.” hükmü yer almaktadır. Bununla birlikte temsilci atanmasında pratikte yaşanan çeşitli problemler nedeniyle pay sahiplerinin temsilcilerini güvenli e-imzayla EGKS'den atayabilmeleri mümkün hale getirilmiştir. Bu yolla pay sahipleri temsilcilerine oy konusunda talimat da verebilir hale gelmişlerdir. Bu kapsamda EGKS'de işlem yapılabilmesi

için öncelikli olarak e-MKK Bilgi Portalına kaydolarak güvenli e-imza sahip olunması gerekmektedir.

Gerçek kişiler bakımından geçerli olan bu kural tüzel kişiler için de geçerlidir. Tüzel kişi adına işlem yapacak olan yetkilinin kendi adına üretilen güvenli e-imzaya sahip olmaları gerekmektedir. Yayla'ya göre özellikle yabancı pay sahiplerinden geçerli bir nitelikli elektronik sertifikaya sahip olmaları beklenmemelidir. Dolayısıyla güvenli e-imzaya ek olarak kimlik doğrulamaya elverişli çeşitli elektronik yöntemler de kullanılmalıdır . E-imza Kanunu m.14 ve E-imza yönetmeliği m.32'deki hükümler uyarınca, Türkiye dışında bir ülkede ESHS tarafından verilen elektronik sertifikanın Türkiye'de kabul edilmesi için birtakım şartların sağlanması gerekmektedir. E-imza ile birlikte başka kimlik doğrulama yöntemlerinin kullanılması, yabancı kişilerin genel kurul toplantısına katılımlarını kolaylaştıracaktır. Ancak kanuni düzenlemeler çerçevesinde e-imzaya bağlanan hukuki sonuç yönünden bir değerlendirme yapıldığında diğer kimlik doğrulama yöntemleriyle e-imza yönteminin aynı hukuki sonucu doğurup doğuramayacağı tartışmalı bir husustur. Genel Kurula ilişkin işlemlerin gerçek hak sahibi kişi tarafından yapılıp yapılmadığının belirlenmesi adına alternatif birtakım kimlik doğrulama yöntemlerinden yararlanılması faydalı olabilmektedir. Fakat kanun koyucunun imzayı bir geçerlilik şartı olarak öngördüğü hallerde yalnızca alternatif kimlik doğrulama yönteminden yararlanılması yeterli olmamaktadır. Toplantı tutanağının imzalanması, bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Bütün bu belirtilenler ışığında, imzaya bağlanan hukuki sonuç sebebiyle salt alternatif kimlik doğrulama yöntemlerinin uygulama alanı bulamayacağı söylenebilir.

7. Raporlama ve Arşivleme

Şirketin EGKS üzerinden pay sahiplerinin incelemesine sundukları Genel Kurula ilişkin bilgi ve belgeler, her zaman EGKS'den temin edilememektedir. Bu nedenle pay sahiplerinin bütün bu bilgi ve belgeleri çeşitli kriterlerle raporlayabilmeleri mümkündür. EGKS tarafından hazırlanan bu raporlar, ihtiyaç duyulması durumunda pay sahiplerinin veya onların temsilcilerinin bilgilerine sunulmaktadır. Bu durum, genel kurul toplantısına temsilcileri aracılığıyla katılım gösteren pay sahiplerine

kendi adlarına kullanılan oyların ne yönde olduğunu takip edebilmek imkânı vermektedir (MKK 604 sayılı mektup). EGKS’de Genel Kurula ilişkin yapılan tüm işlemler ve sisteme işlenen belgeler, EGKS’de arşivlenmektedir. Bu arşivlenen bilgi ve belgelerin herhangi bir nedenle değiştirilmeleri mümkün değildir. EGKS Yönetmeliği m.13/c uyarınca şirketlerin EGKS’de yapılan işlemlere ilişkin kayıtları ve genel kurula elektronik ortamda katılım gösteren pay sahipleri veya onların temsilcilerinin bilgilerini 10 yıl süreyle saklamaları gerekmektedir. Borsaya kote şirketler açısından söz konusu olan bu yükümlülük, MKK tarafından yerine getirilecektir.

8. Yabancı Dil Seçeneği

01.01.2013 tarihinden itibaren EGKS’de İngilizce dil seçeneği ile de hizmet sunulmaya başlanmıştır. Bu yeniliğin en önemli nedeni, yabancı uyruklu şirket ortakları sayısında yaşanan artıştır. İngilizce dil seçeneğinin aktif bir biçimde kullanılabilmesi için şirket tarafından EGKS’ye girilen bilgilerin sisteme İngilizce olarak girilmesi gerekmektedir.

IV. GENEL KURUL SIRASINDAKİ İŞLEMLER

1. Pay Sahipleri Listesi

SerPK md. 30 uyarınca genel kurula katılabilecek durumda olan kayden izlenen pay sahiplerine ait liste, şirketin yönetim kurulu tarafından düzenlenmelidir. Bu listenin oluşturulmasında, MKK’dan sağlanacak pay sahipleri çizelgesi dikkate alınmaktadır. Söz konusu çizelge ile ilgili usul ve esaslar, SPK’nın hazırladığı bir tebliğ ile düzenlenmiştir. Liste ele alındığında pay sahiplerinin isim ve soy isimleri, yerleşim yerleri, sahip oldukları pay senetlerinin sayısı, imtiyazlı pay miktarları ve katılacakların imzalayacakları yerlerin düzenlendiği görülmektedir. Listede ortaya çıkabilecek olası hatalardan, SPK sorumludur. SPK’nın bu sorumluluğu, yönetim

kurulu ile kayden izlenen paylar bakımından sınırlıdır. Listeye EGKS üzerinden ulaşılması mümkündür²¹⁴.

Anonim ortaklıkların halka açık olanlarında payların tamamının kayden izlenebilir durumda olmasından dolayı yönetim kurulunun kayden izlenen paylar bakımından hazır bulunanların listesi ile ilgili olarak herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır²¹⁵. Genel kurul toplantısının yapılacağı tarihten bir gün önce, saat 23.59'dan başlamak üzere pay sahipleri listesinin EGKS üzerinden temin edilmesi mümkündür. Söz konusu listede pay sahipleri ile elektronik oylamaya katılacağını bildirenlerin bilgileri yer almaktadır. Toplantının yapılacağı gün pay sahiplerinin kontrolü de bu liste üzerinden gerçekleştirilmektedir. Elektronik oylamanın yanında fiziki olarak da oy kullanabilecek olan kişilerin vatandaşlık numaraları, EGKS'de yer alan fiziki hazirun bölümüne kaydedilmektedir. Elektronik ortamda toplantıya katılım gösteren kişilerin kontrolü, EGKS üzerinden otomatik bir biçimde gerçekleştirilmektedir. Bu kontrol neticesinde elektronik hazirun bölümüne katılımcıların bilgileri girilerek kayıt işlemi tamamlanmaktadır²¹⁶.

EGKS yönetmeliği ve pay sahibinin vekilinin EGKS üzerinden elektronik yöntemden yararlanılarak atanması, birçok faydayı da beraberinde getirmektedir. Ataması elektronik yöntem kullanılarak gerçekleştiren vekil, genel kurula hem elektronik ortamda hem de fiziksel olarak katılım gösterebilmektedir. EGKS üzerinden temin edilecek pay sahiplerinin yer aldığı listede EGKS üzerinden verilen vekâlete ilişkin bilgiler de yer alır. Bu bilgiler, pay sahiplerine ilişkin bilgilerde olduğu kadar geniş kapsamlı değildir. Vekilin ad ve soyadı gibi birtakım temel bilgiler, söz konusu listede bulunmaktadır. EGKS üzerinden atanan bir vekilin buna ek olarak ayrıca bir vekâlet belgesi alması gerekmemektedir.

²¹⁴ BAHTİYAR, M./ HAMAMCIOĞLU, E., Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, sf. 57.

²¹⁵ TEKİNALP, Ü., Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları, sf. 311.

²¹⁶ YAYLA, Ü., Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar, sf. 167.

Tüzel kişide temsilci söz konusu olduğunda sorgu bölümüne tüzel kişinin Vergi Kimlik Numarası girilmektedir. “Temsilci Güncelle” butonu kullanarak temsilcinin kimlik numarası ve adı da listeye eklenebilir.

İdari hak denildiğinde genel kurul toplantısına katılım hakkı, oy kullanma hakkı ve iptal davası açma hakkı akla gelmektedir. Yatırımcı payları, sahibine idari herhangi bir idari hak vermeyen paylardır. Bu nedenle SPK tarafından değişken sermayeli yatırım ortaklıkları ile ilgili herhangi bir tebliğin çıkarılmadığı hallerde kanun koyucunun şirket yönetimine katılma amacı taşımayan maddi gelir elde etmek için pay senedine yatırım yapan kişileri esas aldığı görülmektedir²¹⁷.

Toplantıya elektronik ortam aracılığıyla katılımında bulunacağını bildiren kişiler, toplantının başlayacağı saatten beş dakika öncesine kadar EGKS’ye giriş yapabileceklerdir. Dolayısıyla söz konusu sürenin dolmasının ardından EGKS’de otomatik olarak bir liste meydana gelmektedir. Bu listenin yazdırılabilmesi mümkündür. Ayrıca şirket tarafından bir liste oluşturulmasına gerek yoktur. Pay sahiplerine ilişkin liste elde edildikten sonra fiziki hazirun listesi hazırlanabilir hale gelmektedir. Toplantı devam ettiği müddetçe fiziki hazirun listesine eklemeye bulunulması mümkündür. Sehven bir kaydın fiziki hazirun listesine eklenmesi durumunda sayfanın en alt kısmında yer alan “sil” butonundan yararlanarak söz konusu kayıt silinebilmektedir.

2. EGKS Kontrolü

Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik md. 9 uyarınca genel kurul toplantısının fiziki ve elektronik ortamda, aynı anda açılması gerekmektedir. Toplantının açılabilmesi için mevzuatta öngörülen şartların yerine getirildiğinin tespiti önem taşımaktadır. Bu tespit, bakanlık tarafından gönderilecek bir temsilci tarafından yapılmaktadır. EGKS’deki teknik birtakım problemlerin toplantı anında düzeltilebilmesi için toplantı başkanının konuyla ilgili

²¹⁷ NÖMER, E., Fusun, 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nda Kolektif Yatırım Kuruluşları ve Özellikle Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklığı, İÜHFİM C. LXXI, 2013, S. 2, sf. 140.

uzman kişileri görevlendirmesi mümkündür. EGKS yetkilisi olarak atanacak kişi, Sermaye Piyasası Lisanslama, Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş. tarafından çevrimiçi verilen EGKS eğitimini tamamlamış olmalıdır. Eğitimlerini başarıyla tamamlayan kişilerin başarılarını gösterir nitelikte olan sertifikaların ise MKK'ya ibrazına gerek yoktur. Söz konusu kişilere ilişkin bilginin MKK tarafından Sermaye Piyasası Lisanslama, Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş'nin sisteminden alınması mümkündür²¹⁸.

EGKS'ye ilişkin eğitimler, internet üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bu eğitim faaliyetine ilişkin bilgilere, MKK'nın "e-genel kurul" sayfasında yer alan eğitim bölümünden ulaşılması mümkündür. Uygulamaya bakıldığında bu alanda eğitilmiş olan kişilerin sistemin çalışır vaziyette olduğunu Bakanlık tarafından gönderilen temsilciye bildirdikleri görülmektedir. Bakanlık temsilcisi, EGKS'ye ilişkin şartların mevcut olup olmadığını resen denetleme yetkisine sahiptir. Sistemin çalışması için gerekli şartların olmaması, bir erteleme nedenidir. Nitekim Bakanlık Temsilcisi Yönetmeliği md.28'de de bu hüküm yer almaktadır.

Genel kurul toplantısının elektronik ortamda yapıldığı durumlarda, fiziki genel kuruldan görüntü ve ses nakli yapılması gerekmektedir. Ekran, güvenli e-imza sahibi olan iki kişinin ayrı ayrı sisteme giriş yapmasıyla açılmaktadır. Fakat hatalı birtakım işlemlerin ortaya çıkmasını engellemek amacıyla EGKS'ye yalnızca EGKS'yi kullanacak uzmanın bilgisayarından giriş yapılması tavsiye edilmektedir. EGKS'ye MKK'nın web sitesi üzerinden bağlanılmasından dolayı toplantıda kullanılacak bilgisayarın ayrıca bir yazılıma sahip olması gerekmemektedir. Fakat kullanılan bilgisayarın, EGKS'yi düzgün bir biçimde çalıştırabilmesi için birtakım sistemsel gereksinimleri sahip olması gerekir. Fiziksel genel kurul ortamından elektronik ortama yapılacak olan ses ve görüntü aktarımı, yapılan çeşitli protokoller aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu protokoller, dışarıya kapalı vaziyettedir²¹⁹.

²¹⁸ MKK, 2016, <https://egk.mkk.com.tr/egkweb/Sss.jsp,E-GENEL KURUL->, (e.t. 14/02/2019).

²¹⁹ MKK, 2016, <https://egk.mkk.com.tr/egkweb/Sss.jsp,E-GENEL KURUL->, (e.t. 14/02/2019).

3. Toplantının Başlaması

Toplantı, daha önce ilan edilen başlangıç saatinin üç dakika öncesinden itibaren başlayabilecektir. Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılım gösterenler ile fiziksel olarak katılım gösterenler, eşit haklara sahiptirler. Bu hakların kullanımında da aynı eşitliğin sağlanmasına özen gösterilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla toplantıya elektronik ortamda katılanlar, sahip oldukları hakları, fiziki katılımcılarla eş zamanlı bir biçimde kullanabileceklerdir. Toplantı başkanının gündemi görüşmeye açması ile beraber gündem elektronik ortamda da görüşmeye açılmalıdır²²⁰. Aynı zamanda toplantıyı baştan sona kaydedecek olan kameranın da kayıt yapmaya başlaması gerekmektedir. Bu durum, toplantıyı izlenebilir hale getirmektedir. Toplantı başkanı tarafından EGKS'nin kullanımı için bir uzmanın görevlendirilmesi mümkündür. Fakat bu kişinin daha önce de belirtildiği üzere alanında uzman, bu konuda gerekli olan eğitimi almış bir kişi olması gerekmektedir.

Toplantının gerçekleştirildiği fiziksel ortamda, elektronik ortam aracılığıyla toplantıya katılım gösteren pay sahiplerinin düşüncelerini ifade edebilmeleri ve diğer katılımcılara iletebilmeleri için makul bir süre tanınmalıdır. Uygulamada bu sürenin genellikle iki dakika olarak belirlendiği görülmektedir. Elektronik ortamda yer alan bir pay sahibinin sorusunun cevaplanmaması veya sorununun ifade edilmemesi, fiziki bir katılımcının sorusunun cevaplanmaması ve sorununun ifade edilmemesi ile aynı hukuki sonuca sahiptir. Toplantı başkanının toplantıyı elektronik ve fiziki ortamda açarak elektronik genel kurul uygulaması ve toplantıdaki oy kullanma usulü ile ilgili olarak katılımcı pay sahiplerini bilgilendirmesi gerekmektedir. Toplantı gündeminde yer alan konuların görüşülmesinin ardından yine fiziki ve elektronik ortamda eşzamanlı olarak oylama aşamasına geçilmektedir. Elektronik oy sayımı düzenlemeleri saklı kalmak üzere fiziki olarak toplantıya katılım gösteren pay sahiplerinden açık ve el kaldırarak oy kullanmaları, ret oyu kullanacak pay sahiplerinin bunu sözlü olarak ifade etmeleri beklenmektedir. Söz konusu durumun aksi esas sözleşmede kararlaştırılabilmektedir.

²²⁰ R.G., 2016, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler>, (e.t. 14/02/2019).

29.06.2013 tarih, 28692 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tebliği uyarınca²²¹; oy kullanma süresi iki dakikadır. İki dakikalık süre dolmadan toplantıya katılan pay sahiplerinin tamamının oyunu kullanması durumunda sürenin sonunun beklenmesine gerek yoktur. Elektronik ortamda verilen oyların da gelmesinin ardından salondaki oylar sisteme girilmelidir. Oylama sonucunun sisteme girilmesinin ardından toplantı gündeminde yer alan diğer maddelere geçilmesi mümkündür.

Öncelikle önergeler okunur. Yapılacak oylama ile toplantı başkanı, oy toplama memuru ve tutanak yazmanının seçimi gerçekleştirilir. Fakat zaman zaman şirketin esas sözleşmesinde toplantı başkanının seçimine ilişkin farklı yöntemlerin belirlendiği görülebilmektedir. Esas sözleşmede farklı bir düzenlemenin yer alması durumunda genel düzenleyici nitelikteki hükümlere başvurulmayacak ve esas sözleşmede yer alan hükümler doğrultusunda hareket edilecektir. Toplantı başkanının pay sahibi olması gerekmemektedir. Şirket genel kurulunun yönetim usulü, şirket yönetim kurulu tarafından hazırlanacak olan iç yönerge ile belirlenmektedir. Genel olarak iç yönergede yönetim kurulunun görevleri, çalışma usulü, özel görevli kişiler ve çeşitli komisyonlara ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. İç yönergenin tescil edilmesi zorunlu değildir. TTK md.367 hükmü uyarınca yönetim kurulu, istem üzerine pay sahiplerini ve korunmaya değer menfaatlerini ikna edici bir biçimde ortaya koyan alacaklıları bu iç yönerge hakkında yazılı olarak bilgilendirir. Fakat 28 Kasım 2012 Tarihli, 28481 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan yönetmelik uyarınca iç yönergenin asgari şartları Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından düzenlenmiştir. Bu iç yönerge, genel kurulun vereceği onay ile yürürlüğe girebilmektedir. Söz konusu yönetmelik ile genel kurulun işleyişine ilişkin kuralları içeren iç yönergenin tescil ve ilan edilmesi gerekliliği düzenlenmiştir²²². Yönetmelikte yer alan tescil ve ilan zorunluluğu, kanun hükmü ile çelişmektedir. Fakat iç yönergenin ilgili bölümü ile sınırlandırılmadığı müddetçe yapılacak her türlü değişikliğin tescil ve ilan edilmesinin bir zorunluluk olduğunun kabul edilmesi gerekmektedir²²³.

²²¹ R. G., 2016, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler>, (e.t. 14/02/2019).

²²² HUYSAL, A. S., Şirketler Hukuku, İstanbul, 2012, sf. 519.

²²³ GÜNEY, A. N., 6552 Sayılı Torba Kanun İle TTK md.371'e Eklenen 7.Fıkraya İlişkin Değerlendirmeler,<http://arslanlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale>, (e.t. 14/02/2019).

4. Toplantıya Katılım ve Toplantıda Oy Kullanma

28.08.2012 tarih, 28395 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmeliğin 5. Maddesinin 3. Fıkrasında, “*MKK tarafından kayden izlenen payları borsaya kote edilen şirketlerin yapacakları genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılma, temsilci tayin etme, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme işlemleri MKK tarafından sağlanan EGKS üzerinden yapılır.*” hükmü yer almaktadır. Payları kayden izlenen halka açık ortaklıkların genel kurul toplantılarına, hazır olunanlar listesinde ismi yer alan pay sahiplerinin katılmaları mümkündür. Kayden izlenmeyen ortaklıklarda ise kimin toplantıya katılım hakkına sahip olduğunun tespitinde 6102 sayılı TTK hükümlerine başvurulmaktadır. Pay sahiplerinden elektronik ortamda temsilcileri aracılığıyla toplantıya katılım göstermek isteyenler, söz konusu tercihlerini EGKS üzerinden bildirmelilerdir. Elektronik ortamda genel kurul toplantısına katılımın mümkün olduğu ortaklıklarda pay sahiplerinin temsilcileri aracılığıyla toplantıya katılım göstermeleri mümkündür. Temsilcinin yetkilendirilmesi işlemi, EGKS üzerinden yapılabilmektedir. Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılım, pay sahiplerinin veya onların yetki verdikleri temsilcilerin e-imza aracılığıyla EGKS’ye giriş yapmalarıyla gerçekleşmektedir. Payları borsaya kote edilmiş olan ve MKK sistemine tabi anonim ortaklıklarda, toplantının yapılacağı tarihten bir gün önce saat 21:00’e kadar, EGKS’ye girerek temsilcilerinin kimliklerini sisteme kaydettirmeleri gerekmektedir. EGKS üzerinden temsilcinin yetkilendirilmesi, TTK hükümleri ile paralel bir uygulama olarak değerlendirilmektedir²²⁴. Genel kurul toplantısına katılım gösterebilecek olan kayden izlenen pay sahiplerinin yer aldığı liste, TTK’nın 417’nci maddenin 1’inci fıkrası uyarınca MKK’dan sağlanan “Pay Sahipleri Çizelgesine” göre düzenlenmektedir. Bu uygulama, hiçbir blokaja gerek olmadan genel kurula katılımı mümkün kılmaktadır. Söz konusu uygulama aracılığıyla pay sahiplerinin yer aldığı liste, şirketin erişimine açık hale gelmektedir²²⁵.

²²⁴ KARAMANLIOĞLU, A., Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016, sf. 258.

²²⁵ MKK, 2013, <http://www.mkk.com.tr>, (e.t. 14/02/2019).

Toplantıya elektronik ortamda katılım gösterecek olan hak sahiplerinin ve onların temsilcilerinin yer aldığı liste, toplantı başlamadan önce EGKS üzerinden temin edilmektedir. Bu liste, hazır bulunanlar listesinin oluşturulmasında bir kaynak işlevi görmektedir. Bu nedenle ilk olarak temsil edilen kişinin MKK tarafından sağlanacak pay sahipleri çizelgesi ya da yönetim kurulu tarafından hazırlanan genel kurula katılabileceklerin yer aldığı listede bulunup bulunmadığı incelenmektedir²²⁶. Oy kullanma hakkına sahip olan pay sahibinin tüm hesaplarındaki payları veya bazı hesaplarındaki payları ile oy kullanmaları mümkündür. Verilen oy, isteğe bağlı olarak kaydedilmektedir. Oy yalnızca bir defa kullanılabilir. Oyun sehven kullanılması durumunda da değiştirilmesi mümkün değildir.

Genel kurul gündeminde yer alan bir konuya ilişkin verilecek olan oyun daha önce EGKS'ye kaydedilmesi halinde sistem üzerinde yer alan "kayıtlı oyları ilet" butonu kullanılarak oy kullanılabilir. Fakat bu durumun yol açabileceği çeşitli problemler nedeniyle pay sahipleri otomatik iletim talimatı verseler bile tek bir tuşla manuel olarak oy kullanabilmeleri gerekmektedir. Türk Ticaret Kanunu, pay sahiplerinin sahip oldukları oy kullanma hakkını, paylarının toplam itibari değeriyle orantılı bir biçimde kullanabileceklerini hüküm altına almıştır. Bu bağlamda, toplantıya fiziken katılım gösteren pay sahipleri tarafından kullanılan kabul ve ret oylarının taşıdıkları itibari değer sisteme girilmesi gerekmektedir²²⁷. EGKS Yönetmeliğinin 11. maddesi uyarınca, genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılım gösteren pay sahipleri, toplantı başkanının oylamaya geçildiği bildiriminde bulunmasının ardından EGKS üzerinden oylarını kullanacaklardır. Toplantıya katılan pay sahipleri, gündemde yer alan bir konuya ilişkin düşüncelerini belirtip çeşitli önerilerde bulunabilirler. EGKS Tebliği md.6 hükmüne göre toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahibi, görüşülmekte olan gündem maddesine ilişkin yazılı olmak suretiyle en fazla ki adet görüş iletebilecektir. Genel kurul toplantısında gündeme alınmış olan her bir maddenin, ayrı ayrı oylanması gerekmektedir. Pay sahibinin veya onun temsilcinin ilgili gündem maddesine ilişkin verdiği oyu değiştirme gibi bir hakları bulunmamaktadır.

²²⁶ KARAMANLIOĞLU, A., Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili, sf. 299.

²²⁷ MKK, 2016, <https://egk.mkk.com.tr/egkweb/Sss.jsp,E-GENEL KURUL->, (e.t. 14/02/2019).

Oylama neticesinde ortaya çıkan sonuç, EGKS üzerinde toplantı başkanına iletilmektedir. Toplantı başkanı önüne gelen sonucu bir tutanak haline getirir. Tutanakta, elektronik ortamda gönderilen bir muhalefet şerhinin bulunması durumunda bu şerhe de yer verilmesi gerekmektedir.

Halka açık anonim ortaklıklarda genel kurul toplantıları genellikle pay sahipleri tarafından pek fazla bir ilgiyle karşılanmamaktadır. Bu durumun olumsuz bir sonucu olarak ortaklık içerisinde az bir paya sahip olan pay sahibinin şirket içerisinde kontrolü ele geçirmesine rastlanabilmektedir. Bu nedenle pay sahiplerinin elektronik ortamda genel kurul toplantısına asaleten veya vekâleten katılımları mümkün hale getirilmiştir²²⁸. SerPK'nun m. 30/4 hükmü "*Halka açık ortaklıkların genel kurullarında oy kullanma hakkına sahip olanlar, bu haklarını vekil tayin ettikleri kişiler aracılığıyla da kullanabilirler. Ancak, payları kayden izlenmeyen halka açık ortaklıklarda hamiline yazılı payların zilyetliğinin devri veya bunlara mutasarrıf olduğunu gösteren belgelerin temlik yoluyla da, genel hükümler çerçevesinde oy kullanılabılır. Saklama hizmeti sunanların, saklama hizmeti sundukları paylara ilişkin oy haklarını vekil sıfatıyla kullanmaları hâlinde de bu fıkra hükmü uygulanır.*" şeklindedir.

Uygulamaya bakıldığında genel kurul çağrısından 45 gün önce, pay sahiplerini, önerdikleri kurumsal temsilcilerin kimliklerini ve bunlara ulaşılabilecek adres ve elektronik posta adresi ile telefon ve telefaks numaralarını ortaklığa bildirmeleri gerekmektedir. Fakat bu yükümlülük, halka açık ortaklıklar açısından, genel kurulların planlanması açısından ciddi sorunlara neden olmaktadır. Bu nedenle kanun koyucu, bu hükmün halka açık ortaklıklarda uygulanmayacağını ifade etmiştir.

TTK 1527. maddesi hükmünün gerekçesine bakıldığında pay senetleri borsada işlem görmekte olan anonim şirketler için yönetsel anlamda ortaya çıkan güç boşluğunun çok temel bir problem olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılımı çoğu zaman istenilen düzeyde olmamaktadır. Elektronik ortam aracılığıyla genel kurul toplantısına katılım

²²⁸ PASLI, A./ YARALI, L., Hangi Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Kurumsal Temsilci Çağrısı Yapılmalı, 2013, <http://dünya.com>, (e.t. 14/02/2019).

gösterme imkânı, toplantıya katılım oranında ciddi bir artış yaşanmasını sağlayacaktır. Bu sayede halka açık anonim şirketlerin yönetimi de daha şeffaf bir hale gelecektir. SerPK'nun md. 30 hükmü uyarınca, nama veya hamiline olup da kayden izlenen halka açık anonim ortaklıklarda pay sahiplerinin genel kurul öncesinde MKK tarafından hazırlanan pay sahipleri cetvelinde yer almaları gerekmektedir. Bu şekilde pay sahiplerinin yalnızca kimliklerini göstererek genel kurul toplantısına katılımları mümkün hale gelmiştir. TTK md. 417, f.2. hükmü, “*yönetim kurulu, kayden izlenmeyen paylar ile ilgili olarak genel kurula katılabilecekler listesini düzenlerken, senede bağlanmamış bulunan veya nama yazılı olan paylar ile ilmühaber sahipleri için pay defteri kayıtlarını, hamiline yazılı pay senedi sahipleri bakımından da giriş kartı alanları dikkate alır.*” şeklindedir.

SerPK'nın “*Sermaye piyasası araçlarının kaydileştirilmesi*” kenar başlıklı 13 üncü maddesine bakıldığında, kayıtların tutulmasında aracı kuruluşların etkin bir rol oynamasının zorunlu olmadığı görülmektedir. Fakat 13. Maddenin 3. Fıkrasında, “*Kaydi sermaye piyasası araçlarına ilişkin haklar, MKK tarafından izlenir. Kayıtlar, MKK tarafından oluşturulan elektronik ortamda, bu kuruluşun üyelerince tutulur*” ifadesi yer almaktadır. TTK md. 496 hükmüne göre; MKK'ya, borsaya kote edilmiş payların devri durumunda devreden kimliğini ve satılan payların sayısını anonim ortaklığa bildirme ve ayrıca anonim ortaklığın da bu bilgilere teknik erişiminin sağlanması yükümlülüğünün öngörülmesinden dolayı 6362 sayılı Kanun'da kayıtların aracı kuruluşlar itibariyle de tutulacağına ilişkin bir hükmün yer almaması bir eksiklik değildir.

Yine SerPK md. 30, f. 1 uyarınca, halka açık ortaklık genel kuruluna katılma ve oy kullanma hakkı, pay sahibinin paylarını herhangi bir kuruluş nezdinde depo etmesi şartına bağlanamayacaktır. TTK 415/4 maddesinde de “*Genel kurula katılma ve oy kullanma hakkı, pay sahibinin payların sahibi olduğunu kanıtlayan belgeleri veya pay senetlerini şirkete bir kredi kuruluşuna veya başka bir yere depo edilmesi şartına bağlanamaz.*” hükmü yer almaktadır.

SerPK'nun 30. Maddesi ile halka açık ortaklıklarda toplantıya katılım ve oy kullanmada TTK'nın md. 415, f.4 hükmü birbirlerine benzer nitelikteki hükümleri

içermektedir. Bunun yanında, SerPK, TTK' nın imtiyazlı paylar sistemine halka açık anonim ortaklıklar bakımından farklı bir düzenlemeyi öngörmüştür. SerPK 'da öngörülen şartlar altında oy hakkına ve yönetim kurulunda temsil edilmeye ilişkin imtiyazların kaldırılması mümkündür.

SerPK md. 28 hükmüne bakıldığında kuru tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde, faaliyetlerin zorunlu ve makul kıldığı haller sakla kalmak koşuluyla mevzuata uygun olarak hazırlanan finansal tablolarına göre üst üste beş yıl boyunca dönem zararı eden halka açık ortaklıklarda oy hakkına ilişkin imtiyazların alınacak kurul kararı ile kaldırılacağı görülmektedir. İmtiyazlı payların çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına ait olması halinde bu hükmün uygulanması söz konusu değildir²²⁹.

Yönetim kontrolünü gerçekleştiren payların ya da oy haklarının iktisap edilmesi durumunda diğer ortakların sahip oldukları payların satın alınmasına ilişkin teklifte bulunulması zorunludur. Pay sahiplerinin ellerindeki paylar nedeniyle çeşitli haklara ve borçlara sahip olmaları, zorunlu pay alım teklifi açısından büyük önem ifade etmektedir. Küçük yatırımcı, pay alım teklifinin zorunluluğunda muhatap konumunda yer almaktadır. Bu küçük yatırımcının hedef ortaklık içerisinde pay sahibi olmasından dolayı kanun koyucu özel bir koruma öngörmüştür. Şirket içerisinde gerçekleşebilecek bir yönetim kurulu değişikliği, en çok pay alım teklifi zorunluluğunun doğduğu anda hedef ortaklıkta pay sahibi olan yatırımcıları etkilemektedir. Sahip olunan pay üzerinde bir intifa hakkı oluşturarak yönetim kontrolünü sağlayacak ölçüde oy kullanma hakkına sahip olan kişi, aynı zamanda pay alım teklifi zorunluluğu ile de karşı karşıya kalmış olmaktadır.

TTK md. 360 / 4 hükmü uyarınca genel kurulda, intifa hakkı sahibinin oy kullanma hakkı bulunmaktadır. Fakat intifa hakkı sahibinin bu hakkını kullanırken payın maliki konumunda yer alan kişinin menfaatlerini de göz önünde bulundurması gerekmektedir. Oy kullanma hakkının payın malikinde kalacağı kararlaştırılmış ise intifa hakkı sahibinin zorunlu pay alım teklifinde bulunma yükümlülüğü de ortadan kalkmaktadır. TTK md.427,f.2 hükmüne göre "*Hamiline yazılı pay senedini, rehin,*

²²⁹ TEKİNALP, Ü., Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları, sf. 372.

hapis hakkı, saklama sözleşmesi veya kullanım ödöncü sözleşmesi ve benzeri sözleşmeler sebebiyle elde bulunduran kimse, pay sahipliği haklarını, ancak pay sahibi tarafından özel bir yazılı belge ile yetkilendirmiş ise kullanabilir.” Rehinli alacaklının oy kullanma hakkı bulunmadığından pay alım teklifi zorunluluğu da söz konusu değildir. Fakat yapılacak oy sözleşmeleri ile yalnızca bir defaya mahsus olarak genel kurulda finansal tabloların onaylanması, yönetim kurulu üyelerinin ücretlerinin ve huzur haklarına yönelik karar verilmesi, yönetim kurulu üyelerinin ibrası, yönetim kurulu üyeleri hakkında sorumluluk davası açılmasına karar verilmesi gibi çeşitli kararların alınmasında rehinli alacaklının da oy kullanma hakkı bulunmaktadır. Fakat bu gibi durumlarda yönetim kontrolünün elde edilmesinden söz edilemeyecektir²³⁰.

Bazı durumlarda pay sahipleri oy haklarını kullanamamaktadırlar. TTK. md. 436'ya bakıldığında *“pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamaz.”* hükmünün yer aldığı görölmektedir. Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimde görevli imza yetkisine sahip olan kişiler, yönetim kurulu üyelerinin ibralarına ilişkin kararlarda sahip oldukları haklardan doğan oy haklarını kullanamayacaklardır. Örneğin bir yönetim kurulu üyesinin kendi ibrasında oy kullanması mümkün değildir. Oydan yoksun olan pay sahibi, yalnızca kendi paylarından doğan haklarını kullanmayacaktır. Söz konusu pay sahibinin başka bir paydaşın temsilcisi sıfatıyla oy kullanmasında hukuki bir engel bulunmamaktadır. Oy hakkından yoksunluk geçici bir nitelik taşımaktadır.

5. Toplantıda Karar ve Yeter Sayı

Kanuni düzenlemeler ele alındığında ortaklık merkezinin yurt dışına taşınması ile bilanço zararlarının kapatılması için yükümlölük ve ikincil yükümlölük oluşturan kararlar dışında, TTK'nun 418. Maddesinin toplantı ve karar yeter sayılarının belirlenmesinde uygulanması gerekmektedir. Buna göre genel kurulun

²³⁰ **TÜRKYILMAZ, İ.**, Sermaye Piyasası Hukukunda Pay Alım Teklifi Zorunluluğu, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2015, sf. 40-59.

toplanabilmesi için şirket sermayesinin en az dörtte birini (%25) temsil eden pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunması gerekmektedir. SerPK’da, TTK’da ya da esas sözleşmede daha ağır bir nisabın öngörülmesi halinde bu nisap uygulanacaktır. Nisabın sağlanamaması durumunda yapılacak ikinci toplantıda ise nisap koşulu aranmamaktadır. Kural olarak toplantıya katılan pay sahiplerinin çoğunluğunun oyu ile kararlar alınmaktadır. Ancak kanunda bazı ağırlaştırıcı çoğunluğun öngörüldüğü durumlar da bulunmaktadır. Örneğin halka açık anonim şirketlerde yeni pay alma haklarının kısıtlanmasına, kayıtlı sermaye siteminde yönetim kuruluna yeni pay alma haklarını kısıtlama yetkisinin verilmesine, sermaye azaltımına ve SerPK’ nun önemli nitelikte işlem sayıldıkları belirtilen birleşme, bölünme, işlemlerine taraf olması, tür değiştirme veya sona erme kararı alması, mal varlığının tümünü veya önemli bir bölümünü devretmesi veya üzerinde bir ayni hak tesis etmesi veya kiralaması, faaliyet konusunu tümüyle veya önemli ölçüde değiştirmesi, imtiyaz öngörmesi veya mevcut imtiyazların kapsam ve konusunu değiştirmesi, borsa kotundan çıkılması gibi kararlarda esas sözleşmede daha ağır nisabın öngörülmemesi halinde üçte ikilik bir çoğunluk aranmaktadır. Sermayeyi temsil eden payların en az yarısının hazır bulunması durumunda ise esas sözleşmede daha ağır nisap öngörülmemiş ise toplantıya katılan payların çoğunluğu karar almaya yeterlidir. SerPK m.29 uyarınca nisapların esas sözleşme ile hafifletilmesi mümkün değildir.

SerPK md. 29, f.3 hükmü, *“halka açık ortaklıkların genel kurul toplantılarında, ortaklık merkezinin yurt dışına taşınması ile bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar hariç olmak üzere, bu kanunda veya esas sözleşmelerinde açıkça oran belirtilmek suretiyle daha ağır nisaplar öngörülmediği takdirde, TTK’ nun 418 inci maddesi uygulanır.”* şeklindedir. Esas sözleşmede, TTK’da yer alan hükmün içeriğine değinilmeden sadece 6102 sayılı Kanuna atıf yapılması aksine hüküm sayılmamaktadır.

Bütün bu belirtilenler göz önünde bulundurulduğunda, genel kurullarda olağan nisap uygulamasının hâkim olduğu görülmektedir. Ancak kanun koyucu birtakım işlemler için daha ağır nisap koşullarının varlığını aramaktadır. TTK md. 473, f.3 hükmüne göre anonim şirketlerde sermayenin azaltılmasına ilişkin alınan kararlarda,

sermayenin en az yüzde yetmiş beşinin olumlu oyunun varlığı gerekmektedir. Fakat TTK md.162 de, md. 473'ün uygulanmayacağı belirtildiğinden dolayı oranların korunduğu bölünmede, anonim şirketin sermayesinin azaltılabilmesi için, esas sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla genel kurulda mevcut oyların dörtte üçüyle karar alınması yeterlidir.

6. Toplantı Tutanağı

28.08.2012 tarih, 28395 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan, anonim şirketlerde elektronik ortamda yapılacak genel kurullara ilişkin yönetmelik, toplantı tutanağına ilişkin çeşitli düzenlemeleri içerisinde barındırmaktadır. Genel kurul toplantısında yapılan görüşmeler ve alınan kararlar, toplantı başkanlığı tarafından tutanağa yazılır. Genel kurul tutanağı, toplantı mahallinde ve toplantı sırasında en az iki nüsha olarak düzenlenir. Tutanağın, toplantı başkanlığı ve bakanlık temsilcinin katıldığı toplantılarda bakanlık temsilcisi tarafından imzalanması gerekmektedir. Tek pay sahipli şirketlerde, toplantıya katılan pay sahibinin ya da atadığı temsilcinin de toplantı tutanağını imzalaması gerekmektedir.

Tutanakta, şirket unvanı, toplantının yapıldığı tarih ve yer, şirketin sahip olduğu sermaye tutarının toplamı, pay sayısı ve payların itibari değerlerinin yer alması zorunludur. Bunun yanında toplantı nisabı ve genel kurul toplantısı sırasında sorulara verilen yanıtlar, gündemde yer alan konulara ilişkin yapılan oylamada verilen olumlu ve olumsuz oy sayıları, toplantıya katılan bakanlık temsilcisinin ad ve soyadı da toplantı tutanağında yer alması gereken unsurlardandır. Toplantının, toplantı tarihinden önce yapılan bir çağrıya dayanılarak yapılması durumunda bu çağrının ne şekilde yapıldığı da tutanakta belirtilmelidir. Çağrısız toplantı durumunda ise tutanağa toplantının çağrısız olarak yapıldığının yazılması gerekmektedir.

Genel kurul toplantısında alınan kararların herhangi bir şüpheye yer vermeyecek şekilde verilen olumlu ve olumsuz oy sayılarını da göstererek toplantı tutanağına ayrıntılı bir biçimde kaydedilmeleri gerekmektedir. Zaman zaman toplantıda alınan kararlara çeşitli pay sahiplerinin muhalif kaldıkları ve muhalefet şerhi koydukları görülebilmektedir. Yazılı olarak verilen şerhler de tutanağa eklenerek tutanağa

aleniyet işlevi kazandırmaktadır. Şerh, şerhi koyan pay sahibinin adı ve soyadı ile birlikte tutanağa kaydedilmelidir. Tutanağa eklenen muhalefet şerhi de toplantı başkanı ve bakanlık temsilcisi bulunan toplantılarda bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır şeklinde düzenlenmiştir.

TTK. md. 422'e bakıldığında "*Tutanak, pay sahiplerini veya temsilcilerini, bunların sahip oldukları payları, gruplarını, sayılarını, itibarî değerlerini, genel kurulda sorulan soruları, verilen cevapları, alınan kararları, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayılarını içerir. Tutanak, toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır; aksi hâlde geçersizdir.*" hükmünün yer aldığı görülmektedir. Yönetim kurulu, tutanağın noterce onaylanmış bir örneğini ticaret sicili memurluğuna vermeli ve ilana tabi olan hususları tescil ve ilan ettirmelidir. Ayrıca bir internet sitesi açma yükümlülüğü bulunan şirketlerde tutanağın şirketin internet sitesinde de yayınlanması gerekmektedir. BTY. md. 34/3 uyarınca toplantının ardından Bakanlık temsilcisi, hazır bulunanlar listesi, gündem ve genel kurul toplantı tutanağının bir suretini alarak, Bakanlık merkez teşkilatında Genel Müdürlüğe, illerde İl Müdürlüğüne teslim eder.

V. TOPLANTI SONRASINDAKİ İŞLEMLER

Gündem maddelerinin tek tek oylanarak nihai kararların alınmasının ardından dilek ve temenniler bölümüne geçilmektedir. Bu aşamanın da sonlandırılması ile birlikte EGKS'de yer alan "oturumu bitir" butonundan yararlanarak toplantı, başkan tarafından sonlandırılabilir. Toplantıya elektronik ortam yerine fiziki olarak katılmayı tercih edilen katılımcılar içinse toplantının yine toplantı başkanı tarafından sona erdirildiğinin beyan edilmesi gerekmektedir. Sonlandırma işlemi de diğer birçok işlemde olduğu gibi fiziki ve elektronik ortamda eş zamanlı olarak gerçekleştirilmelidir. Sistem üzerine bakanlık temsilcisi ve toplantıya başkanlık eden kişinin kimliği girilip başka bir bilgisayarda hazırlanmış olan toplantı tutanağı imzalanır. İmzalanan bu tutanak taranarak EGKS'ye yüklenmelidir. EGKS, genel kurul toplantısını kamera kayıtları ile birlikte arşivlemektedir. EGKS üzerinden tescile gönderme işlemi için MERSİS sisteminden yararlanılmaktadır.

Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS), T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Temel olarak tüzel kişilere ait bilgilerin kamu kurum ve kuruluşlarınca rahat ve erişilebilir olmasını amaçlayan MERSİS, sistemde yer alan tüzel kişilere ait bilgilerin, uluslararası standartlara uygun hale getirilmesine yönelik çeşitli çalışmalarda bulunmaktadır.

“ MERSİS” ile birçok işlem çevrimiçi olarak gerçekleştirilebilmektedir. Örneğin yeni bir şirketin kurulması, şirketlerin birleştirilmesi, şirketlerde unvan değişikliği, iflas başvuruları, çeşitli lisans başvuruları ve genel kurul bildirimlerinin MERSİS üzerinden yapılması mümkündür. Söz konusu proje ile sermaye şirketlerinin yaptıkları genel kurul işlemlerinin güvenli e-imza yoluyla çevrimiçi olarak yapılması mümkün kılınmıştır.

Günümüzde internet kullanımı hayatın her alanında etkisini gösterir hale gelmiş, bu durum çeşitli hukuksal düzenlemelerin de yeniden ele alınması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Ticaret sicilinin elektronik ortamda tutulmasıyla beraber sicilin temel işlevlerinden birisi olan aleniyet işlevi sağlamışmıştır. Bu sayede ticari birtakım gelişmelerle ilgili olarak Ticaret Sicil Gazetesi incelenmeden de bilgi sahibi olunması mümkün hale getirilmiştir. Sicilin elektronik ortamda tutulmasıyla birlikte bürokratik birtakım işlemler azalmış, arşivler çok daha sağlıklı hale gelmiştir. Kırtasiyecilik masraflarında yaşanan azalma da önemli bir tasarruf unsuru olarak dikkat çekmektedir.

Söz konusu sistem, yabancı yatırımcılar açısından da birçok kolaylığı bünyesinde barındırmaktadır. Teknolojik gelişmelere uygun olan bu sistem ile bilgiye ulaşım çok daha hızlı ve kolay hale gelmiştir. Bu durumdan yabancı yatırımcıların yapacakları yatırımlar da olumlu olarak etkilenmektedir.

Ticaret siciline yapılmış olan bir kayıt ve bu kaydın ilanı, üçüncü kişilerin korunması ile ilgili olarak önemli görevler üstlenmektedir. Ticaret siciline tescil ve ilan edilen bir hususu üçüncü kişilerin bilmediklerini ileri sürmeleri mümkün değildir. Bu durum, “sicilin olumlu etkisi” olarak da adlandırılmaktadır. Ayrıca sicile kaydı gerekli olmasına rağmen tescil edilmeyen bir hususun üçüncü kişilerce

bilinemeyeceği kabul edilmektedir. Bu da “sicilin olumsuz etkisi” olarak adlandırılmaktadır.

Tescil ve ilanın üçüncü kişilere etkisi başlığını taşıyan TTK'nın md.36,f.3 ve f.4 hükümlerinde sicilin dış etkilerine ilişkin çeşitli düzenlemeler yer almaktadır. Bu düzenlemeler ele alındığında üçüncü kişilerin kendilerine karşı sonuç doğurmaya başlayan sicil kayıtlarını bilmediklerine ilişkin iddialarının dinlenemeyeceği görülmektedir Tescili zorunlu olmasına rağmen tescil edilmeyen ya da ilanı zorunlu olmasına rağmen ilan edilmeyen bir husus, üçüncü kişilere karşı bunu bildikleri ya da bilmeleri gerektiği ispat edildiği müddetçe ileri sürülebilecektir.

MERSİS üzerinden işlem yapılabilmesi için işlem yapacak kişinin elektronik imzaya sahip olması gerekmektedir. Toplantının sona ermesiyle birlikte toplantı tutanağı, hazirun cetveli ve gündem, bakanlık komiseri tarafından teslim alınır. Bu belgelerin bir nüshası ise SPK'ya sunulmalıdır.

Genel kurulun devredilmesi mümkün olmayan çeşitli görev ve yetkileri bulunmaktadır. Genel kurul kararlarının icrası da bu kapsamda devredilmesi mümkün olmayan bir görev niteliği taşımaktadır. Genel kurul kararlarının icrası ile yönetim kurulunun alınan kararları bizzat icra etmesi ifade edilmemektedir. Yönetim kurulu, bu kararların icrasının sağlanmasında sorumludur. Buna göre yönetim kurulunun gerekli talimatları vererek ve denetim faaliyetlerinde bulunarak alınan kararların icra edilmesini sağlaması gerekmektedir. Genel kurul toplantısının ardından tescil ve ilana tabi olan hususlar yönetim kurulu tarafından tescil ve ilan ettirilir. Moroğlu'na göre gerekli bir ilanın yapılmaması, askıda hükümsüzlük halidir. Kaydileştirilen Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Kayıtların Tutulmasının Usul ve Esasları Hakkında Tebliğin (II-13.1) “Hak Sahiplerinin Bilgilendirilmesi” başlıklı 33 üncü maddesinde; “hak sahiplerine, ilgili üye ve/veya MKK tarafından, MKK'da kendileri adına tutulan kayıtlara ilişkin bilgi verilebilir” hükmü yer almaktadır.

“Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmelik”in “Hak Sahiplerinin İhraççılar Tarafından Bilgilendirilmesi” başlıklı 36'ncı maddesinde de “MKK'nın belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde,

hak sahiplerine ihraççılar tarafından ihraççının kendisi veya ihraç ettiği sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak bilgi verilebilir.” denilerek benzer bir hükme yer verilmiştir. Genel kurul hakkındaki bilgi taleplerinin de bu kapsamda değerlendirilmesi gerekmektedir²³¹.

VI. ELEKTRONİK GENEL KURUL SİSTEMİNİN SORUNLARI

Genel kurul toplantılarının elektronik ortamda gerçekleştirilmesi, şirket ve pay sahipleri açısından birçok avantajı beraberinde getirdiği gibi bazı dezavantajlı sonuçlara da sebebiyet vermektedir. Genel kurul toplantılarının elektronik ortamda gerçekleştirilmesiyle, öncelikli olarak pay sahiplerinin toplantılara etkin bir biçimde katılım göstermeleri amaçlanmaktadır. Pay sahiplerinin toplantıya katılımları, olası bir güç boşluğu probleminin ortadan kaldırılmasını sağlayacaktır. Ancak pay sahiplerinin yüksek katılım göstermeleri zaman zaman bir dezavantaja sebebiyet verebilmektedir. Örneğin pay sahibi sayısının fazla olduğu bir genel kurul toplantısında görüş alışverişinin yapılması saatler sürebilmektedir. Bu da pay sahiplerinin, birbirlerinin görüşlerini sağlıklı bir biçimde takip edememelerine neden olacaktır²³². Genel kurula katılım ve oy kullanma gibi hakların elektronik ortamda gerçekleştirilmesi de bazı sorunlara neden olmaktadır. Özellikle katılımcının güvenliğinin sağlanması hususu önemli bir problem olarak dikkat çekmektedir²³³. Elektronik ortamda işlem yapan kişilerin kimlikleri tam olarak belirlenebilmeli, pay sahibi olmayan kişilerin sisteme girişleri engellenebilmelidir. Bunun için de teknik açıdan önemli bir altyapıya ihtiyaç duyulmaktadır²³⁴. İnternet kullanımı, teknolojinin de gelişimiyle birlikte son on yıllık dönemde oldukça yaygınlaşmıştır. Anonim şirkette genel kurul toplantılarının elektronik ortamda yapılmasının beraberinde getireceği bir diğer problem de verilerin fazlalığı ya da ağ bağlantısının kesilmesi gibi teknik sorunlardır. Bu gibi teknik problemlerin yaşanması durumunda veri akışının sağlıklı bir biçimde gerçekleştirilebilmesi çoğu zaman mümkün

²³¹ AKDAĞ, G. N., Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016. sf. 152.

²³² PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, sf. 350.

²³³ TAMER, H., Anonim şirketlerde Pay Sahibinin Sözleşmesel Hakkı Genel Kurul Kararı ile İhlal Edilebilir mi?, sf. 6, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/373266> (e.t. 12.08.2019).

²³⁴ POROY, R./TEKİNALP, Ü./ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar Hukuku-1, sf. 523.

olamamaktadır. Bu da pay sahiplerinin görüş ve eleştirilerini doğru bir biçimde ortaya koyamamalarına neden olmaktadır²³⁵.

a. Mevzuata İlişkin Sorunlar

Anonim şirkette genel kurul toplantısının elektronik ortamda gerçekleştirilebilmesi için buna imkan veren bir hükmün şirketin esas sözleşmesinde yer alması gerekmektedir. Fakat esas sözleşmeye bu türden bir hüküm koyabilmenin mümkün olup olmadığını saptarken 6102 sayılı TTK'nın anonim şirketlerde sözleşme özgürlüğüne önemli bir sınır getiren 340. maddesinde öngörülen “*esas sözleşme, bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak, Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir*” hükmü de göz önünde bulundurulmalıdır. TTK'nın 340. maddesinin gerekçesine bakıldığında, “*Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir*” ifadesinden yalnızca hükmün lafzına bakılması gerektiği hususunun anlaşılmasında gerektiği söylenebilir²³⁶. Kanunda yer alan ilgili maddeler bu bağlamda değerlendirildiğinde, TTK'nın 1527. maddesinin 1. fıkrasında, yönetim kurulu ve müdürler toplantısının kısmen veya “tamamen” elektronik ortamda toplanabileceğine açık bir biçimde yer aldığı ancak anonim şirkette genel kurul toplantısına sadece “elektronik ortamda katılımdan” bahsedildiği görülmektedir. Anonim şirkette genel kurul toplantısına ilişkin bu yönde bir hükmün bulunmaması, kanun koyucunun bilinçli bir tercihi olarak yorumlanmalıdır²³⁷.

b. Genel Kurula Katılım Açısından Ortaya Çıkabilecek Sorunlar

Genel kurulun elektronik ortamda gerçekleştirildiği hallerde, internete erişimi bulunmayan ortakların katılım durumlarının önemli bir problem teşkil etmektedir. Bu durumun söz konusu ortakların genel kurula katılım haklarını ihlal edip etmediği tartışılmalı bir husustur²³⁸. Genel kurula katılım hakkı, genel kuruldaki müzakerelere katılma, görüş açıklama, eleştiride bulunma, oy kullanma, kararlara muhalefet etme, bilgi alma gibi hakları kapsayan üst bir kavram niteliği

²³⁵ KAYIHAN, Ş., Şirketler Hukuku, Seçkin Yayınevi, 1. Baskı, Ankara, 2015, sf. 172.

²³⁶ POROY, R./TEKİNALP, Ü./ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar Hukuku-1, sf. 477.

²³⁷ KARAHAN, S., Şirketler Hukuku, Mimoza Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2013 sf. 520.

²³⁸ 30.12.2012 tarih ve 28513 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

taşımaktadır²³⁹. Bu doğrultuda genel kurula katılım hakkının pay sahipleri açısından vazgeçilemez ve devredilemez nitelikte olduğu söylenebilir²⁴⁰. Genel kurula katılım hakkı, esas olarak TTK'nın "*Pay sahipleri şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar.*" hükmünü içeren 407. maddesinde ele alınmıştır. Her ne kadar 407. maddenin 1. fıkrasının devamında "*kanuni istisnalar saklı*" tutulmuş ise de, hükmün gerekçesinde istisna olarak "*online oy kullanma*"dan bahsedilmiştir²⁴¹. Genel kurula katılım hakkı, pay sahiplerinin eşit olarak yararlanabildikleri bir haktır. Bu nedenle toplantıların tamamen sanal ortamda gerçekleştirilmesi, teknolojik ilerlemelerden haberdar olmayan ve bilgisayar kullanma becerisi gelişmemiş bireyler açısından önemli bir hak ihlali teşkil edecektir. Bu nedenle şirketin esas sözleşmesinde yer alacak ve toplantıların tamamen elektronik ortamda gerçekleştirilebileceğini belirten bir hükmün butlan yaptırımıyla karşı karşıya kalacağı söylenebilir.

c. Güvenlik Sorunu

Genel kurul toplantıları, pay sahiplerinin ilerleyen dönemde yapacakları yatırımlar üzerinde direkt olarak etkili olmaktadır. Genel kurulun elektronik ortamda gerçekleştirilebilmesi için ilk olarak bu toplantıya katılacak pay sahiplerinin kimliklerinin internet üzerinden doğru bir biçimde belirlenebilmesi gerekmektedir. Pay sahiplerinin belirlenmesi noktasında kişiye özel PIN²⁴² verilmesi veya biyometrik emarelerden yola çıkılarak kimlik tespiti yapılması gibi imkânlar mevcuttur. Ancak internet ortamının siber saldırılara açık olması, PIN numarasının hukuka aykırı bir biçimde elde edilerek genel kurula pay sahibi olmayan kişilerin katılım göstermelerine neden olabilecektir. Bu endişenin her zaman geçerliliğini koruyacağı söylenebilir²⁴³.

²³⁹ 28 Kasım 2012 tarihli ve 28481 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

²⁴⁰ YİĞİT, İ., Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, sf. 11.

²⁴¹ POROY, R./TEKİNALP, Ü./ÇAMOĞLU, E., Ortaklıklar Hukuku-1, sf. 477.

²⁴² KARAHAN, S., sf. 497.

²⁴³ KESER BERBER, L./YAYLA, Ü., Elektronik Genel Kurullar Türkiye Uygulaması, sf. 38.

SONUÇ

Anonim şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir. Kapitalizmin egemen olduğu ülkelerin hemen hemen tamamına yakınında, anonim şirketlerin öncelikle tercih edilen şirket türü olduğu görülmektedir. Bu nedenle anonim şirketler dünya çapında oldukça büyük önem ifade etmektedir. Anonim şirketlerin yapıları ele alındığında hukuki anlamda çok ortaklı bir yapının olduğu görülmektedir. Bu çok ortaklı yapı, olumlu birtakım sonuçlara sebebiyet verebileceği gibi şirket açısından bazı olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir. Anonim şirketteki çok ortaklı yapı nedeniyle şirket içerisinde sık sık çıkar çatışmalarının yaşanabileceği ve ortaklar arasında problemlerin ortaya çıkabileceği söylenebilir.

Diğer şirket tiplerine ilişkin kanunda yer alan düzenlemeler ele alındığında anonim şirkete birçok atıfta bulunulduğu görülmektedir. Bu durum, ticaret hukuku alanında anonim şirketi çok daha önemli bir yere getirmektedir. Anonim şirketlerde, ortak sayısında yaşanan artış ile anonim şirketin sahip olduğu önem arasında bir doğru orantı bulunmaktadır. Bu bağlamda anonim şirketin ortak sayısı arttıkça daha önemli hale geldiği söylenebilir. Anonim şirketlerde ortak sayısının fazla olması, şirket işleyişinde de birçok sıkı tedbirin alınmasını sağlamaktadır. Devletlerin de anonim şirketlere karşı daha fazla müdahalede buldukları söylenebilir.

Anonim şirketlerin sahip oldukları bir diğer önem de üçüncü kişiler üzerinde etkisini göstermektedir. Anonim şirketler, sahip oldukları malvarlığı ile sınırlı olarak sorumlu tutulmuşlardır. Bu konuda toplumun da bir bilgilendirmeye ihtiyaç duyduğu söylenebilir. Sınırlı sorumluluk, anonim şirkette yer alan ortaklar açısından önemli bir avantaj olarak dikkat çekmektedir. Anonim şirketlerle hukuki ilişki içerisinde olan üçüncü kişiler ise sınırlı sorumluluktan olumsuz bir biçimde etkilenebilmektedirler. Bu nedenle devletin daha üst düzey önlemler alması gerekmektedir. Anonim şirketteki sınırlı sorumluluk, bu şirket türünü şahıs şirketlerinden farklılaştırmaktadır.

Anonim şirketler, bir tüzel kişiliğe sahiplerdir. Anonim şirketlerde ön plana çıkan bir diğer özellik ise sermayelerin paylara bölünmüş durumda olmasıdır. Pay sahipleri, sahip oldukları pay oranınca haklarını şirketten alabileceklerdir. Anonim şirketteki her payın nominal bir değeri bulunmaktadır. Payların üçüncü bir kişiye devri mümkündür.

Anonim şirketler, tüzel kişiliğe sahip birer şirket türü olarak bir merkeze ve unvana sahiplerdir. Ayrıca anonim şirketlerin hak ehliyetleri de tüzel kişi olmalarının doğal bir sonucu olarak bulunmaktadır. Anonim şirketler tüzel kişi olmanın beraberinde getirdiği bütün haklardan yararlanabileceklerdir. Anonim şirketlerde ticari işletme işletmek gibi bir zorunluluk ise bulunmamaktadır.

Eski TTK metni incelendiğinde anonim şirketlere ilişkin üç organlı bir yapının olduğu görülmektedir. Bu organlar; genel kurul, yönetim kurulu ve denetçidir. Ancak yeni TTK ile birlikte denetçi bu organlar arasından çıkarılmış ve zorunlu organ sayısı ikiye düşürülmüştür. Anonim şirketler, tüzel kişiliğe sahip şirketlerdir. Tüzel kişilerin hak kazanabilmeleri ve borç altına girebilmeleri için çeşitli organlara sahip olmaları gerekmektedir. Bu organlar, şirket içerisinde idare ve temsil görevi üstleneceklerdir. Anonim şirketlerde yürütülen faaliyetlerin bu organlar aracılığıyla gerçekleştirildiği söylenebilir. Bu bağlamda genel kurul ve yönetim kurulu, anonim şirketlerin zorunlu organları olarak dikkat çekmektedir. Genel kurul ve yönetim kurulunun sahip oldukları yetkiler, çeşitli kanuni düzenlemelerle sınırlandırılmıştır. Genel kurulun ve yönetim kurulunun da görevlerini sahip oldukları yetkinin dışına çıkmayarak yerine getirmeleri gerekmektedir. Genel kurul, anonim şirket içerisinde karar organı sıfatı taşımaktadır. Yönetim kurulu ise şirketin yönetimini yürüten ve temsil faaliyetlerini gerçekleştiren organdır.

Anonim şirketlerde iç ilişki, genel kurul tarafından yürütülmektedir. Genel kurulda birbirlerini tanımayan birçok ortak bulunmaktadır. Bu ortakların verecekleri oylarla, ortaklığın genel idaresine ilişkin kararların alındığı görülmektedir. Genel kurul tarafından alınan kararlar, toplantıya katılım göstermeyen pay sahipleri açısından da bağlayıcı olmaktadır. Genel kurul, anonim şirketin iradesini ortaya koyan organ konumundadır. Bu nedenle alınan kararların yasal düzenlemelere ve şirket esas

sözleşmesine uygunluğuna dikkat edilmesi gerekmektedir. Aksi halde bu kararların iptali söz konusu olabilmektedir.

Anonim şirketlerde zorunlu organlar arasındaki iş paylaşımı kesin bir biçimde belirlenmiştir. Bu belirleme de yine TTK'da yer alan hükümlerle getirilmiştir. ETTK'ya bakıldığında bu konu ile ilgili olarak somut birtakım düzenlemelerin yer almadığı görülmektedir. Anonim şirketler içerisinde genel kurul, devredilemez birtakım yetkileri bünyesinde barındıran, pay sahiplerinin oluşturulduğu ve bu pay sahiplerinin yönetimi katılımlarının sağlandığı bir karar organı olma özelliği ile ön plana çıkmaktadır. Bir başka ifadeyle, genel kurul toplantısına katılım gösteren pay sahipleri, gündemdeki konulara ilişkin görüşlerini açıklayabilmekte, oy kullanabilmektedir. Kullanılan oylar, genel kurul tarafından çeşitli kararların alınmasını sağlamaktadır. Bu nedenle genel kurulun, anonim şirketteki bütün pay sahiplerinin bir araya gelerek şirket hakkında karar aldıkları bir organ olduğu söylenebilir. Genel kurula bütün pay sahipleri aslen veya bir temsilci aracılığıyla katılım gösterebilmektedirler. Genel kurul, bu özelliği ile anonim şirketteki diğer organlardan farklılaşmaktadır. Genel kurul, tüzel kişiliğe sahip olup olmamasından bağımsız olarak kişi topluluklarına özgü bir organdır. Bu kişi topluluklarına örnek olarak dernekler, ticaret ortaklıkları ve kat maliklerinin oluşturduğu birlikler gösterilebilir. Kişi ortaklıklarında genel kurul, ortaklık üyelerinden oluşmaktadır Genel kurul, şirket açısından önemli konularda karar almaya yetkili organdır.

Genel kurul toplantıları yılda bir kez gerçekleştirilmektedir. Olağan toplantı olarak adlandırılan bu toplantılar dışında olağanüstü birtakım koşulların varlığı halinde olağanüstü genel kurul toplantısının düzenlenmesi de mümkündür. Şirketteki genel kurulda, pay sahipleri idari açıdan söz hakkına sahiptirler.

Pay sahiplerinin anonim şirkette sahip oldukları hakların başında, öneride bulunma, oy kullanma ve genel kurul toplantılarına katılma gelmektedir. Pay sahipleri veya onların temsilcileri, genel kurul toplantılarına katılmak için şirket merkezinde toplanmalıdırlar. Anonim şirketlerde şirketi temsil eden organ, yönetim kuruludur. Bu husus, TTK'nın 365. maddesinde de düzenlenmiştir. Buna göre genel kurulun yetkilerinin şirket hakkında karar almakla sınırlı olduğu, şirketi temsil gibi bir

görevin söz konusu olmadığı söylenebilir. Anonim şirketlerde şirketin yönetim kurulu ve genel kurulu, hem gerçek hem de tüzel kişilerden oluşabilmektedir. Genel kurul organı, pay sahiplerinin oy haklarını kullandıkları organdır. Hukuki anlamda genel kurul toplantılarının en temel işlevi, pay sahiplerinin yönetim haklarını kullanmalarını sağlamaktır. Bu sebeple pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına bizzat kendileri veya temsilcileri aracılığıyla katılım göstermeleri, genel kurul toplantılarında oy kullanmaları gerekmektedir

Genel kurula tanınan yetkiler göz önünde bulundurulduğunda, genel kurul toplantılarında alınabilecek kararların da oldukça sınırlı bir kapsama sahip olduğu görülmektedir. Buna göre genel kurul şirket yapısını, faaliyetlerini ve devamlılığını ilgilendiren konularda kararlar alabilmektedir. Genel kurula münhasıran tanınan yetkiler dikkate alındığında, genel kurul toplantılarında Genel kurul, anonim şirketlerde bir iç organ niteliği taşımaktadır. Bu sebeple genel kurul tarafından alınan kararlar, kendiliğinden üçüncü kişiler açısından hüküm doğurmamaktadır. Genel kurulun aldığı kararlar yalnızca anonim şirketin iç ilişkisinde bir anlam ifade etmektedir. Genel kurulun aldığı kararların yönetim kurulunca uygulanmaya koyulması gerekmektedir. Bu kararlar yönetim kurulu tarafından uygulamaya koyulmadıkça dış ilişkilerde herhangi bir etkililiğe sahip değildir. Fakat birtakım istisnai durumlarda, genel kurulun aldığı kararların kendiliğinden sonuç doğurduğu, yönetim kurulunun icra edilmesini gerektirmediği görülmektedir. Yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve şirket karının dağıtılması bu kararlara örnek olarak gösterilebilir. Anonim şirketler içerisinde genel kurul, pay sahiplerinin veya onların temsilcilerinin katılım gösterdikleri belirli bir gündemin konuşularak karara bağlandığı, şirket işleri ile ilgili birtakım hakların kullanıldığı bir kurul olarak ön plana çıkmaktadır.

Pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmamaları durumunda anonim şirketin yürüttüğü faaliyetler ile ilgili olarak bilgilenmeleri de pek mümkün olmamaktadır. Bu bağlamda genel kurul toplantılarına katılmayan pay sahiplerinin düşüncelerini ve görüşlerini açıklamaları konusunda kolay kolay başka fırsat bulamayacakları da söylenebilir. Zaman zaman pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmamaları sonucunda toplantı ve karar yeter sayısı sağlanamamakta ve herhangi bir karar

alınmamaktadır. Özellikle halka açık anonim şirketler, küçük bir azınlığın şirket yönetimini ele geçirecek karar alma mekanizmalarını hâkimiyetleri altına aldıkları görülmektedir. Bu durum, pay sahiplerinin anonim şirkete ve genel kurul toplantılarına olan ilgisiz tavırlarından kaynaklanmaktadır. Zaman zaman pay sahiplerinin genel kurul toplantısına ilişkin yapılan çağrıdan haberdar olmayarak da toplantıya katılmalarına da rastlanabilmektedir.

Yeni Ticaret Kanunu'nda, eski düzenlemeden farklı olarak genel kurul toplantılarına elektronik ortam aracılığıyla da katılımı mümkün kılmıştır. Pay sahibi sayısında yaşanan artış ile birlikte genel kurul toplantılarının yapılacağı fiziksel bir ortamın bulunması da güçleşmiştir. Bunun yanında pay sahiplerinin şirket merkezi dışında bir noktada yaşamlarını sürdürmeleri, söz konusu kişilerin toplantıya katılım göstermelerini oldukça zorlaştırmaktadır. Anonim şirketlerin genel kurul toplantıları genellikle aynı dönem içerisinde gerçekleştirilmektedir. Bu durum, birden fazla şirket içerisinde pay sahibi konumunda olan kişilerin aynı dönem içerisinde farklı toplantılara katılmalarını güçleştirebilmektedir. Kimi zaman bu durum, fiilen imkânsız hale gelmektedir. Genel kurul toplantısına katılmak için seyahat edilmesi, pay sahipleri için ciddi bir zaman ve maliyet kaybı olarak dikkat çekmektedir. Anonim şirketlerdeki güç boşluğu kavramı, şirketteki pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmamaları, oy kullanmamaları ve şirketin kaderine etki edecek nitelikte bir etki göstermekten uzak kalmalarını ifade etmektedir. Güç boşluğunun ortadan kaldırılabilmesi için pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılımlarını teşvik edici çeşitli çalışmalarda bulunulması gerekmektedir. Bu bağlamda pay sahibi sayısının fazla olduğu anonim şirketlerde internetten yararlanılmaktadır. İnternet ortamı sayesinde genel kurul toplantılarına katılım oranlarında ciddi bir artış yaşanmıştır. İnternet, genel kurul toplantılarını katılımı, birçok pay sahibi açısından oldukça kolaylaştırmıştır. Pay sahipleri, internet sayesinde zaman ve mekândan bağımsız bir biçimde genel kurul toplantılarına katılım gösterebilmektedirler.

Günümüzde elektronik iletişim araçları ve internet teknolojisi, kat ettiği ilerleme ile dikkat çekmektedir. Genel kurul toplantısının internet teknolojisinden yararlanarak yapılması, pay sahiplerini karar alma süreci içerisinde çok daha etkin bir konuma getirecektir. Genel kurulun internet aracılığıyla yapılması, ayrıca maliyet açısından

da Şirket için daha tercih edilebilir bir durumdur. Çok uzak Őehirlerde veya yurtdiŐında yaşamakta olan pay sahipleri de herhangi bir zaman ve maddi kayıp yaşamadan genel kurul toplantılarına rahatlıkla katılım gösterebileceklerdir. Genel kurula elektronik ortamda Őahsen veya temsilcileri aracılığıyla katılmak isteyen hak sahipleri bu tercihlerini EGKS'den bildirmek zorundadır. EGKS üzerinden genel kurula elektronik ortamdan katılacağını bildirmiŐ olan hak sahipleri, bu bildirimini geri almadıkları sürece fiziki olarak genel kurula katılım gsteremeyeceklerdir. Genel kurul toplantısının elektronik ortamda yapıldığı durumlarda, fiziki genelden görüntü ve ses nakli yapılması gerekmektedir. Fiziksel genel kurul ortamından elektronik ortama yapılacak olan ses ve görüntü aktarımı, yapılan çeşitli protokoller aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu protokoller, dışarıya kapalı durumdadır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- AKDAĞ**, G. N., Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016.
- ARI**, Z., Anonim Şirketin Organizasyonu, Ticaret Hukuku II, (Ed. S. KARAHAN, H. GÖKTEPE), 1.baskı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Ankara,2013.
- BAHTİYAR**, M./ **HAMAMCIOĞLU**, E., Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2014.
- BAHTİYAR**, M./**HAMAMCIOĞLU**, E., Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık genel Kurul Toplantıları, İstanbul, 2014.
- BİLGE**, M. E., Pay Sahiplerinin Anonim Ortaklık Genel Kurullarına İnternet Aracılığıyla Katılımı, Bilgi Toplumunda Hukuk Ünal Tekinalp'e Armağan, Cilt I, İstanbul, 2003.
- BİLGİLİ**, F./**DEMİRKAPI**, E., Şirketler Hukuku, 9. baskı, Dora Yayıncılık, Bursa, 2013.
- BİLGİLİ**, F./**DEMİRKAPI**, E., Ticaret Hukuku Bilgisi, 12. Baskı, Bursa, 2017.
- BULUT**, A., Anonim Şirket Genel Kurul Uygulamasında Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara, 2014.
- COŞKUN**, M., Sermaye Piyasasında Kamuyu Aydınlatma, Sermaye Piyasaları ve Finansal Kurumlar, (Ed. **AKGİRAY**, V., **TEMİZEL**, F.), 1.baskı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2012.
- ÇEKER**, M., Şirketler Hukukuna Giriş, Adi Şirket, Ticaret Hukuku I, (Ed. S. **KARAHAN** , A. Tülin **YÜRÜK**), 1.baskı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Ankara,2012.
- ÇEKER**, M., Ticaret Hukuku Genel Esaslar, 4. Bası, Adana, 2016.
- FALCIOĞLU**, M. Ö., Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul, Yetkin Yayınları, 2016.
- GRUNDMANN**, S., European Company Law, Organization, Finance and Capital Markets, Antwerpen-Oxford, 2007.

- GÜRBÜZ, A. O. / ERGİNCAN, Y.**, Kurumsal Yönetim, Türkiye'deki Durumu ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler, 1. Basım, Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2004.
- HAMAMCIOĞLU, E./BAHTİYAR, M.**, Yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, Beta Yayınları, İstanbul, 2014.
- İMREGÜN, O.**, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, 9.baskı, Gür-Ay Matbaası, İstanbul, 1991.
- KARAHAN, S.**, Şirketler Hukuku, Mimoza Yayınları, 2. Baskı, İstanbul, 2013.
- KARAMANLIOĞLU, A.**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016.
- KAYIHAN, Ş.**, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve İnternet, Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu için Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2004.
- KENDİGELEN, A.**, Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler, İlk Tespitler, Güncellenmiş 2. Basıdan 3. (Tıpkı) Bası, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2016.
- KIRCA, İ./ ŞEHİRALİ, Ç. / HAYAL, F./ MANAVGAT, Ç.**, Anonim Şirketler Hukuku, C.I, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2013.
- KORKUT, Ö.**, Anonim Şirkete Giriş, Kuruluş ve Temel İlkeler, Ticaret Hukuku II, (Ed. S. **KARAHAN**, H. **GÖKTEPE**), 1.baskı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2013.
- MOROĞLU, E.**, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- MOROĞLU, E.**, Anonim Ortaklıklarda Esas Sermaye Artırımı, 4.baskı, On İki Levha Yayınları, İstanbul, 2018.
- MOROĞLU, E.**, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, On İki Levha Yayınları, 8. Baskı, İstanbul, 2017.

- ÖZDİLEK, A. O.**, Anonim Şirketlerde Genel Kurullara Elektronik Ortamda Katılım, Seçkin Yayınları, Ankara, 2017.
- ÖZKORKUT, K.**, Ticaret Hukuku, 1.baskı, Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu Yayınları, Ankara,2014.
- PASLI, A.**, Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi, 2.baskı, Çağa Hukuk Vakfı, İstanbul, 2004.
- PASLI, A.**, Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi, 2.baskı, Çağa Hukuk Vakfı, İstanbul, 2004.
- POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ ÇAMOĞLU, E.**, Ortaklıklar Hukuku-1, Yeniden Yazılmış 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- POROY, R./ TEKİNALP, Ü./ ÇAMOĞLU, E.**, Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku, Adi Ortaklık, Ticaret Ortaklıklarına İlişkin Genel Hükümler, Kolektif, Komandit, Paylı Komandit, Limited, Anonim, Halka Açık Anonim ve Holding Ortaklıklar ile Kooperatif(Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku), Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012.
- PULAŞLI, H.**, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, 5. Baskı, Ankara, 2017.
- ŞENER, O. H.**, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ankara, 2012.
- TEKİNALP, Ü.**, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Değişiklik ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 4. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2015.
- TEKİNALP, Ü.**, Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığın Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012.
- TEKİNALP, Ü. / ÇAMAĞLU Ersin**, Ortaklıklar ve Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul,2009.
- TEKİNALP, Ü.**, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4.baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul,2015.
- TÜRKYILMAZ, İ.**, Sermaye Piyasası Hukukunda Pay Alım Teklifi Zorunluluğu, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2015.

ÜÇİŞİK, G./ ÇELİK, A., Anonim Ortaklıkları Hukuku 1. Cilt, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.

YAYLA, Ü., Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar, 1. Baskı, İstanbul, 2013.

YAYLA, Ü., Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar, 1.Baskı, On İki Levha, İstanbul 2013.

YİĞİT, İ., Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, 1. Bası, İstanbul, 2005.

Sürelî Yayınlar

- ARI, Z.**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükümü (Tasarı m. 1527) ve Sanal Genel Kurul, EÜHFD, C. 8, S. 3-4, Erzincan, 2009.
- BİÇER, L. / HAMAMCIOĞLU, E.** Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I, 2013.
- BİLGE, M. Emin,** Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Temsilci Aracılığıyla Oy Vermede İnternetin Kullanımı, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 7, S. 1-2, Erzincan, 2003.
- ERDOĞAN, Abdullah,** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun Limited Şirket Genel Kuruluna İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, Y. 2013.
- FAIRFAX, L. M.,** Virtual Shareholders Meetings Reconsidered, The George Washington University Law School Public and Legal Theory Working Paper No:539, Vol. 40, Seton Hall Law Review, 2010.
- FALCIOĞLU, M. Ö.,** 2016, Anonim Şirketlerin İnternet Sitesi Açma Yükümlülüğü ve Aykırılığın Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Bakımından Etkisi, Legal Hukuk Dergisi, C. 14, S. 159.
- KARAEĞE, Ö.,** 2015, Anonim Şirketlerde Tek Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 19, S. 4.
- KARASU, R.,** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu İle Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 2, 2013.
- KESER BERBER, L./YAYLA, Ü.,** Elektronik Genel Kurullar Türkiye Uygulaması, Regesta, C. 2, S. 3, 2012.
- KRANS, A.,**The Virtual Share Holder Meetings: How to Make it work?, Journal of International Commercial Law and Technology, C. 2, S. 1, 2007.

- NOMER, E.**, Füsün, 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda Kolektif Yatırım Kuruluşları ve Özellikle Değişken Sermayeli Yatırım Ortaklığı, İÜHFM C. LXXI, 2013, S. 2,
- ÖZER, I.**, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Genel Kuruluna Elektronik Ortamda Katılım, BATİDER, C. 25, S. 4, 2009.
- PAMUKÇU, F.**, 2011, Finansal Raporlama ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi, Muhasebe ve Finansman Dergisi, C. 17, S. 2.
- PEMMELAAR, Wanne M.**, Towards A Virtual General Meeting: 'I accept' or 'I decline'?, Utrecht Law Review, C. 4, December 2008.
- SİPAHİ, B./ KÜÇÜK, İ.**, Türk Ticaret Kanunları ve Muhasebenin Gelişimine Etkilerinin 160 Yıllık Öyküsü, Mufitad Dergisi, S. 1, 2011.
- ŞAHİN, A.**, Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi Çerçevesinde Gündeme Gelen Bazı Hukuki Sorunlar, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Mayıs-Haziran 2014, S. 117-118.
- TEOMAN, Ö.**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı Üstüne-Alman Federal Mahkemesinin Bir Kararı, İktisat ve Maliye, 1971, C. 18, S. 1.
- TEOMAN, Ö.**, TTK Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, S. 3, Eylül, 2009.
- TEOMAN, Ö.**, Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Yürürlük Kanunu'nun Anonim ve Limited Ortaklık Genel Kurullarında Toplantı Nisabı Aranmayacağını Öngören Hükümleri, Regesta, C. 2, S. 2, 2012/2.

Diğer Yayınlar

.AINSCOW, D./DOCKERY, H., Top Ten Things to Remember When Considering Virtual Shareholder Meetings <http://m.acc.com/legalresources/publications/topten/considering-virtualshareholder-meetings.cfm?> (e.t. 12.08.2019).

BEUTHEL, B., “Electronic Corporate Governance: Online and Virtual and Shareholder Meetings and Shareholder Participation in Switzerland and Germany” Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of St. Gallen Graduate School of Business Administration, Economics, Law and Social Sciences, 2006.

CAN, M., Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarında Oluşan Güç Boşluğu Sorunu ve Giderilmesinin Yollarından Proxy Sistemi, 1999, <http://www.ekitapyayin.com0>, (e.t. 30/01/2019).

ÇETİN, N., Ortaklık Haklarının Elektronik Ortamda Kullanılması, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk (Ticaret Hukuku), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.

ÇETİN, N., Ortaklık Haklarının Elektronik Ortamda Kullanılması, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2006.

GÜNEY, A. N., 6552 Sayılı Torba Kanun İle TTK md.371’e Eklenen 7.Fıkraya İlişkin Değerlendirmeler, <http://arslanlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale>, (e.t. 14/02/2019).

KARAMANLIOĞLU, A., Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili.

KARASU, R., 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Emredici Hükümler İlkesi, edergi.marmara.edu.tr, Tebliğler-7.Oturum, 2011, www.edergi.marmara.edu.tr/maruhad/issue/download/5000001563/5000000552, (e. t. 18/12/2018).

KARSLIOĞLU, H., Anonim Şirket Genel Kurul Kararları, Kararların Alınması ve Etkileri, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.

- KARSLIOĞLU, H.**, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararları, Kararların Alınması ve Etkileri, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- KAYIHAN, Ş.**, Anonim Şirketler Hukuku Ders Notları, 07.04.2015, www.hukuk.hku.edu.tr/Dosyalar/./Anonim%20Şirketler%20Hukuku%20Ders%20Notu.pdf, (e.t. 18.12.2018),
- KELLEHER, E.** Turkey moves first on e-voting, 10.01.2014, <http://www.ft.com/cms/s/0/2a13afde-0e2e-11e28d9200144feabdc0.html#axzz2taNTcJRR>, (e.t. 14.02.2019).
- KLEIN, T.** Virtual Shareholder Meetings, 2011, <http://www.corporatecomplianceinsights.com/virtual-shareholder-meetings/>, (e.t. 13/02/2019).
- MACİT, İ.**, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde Genel Kurul Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2014.
- ÖZER, I.**, Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Ve Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- PASLI, A./ YARALI, L.**, Hangi Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Kurumsal Temsilci Çağrısı Yapılmalı, 2013, <http://dünya.com>, (e.t. 14/02/2019).
- PULAŞLI, H.**, Elektronik Ortamda Anonim Şirket Genel Kuruluna İlişkin Düzenlemelerin Evrimi ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Durum, 2011, [http://arсланlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale/Ha sanPulasli-internetortamindaGenelKurul.pdf](http://arсланlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale/Ha%20sanPulasli-internetortamindaGenelKurul.pdf), (e.t. 14/02/2019)..
- TAMER, H.**, Anonim şirketlerde Pay Sahibinin Sözleşmesel Hakkı Genel Kurul Kararı ile İhlal Edilebilir mi?, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/373266> (e.t. 25.04.2018).
- TAMER, H.**, Anonim şirketlerde Pay Sahibinin Sözleşmesel Hakkı Genel Kurul Kararı ile İhlal Edilebilir mi?, sf. 6, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/373266> (e.t. 12.08.2019).

YILMAZ, Yunus. Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği, Ankara
Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları, Yüksek Lisans Tezi,
Ankara, 2010.

